

PM 2008:187 RI (Dnr 311-315/2008)

Kortare plan- och byggprocess samt renodling av ansvar för vissa tekniska processer, inklusive revidering av reglementen

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Anmälan av remissammanställning i ärende om kortare plan- och byggprocess samt renodling av ansvar för vissa tekniska processer, inklusive revidering av reglementen (dnr 311-315/2008) läggs till handlingarna.
2. Ärendet föreslås avskrivet med hänvisning till finansborgarrådets förslag till budget för 2009 (se bilaga 13:3 till budgetförslaget).

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Kommunfullmäktige gav i budget för 2007 och även 2008 i uppdrag att åtgärder skall vidtas för att förkorta plan- och bygglovprocessen i staden. Kommunfullmäktiges mål är att tiden från start-PM till beslutad detaljplan på sikt ska halveras.

Redan under 2007 har stadsbyggnadsnämnden vidtagit åtgärder som minskat plantiden. Det krävs emellertid ytterligare åtgärder. Kortare handläggningstider bedöms vara en central fråga för Stockholms fortsatta tillväxt och framtida utveckling, och för genomförande av vision 2030 "Ett Stockholm i världsklass".

Stadsdirektören har därför uppdragit åt en särskild utredningsman att utreda hur plan- och byggprocessen kan förkortas samt hur vissa ansvarsfrågor inom det tekniska området bör lösas för att skapa en mer ändamålsenlig och effektiv ansvarsfördelning. Utredningen har genomförts under vintern 2008.

I utredningen föreslås ett antal åtgärder som på olika sätt underlättar arbetet med underlag och beslut avseende bygg- och planprocessen. I ärendet föreslås även organisatoriska förändringar inom staden som bistår denna process. Slutligen föreslås förändringar i nämndernas interna relationer, vilket kommer att förkorta tid från förslag till beslut.

Att förvalta och utveckla infrastruktur och bebyggelse i en tät stad medför i allmänhet ett komplicerat arbete med stora intressekonflikter och svåra avvägningar för beslutande instanser. Plan- och byggprocessen i Stockholm involverar många nämnder och bolag, som ofta har legitima intressen att bevaka. Dessa förhållanden medför långa ledtider med omfattande remisshantering och beslutsfattande på flera nivåer och i många steg. Stadens organisation medför i vissa fall också oklarhet om var det reella ansvaret för en verksamhet eller ett ställningstagande ligger och det kan vara svårt för utomstående, men även internt inom staden, att förstå de verkliga sammanhangen.

Det finns således anledning att se över nuvarande rutiner och ansvarsfördelningar inom staden för att effektivisera och förtydliga ansvaret för verksamheterna utan att det demokratiska inflytandet reduceras. Utgångspunkten bör vara att beredning av ärenden förenklas, att beslut fattas på lägsta effektiva nivå och att det kommunala ansvaret görs tydligt både externt och internt.

Antalet politiska beslut för ett projekt bör reduceras till strategiska ställningstaganden och koncentreras till den nämnd, som har ansvar för de politiska avvägningarna i aktuellt ärende. För att det demokratiska inflytandet inte ska urholkas är det väsentligt att ledamöterna i övriga berörda kommunala nämnder informeras om kommande planer av sin förvaltning.

Konkret föreslås ett antal åtgärder för att effektivisera plan- och bygglovprocesserna framför allt genom utökad tillämpning av planavtal, översyn av plantaxan, ökad tillämpning av enkelt planförfarande, ökad delegation från kommunfullmäktige till stadsbyggnadsnämnden och från stadsbyggnadsnämnden till stadsbyggnadskontoret samt effektivare remissförfarande i plan- och bygglovärenden. Ansvaret för kulturhistorisk klassificering och bedömning överförs till stadsbyggnadsnämnden. Skönhetsrådets kansli knyts organisatoriskt och lokalmässigt till stadsbyggnadskontoret.

Stadsledningskontoret föreslår också en ökad delegation för inriktnings- och genomförandebeslut från kommunfullmäktige till nämnder med investeringsansvar och från nämnder till respektive förvaltning.

Stadsledningskontoret föreslår att ansvaret för strandbad, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden. Ansvaret för kommunala byggnader på parkmark överförs till fastighetsnämnden

Stadsledningskontoret uppmärksammar vidare att ansvaret för förvaltning av stadens parker inklusive drift, underhåll och investeringar idag är uppdelat på flera nämnder, vilket medför otydligheter och ineffektivitet i skötseln av dessa. Det vore naturligt med en överföring av ansvaret från stadsdelsnämnderna till trafik- och renhållningsnämnden.

En renodling av upplåtelser för försäljning på stadens salutorg föreslås genom justering av gränssnittet mellan fastighetsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden.

Beredning

Ärendet har remitterats till exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Stockholms Stadshus AB, Rådet till skydd för Stockholms skönhet, Byggmästarföreningen samt till Hyresgästföreningen Stockholm. Byggmästarföreningen och Hyresgästföreningen har inte inkommit med svar. Därutöver har remissyttranden inkommit från Samfundet S:t Erik samt Västerleds Trädgårdsstadsförening; dessa yttranden finns att tillgå i stadens diarium samt hos kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli.

Exploateringsnämnden har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Fastighetsnämnden har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Idrottsförvaltningen har avgivit ett kontorsyttrande i vilket anføres att förvaltningen i princip inte har något att erinra mot förslagen om att effektivisera detaljplaneprocessen. Förvaltningen bedömer att förvaltningen redan idag huvudsakligen arbetar

enligt utredningens förslag avseende de planer som inte direkt berör idrottsanläggningarna och då avger ett kontorsyttrande. Föreslår detaljplanen större förändringar på en idrottsanläggning så redovisas dessa planer för beslut i nämnden. Förvaltningen anser att detta förfaringssätt är bra och att det bibehålls. I de fall remisstiden hinner utgå innan nämnden behandlat ett sådant ärende avger förvaltningen alltid ett kontorsyttrande till stadsbyggnadskontoret.

Kulturnämnden har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Kyrkogårdsförvaltningen har avgivit ett kontorsyttrande i vilket anförs att förvaltningen inte ser att ett genomförande av de i remissen framförda förslagen till förändringar kommer att påverka förvaltningens roll som remissinstans vid plansamråd. Det är dock viktigt att stadsbyggnadskontoret i tidigt skede i planprocessen kontaktar förvaltningen så att kyrkogårdsnämnden kan hållas informerad om förändringar som kan påverka miljön i anslutning till stadens begravningsplatser.

Stadsbyggnadsnämnden ser positivt på en kortad plan- och byggprocess. Detta bör dock inte medföra att startpromemorior vid enkla planförfaranden och behandling av bygglov flyttas från politiskt inflytande till stadsbyggnadskontoret. Nämnden motsätter sig såväl förslaget att Stadsmuseets klassificeringsverksamhet överförs till stadsbyggnadsnämnden, som att Skönhetsrådets knyts till stadsbyggnadskontoret.

Trafik- och renhållningsnämnden ser positivt på att ansvaret för torghandeln på Hötorget och Östermalmstorg överförs från trafik- och renhållningsnämnden till fastighetsnämnden. Nämnden anser dock att torgens planering och städning inom ramen för en snygg och trygg stad alljämt ska inrymmas i trafik- och renhållningsnämndens verksamhet då stadens målsättning är en renodlad och effektiv skötsel av det offentliga rummet. Nämnden anser att dessa torg måste ingå i helhetsansvaret för att staden ska kunna uppnå detta mål.

Nämnden ser också positivt på en kortad plan- och byggprocess. Detta bör dock inte medföra att startpromemorior vid enkla planförfaranden och behandling av bygglov flyttas från politiskt inflytande till stadsbyggnadskontoret. Nämnden är dessutom tveksam till ett överförande av Stadsmuseets klassificeringsverksamhet och Skönhetsrådets uppgifter till stadsbyggnadsnämnden.

Bromma stadsdelsnämnd avstyrker förslaget.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Farsta stadsdelsnämnd har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Norrmalms stadsdelsnämnd instämmer i att det finns vissa brister i hanteringen av plan- och byggprocessen liksom av tekniska frågor. Enligt stadsdelsnämndens uppfattning är de brister avseende plan- och byggprocessen som beskrivs i remissen möjliga att avhjälpa genom förbättringar inom nuvarande organisation av dessa frågor inom staden. I ett lokalt perspektiv ser stadsdelsnämnden inte något behov av föreslagna förändringar vad gäller ansvaret för parkfrågor.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Skärholmens stadsdelsnämnd konstaterar att stadsdelsnämnderna regelbundet svarar på remisser gällande plan- och markfrågor. Dessa svar bygger enligt stadsdelsnämnden på en helhetssyn och goda kunskaper om förhållandena i respektive stadsdelsområde. Det innebär att nämnden i sina remissvar gällande planfrågor kan beröra frågorna utifrån perspektiven trygghet, trivsel, framkomlighet och trafiksäkerhet. Därför är det enligt stadsdelsnämnden viktigt att remissvaren tas upp i nämnden och inte enbart besvaras av förvaltningen.

Ansvar för park- och naturmark samt strandbad bör enligt stadsdelsnämndens uppfattning ligga kvar på stadsdelsnämnderna. Om dessa frågor förs över till trafikkontoret så försvinner visserligen de olika problem som idag finns kring gränsdragning och ansvar, men de positiva effekterna av att parkfrågorna får finnas kvar ute på stadsdelarna väger tyngre.

Stadsdelsnämnden anser att ansvaret för den kulturhistoriska klassificeringen och bedömningen kan överföras från kulturnämnden till stadsbyggnadsnämnden. Strandbaden bör inte, enligt stadsdelsnämnden, betraktas som idrottsanläggningar utan som parkmark, eftersom de används på det sättet. Stadsdelsnämnden anser därmed att ansvaret för baden inte ska överföras till idrottsnämnden.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Södermalms stadsdelsnämnd har lämnat ärendet utan eget ställningstagande.

Älvsjö stadsdelsnämnd konstaterar att plan- och byggprocessfrågor samt frågor som berör park, naturmark och strandbad väcker stort intresse och engagemang hos medborgarna i Älvsjö. Stadsdelsnämnden finner att de föreslagna förändringarna bäst avgörs vid förhandlingarna mellan allianspartierna inför 2009 års budget, varför remissen överlämnas utan eget ställningstagande.

Östermalms stadsdelsnämnd instämmer i att det finns, både när det gäller parkskötsel och plan- och byggprocess, sådant som säkert kan förbättras och effektiviseras. Stadsdelsnämnden anser dock inte att de problem som utredningen tar upp är skäl till att i grunden förändra verksamheten, utan att de kan avhjälpas genom förbättringar inom nuvarande organisation. Utredningens förslag när det gäller parkfrågorna och plan- och byggprocessen skulle enligt stadsdelsnämnden innebära att stockholmarnas delaktighet och inflytande i dessa frågor skulle försvåras och att det lokala demokratiska inflytandet skulle reduceras.

Stockholms Stadshus AB:s koncernledning har avgivit ett kontorsyttrande vari anför att bolagen inom koncernen i sina remissvar överlag är positiva till förslagen och välkomnar en effektivisering av plan- och byggprocessen. Flera bolag lämnar också förslag till kompletterande förändrings-/effektiviseringsmöjligheter avseende planavtal, markanvisningar, detaljplanearbete m.m.

Koncernledningen delar bolagens positiva uppfattning om stadsledningskontorets förslag men vill också poängtera den aviserade problematiken kring markanvisningsprocessen.

Koncernledningen delar även stadsledningskontorets uppfattning att det är av största vikt att plan- och byggprocessen effektiviseras och ställer sig därför frågande till om förstärkning av personella resurser är den bästa vägen. Den bästa vägen för en effektivisering torde enligt koncernledningen vara en förenkling av arbetssätten och ett minskat kravställande.

Koncernledningen har inget att erinra kring den renodling av ansvarsområden som föreslås samt ändrad lokalisering av skönhetsrådet.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet anser det olämpligt att knyta rådets kansli till stadsbyggnadskontoret med hänvisning till den beroendeställning det skapar mellan rådet och den förvaltning och nämnd vars förslag rådet är satt att lämna synpunkter på. Skönhetsrådet anser vidare att utredningens förslag att revidera reglementet för rådet bör avstyrkas. Rådet anser det också stå i strid med reglementet om en alltför stor andel ärenden kontorsbereds.

Mina synpunkter

En kortare plan- och byggprocess är en prioriterad strategisk målsättning i stadens politik för fler och billigare bostäder. Genom remissen av förslaget till förändringar för en kortad plan- och byggprocess har frågeställningen givits en allsidig belysning. Arbetet med en kortare plan- och byggprocess ges fortsatt hög prioritet i budgetförslaget för 2009, varmed detta ärende kan avskrivas.

- Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande
1. Anmälan av remissammanställning i ärende om kortare plan- och byggprocess samt renodling av ansvar för vissa tekniska processer, inklusive revidering av reglementen (dnr 311-315/2008) läggs till handlingarna.
 2. Ärendet föreslås avskrivet med hänvisning till finansborgarrådets förslag till budget för 2009 (se bilaga 13:3 till budgetförslaget).

Stockholm den 18 september 2008

STEN NORDIN

Bilaga

Reservationer m.m.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Carin Jämtin* och *Roger Mogert* (båda s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Avslå föredragande borgarrådets förslag till beslut.
2. Därutöver anföra följande.

Det kan inte accepteras att så omfattande förändringar av stadens organisation – och en så omfattande utredning – behandlas utan att varken kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige tar ställning till föreslagna förändringar. Föredragande borgarrådet föreslår nu att utredningen avskrivs med hänvisning till budget, utan att egentligen bemöta utredningens förslag eller kommentera det man faktiskt beslutar i budgeten. Det är ett svaghetstecken för stadens ledarskap.

Vi kan inte acceptera att stadsdelsnämnderna – utan analys – försvagas gång på gång. Enligt kommunfullmäktiges beslut har stadsdelsnämnderna ett särskilt demokratiuppdrag. Det uppdraget kan knappast verkställas när det enda stadsdelsnämnderna i praktiken har rätt eller möjlighet att behandla är lagstadgad verksamhet, upphandlad verksamhet inom pengsystem

och förskolorna. Det är i enlighet med moderat ideologi, men har knappast något med ett öppet, demokratiskt samhälle att göra.

Det är också värt att notera att handläggningstiderna för planärenden halverades under förra mandatperioden. Det finns inget egenvärde med långa processerna. Samtidigt måste det demokratiska samtalet och den demokratiska processen kring stadens utveckling garanteras. För att citera en känd tänkare: ”allt bör förenklas så långt det är möjligt- dock ej längre”.

Reservation anfördes av borgarrådet *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Att avstyrka förslaget
2. Att därutöver anföra

Majoriteten vill korta ned plan- och byggprocesserna samt överföra en stor del av stadsdelsnämndernas ansvar till centrala nämnder. Det är två stora steg mot en urholkad demokrati där stockholmarna fjärras från politiken och delaktigheten i stadens planering. Likaså lämnar man viktiga instanser såsom Stadsmuseet utanför planeringen av staden.

Genom att förkorta plan- och byggprocessen så som det föreslås minskar det demokratiska inflytandet avsevärt. De hus som idag byggs ska stå i hundratals år och detta bör planeras med omsorg, inte vara ett hastverk. Miljonprogrammen är ett exempel på ett sådant hastverk. Korta planprocesser leder också lätt till ökade överklaganden.

Man kan misstänka att urholkningen av stadsdelsnämnderna är ett sätt för majoriteten att på sikt avveckla dem.

Istället för dessa odemokratiska beslut som nu även finns i stadens budget borde stadsdelsnämndernas inflytande öka och planförändring demokratiseras ytterligare.

Inför därför direktval till stadsdelsnämnderna och gör så att budget för ordinarie verksamhet och försörjningsstöd skiljs åt. Det bör också finnas minst ett medborgarkontor i varje stadsdelsområde. Inför omvänt planförändring såsom i Kärrtorp för att skapa mer demokratiska planprocesser och minska överklagandena.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet *Ann-Margarethe Livh* (v) enligt följande.

Vänsterpartiet är emot centralisering och vill att stadsdelsnämnderna ska få ökat inflytande, inte mindre. Vi är emot att överföra strandbad, motionsspår och konstfrusna isbanor till Idrottsnämnden. Vi är även emot att överföra parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och fritidsträdgårdar till trafik- och renhållningsnämnden. Görs dessa överföringar försvagas det lokala perspektivet och stadsdelsnämnden förlorar ännu fler funktioner.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Carin Jämtin*, *Roger Mogert*, *Tomas Rudin* och *Teres Lindberg* (alla s) och *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till reservationen av (s) och (v) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Stefan Nilsson* (mp) med hänvisning till reservationen av (mp) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Ann-Margarethe Livh* (v) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (v) i borgarrådsberedningen.

ÄRENDET

Kommunfullmäktige gav i budget för 2007 och även 2008 i uppdrag att åtgärder skall vidtas för att förkorta plan- och bygglovprocessen i staden. Kommunfullmäktiges mål är att tiden från start-PM till beslutad detaljplan på sikt ska halveras.

Redan under 2007 har stadsbyggnadsnämnden vidtagit åtgärder som minskat plantiden. Det krävs emellertid ytterligare åtgärder. Kortare handläggningstider bedöms vara en central fråga för Stockholms fortsatta tillväxt och framtida utveckling, och för genomförande av vision 2030 ”Ett Stockholm i världsklass”.

Stadsdirektören har därför uppdragit åt en särskild utredningsman att utreda hur plan- och byggprocessen kan förkortas samt hur vissa ansvarsfrågor inom det tekniska området bör lösas för att skapa en mer ändamålsenlig och effektiv ansvarsfördelning. Utredningen har genomförts under vintern 2008.

I utredningen föreslås ett antal åtgärder som på olika sätt underlättar arbetet med underlag och beslut avseende bygg- och planprocessen. I ärendet föreslås även organisatoriska förändringar inom staden som bistår denna process. Slutligen föreslås förändringar i nämndernas interna relationer, vilket kommer att förkorta tid från förslag till beslut.

Att förvalta och utveckla infrastruktur och bebyggelse i en tät stad medför i allmänhet ett komplicerat arbete med stora intressekonflikter och svåra avvägningar för beslutande instanser. Plan- och byggprocessen i Stockholm involverar många nämnder och bolag, som ofta har legitima intressen att bevaka. Dessa förhållanden medför långa ledtider med omfattande remisshantering och beslutsfattande på flera nivåer och i många steg. Stadens organisation medför i vissa fall också oklarhet om var det reella ansvaret för en verksamhet eller ett ställningstagande ligger och det kan vara svårt för utomstående, men även internt inom staden, att förstå de verkliga sammanhangen.

Det finns således anledning att se över nuvarande rutiner och ansvarsfördelningar inom staden för att effektivisera och förtydliga ansvaret för verksamheterna utan att det demokratiska inflytandet reduceras. Utgångspunkten bör vara att beredning av ärenden förenklas, att beslut fattas på lägsta effektiva nivå och att det kommunala ansvaret görs tydligt både externt och internt.

Antalet politiska beslut för ett projekt bör reduceras till strategiska ställningstaganden och koncentreras till den nämnd, som har ansvar för de politiska avvägningarna i aktuellt ärende. För att det demokratiska inflytandet inte ska urholkas är det väsentligt att ledamöterna i övriga berörda kommunala nämnder informeras om kommande planer av sin förvaltning.

Konkret föreslås ett antal åtgärder för att effektivisera plan- och bygglovprocesserna framför allt genom utökad tillämpning av planavtal, översyn av plantaxan, ökad tillämpning av enkelt planförfarande, ökad delegation från kommunfullmäktige till stadsbyggnadsnämnden och från stadsbyggnadsnämnden till stadsbyggnadskontoret samt effektivare remissförfarande i plan- och bygglovärenden. Ansvaret för kulturhistorisk klassificering och bedömning överförs till stadsbyggnadsnämnden. Skönhetsrådets kansli knyts organisatoriskt och lokalmässigt till stadsbyggnadskontoret.

Stadsledningskontoret föreslår också en ökad delegation för inriktnings- och genomförandebeslut från kommunfullmäktige till nämnder med investeringsansvar och från nämnder till respektive förvaltning.

Stadsledningskontoret föreslår att ansvaret för strandbad, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden. Ansvaret för kommunala byggnader på parkmark överförs till fastighetsnämnden

Stadsledningskontoret uppmärksammar vidare att ansvaret för förvaltning av stadens parker inklusive drift, underhåll och investeringar idag är uppdelat på flera nämnder, vilket medför otydligheter och ineffektivitet i skötseln av dessa. Det vore naturligt med en överföring av ansvaret från stadsdelsnämnderna till trafik- och renhållningsnämnden.

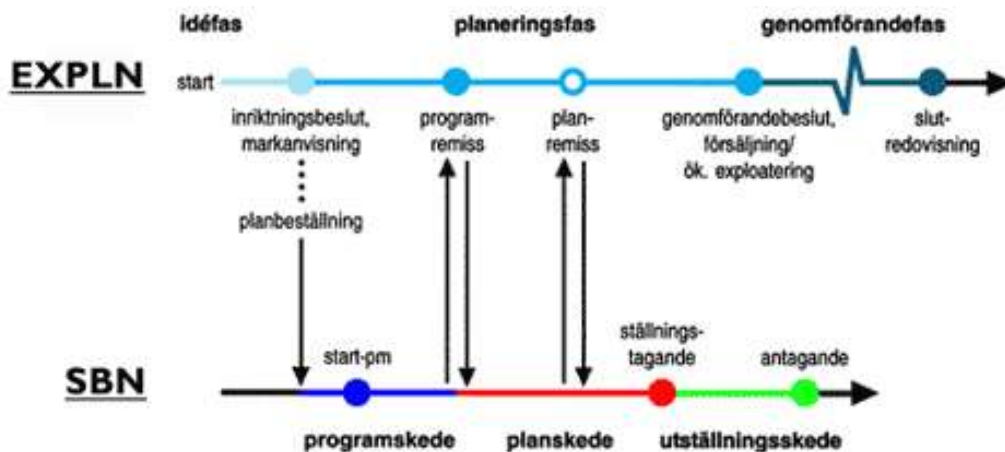
En renodling av upplåtelser för försäljning på stadens salutorg föreslås genom justering av gränssnittet mellan fastighetsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 15 maj 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Plan- och exploateringsprocesserna

Samspelet mellan exploateringsnämndens exploateringsprocess och stadsbyggnadsnämndens planprocess visas schematiskt i följande figur. Idéfasen före markanvisningen kan vara mycket utdragen. Det av PBL styrda program- och planskedet föregås av den likaså tidskrävande kommunövergripande översiktsplaneringen och eventuella fördjupade översiktsplaner.

Markanvisningar

Exploateringsprocessen startar normalt med att en *markanvisning* ges till ett byggföretag, innebärande att under en period om vanligtvis två år får företaget ensamrätt att tillsammans med staden utveckla ett projekt på aktuell plats. Markanvisning föreslås av exploateringskontoret eller av fastighetskontoret (när det gäller mark utanför kommungränsen med befintlig bebyggelse förvaltd av fastighetskontoret) och beslutas alltid av respektive nämnd. I samband med markanvisning sker oftast beställning av detaljplan hos stadsbyggnadskontoret. Förslag till markanvisning remitteras inte till andra nämnder/förvaltningar, men tjänsteutlåtandet från exploateringskontoret delges ledamöterna i respektive stadsdelsnämnd samt

digt som utsändning sker till exploateringsnämnden.

Analys och förslag

Det har förts en diskussion om att markanvisningarna skulle remitteras till berörd stadsdelsnämnd före beslut i exploateringsnämnden. Detta skulle innebära en avsevärd fördröjning av processen och även innebära en oklarhet om var de avgörande politiska besluten ska fattas. Nuvarande rutin innebär att politikerna i stadsdelsnämnderna får en tidig information om planerade projekt och har då också möjlighet att genom kontakt med exploateringsnämndens ledamöter tillföra lokala synpunkter på aktuellt ärende utan att processen fördröjs.

1. Nuvarande rutin för lokalt inflytande i samband med markanvisningar bibehålls.

Program och detaljplaner

Den formella starten av planprocessen föregås ofta av ett omfattande arbete med inventeringar och test av olika idéer. Denna *idéfas* kan pågå under relativt lång tid.

Bestämmelser i PBL om upprättandet av detaljplaner

Detaljplaner upprättas enligt relativt detaljerade förfaranderegler i plan- och bygglagen, PBL. Vid upprättandet är det främst två mål som ska tillgodoses. Det ena är att berörda ska garanteras ett reellt inflytande på planutformning och genomförande (medborgarinflytande och rättssäkerhet). Det andra är att ärendena ska behandlas så snabbt och enkelt som möjligt. Den inomkommunala hanteringen regleras bara i några få avseenden i PBL. Varje kommun får i princip själv bestämma sina nämnd- och förvaltningsrutiner.

Planprocessens obligatoriska moment redovisas nedan.

Programmet är det första steget i den *normala planprocessen*. PBL föreskriver att detaljplaner ska grundas på ett program som anger utgångspunkter och mål för planen, om det inte är onödigt. Program kan bl.a. undvaras då översiktsplanen innehåller sådana riktlinjer för detaljplanarbetet att innebörd och konsekvenser kan utläsas tillräckligt tydligt.

Nästa steg i planprocessen är att kommunen upprättar ett *förslag till detaljplan*. Planförslaget är vanligen mer detaljerat än programmet.

När program- respektive planförslag utarbetas ska kommunen *samråda* om dessa med länsstyrelsen, berörda sakägare, boende, myndigheter m.fl. Syftet med samråden är att förbättra beslutsunderlaget samt ge möjlighet till insyn och påverkan. Några bestämmelser om formerna för samråd, exempelvis samrådstidens utsträckning, finns inte i PBL.

Utställningen av ett slutligt planförslag är det sista steget innan kommunen kan fatta beslut om antagande av planen. Vid utställningen ska planförslaget bl.a. åtföljas av en redogörelse för det eller de samråd som förevarit. Utställningen ska pågå under minst tre veckor. En kungörelse om utställningen måste införas i ortstidning. Efter utställningstiden ska kommunen sammanställa de skriftliga synpunkter som inkommit i ett utlåtande. Planförslaget får inte ändras väsentligt efter utställningen.

Detaljplaner *antas* av kommunfullmäktige. Fullmäktige får dock uppdra åt kommunstyrelsen eller byggnadsnämnden att anta planer som inte är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt. Kommunens beslut att anta en detaljplan får överklagas av den som är berörd av beslutet och som senast under utställningstiden framfört synpunkter som inte blivit tillgodosedda.

Illustration – normalt planförfarande med program

Beskrivningen ovan avser det som brukar benämnas normalt planförfarande. I vissa fall kan dock s.k. *enkelt planförfarande* tillämpas. Det enkla förfarandet får användas för planer som har begränsad betydelse, vilket bl.a. innebär att planen inte får reglera många motstående intressen, särskilt känsliga miljöer eller frågor av principiell vikt. Vidare fordras att förslaget saknar intresse för allmänheten. Detta krav tar sikte på en bredare allmänhet, bortom kända sakägare och de som mera påtagligt berörs av förslaget. Slutligen krävs att förslaget är förenligt med översiktsplanen. Vid enkelt planförfarande begränsas samrådsskyldigheten och utställningen ersätts av en kortare betänketid. Program behövs aldrig vid enkelt förfarande. Alla planer som hanteras med enkelt förfarande får antas av stadsbyggnadsnämnden.

Nuläge - beredningsprocessen i Stockholm

Detaljplaner i Stockholm initieras ofta via områdesvisa program där tänkbara projekt identifieras. Programmen upprättas av stadsbyggnadskontoret i samråd med exploateringskontoret. Alternativt startar planprocessen efter initiativ från en byggherre eller fastighetsägare. Cirka hälften av alla planbeställningar kommer från privata fastighetsägare. Tidsåtgången från att en idé presenteras för stadsbyggnadskontoret till att planarbetet officiellt påbörjas varierar stort. *Väntetidens* längd beror på stadsbyggnadskontorets prioriteringar och resurser. Kontorets prioriteringskriterier är dock inte allmänt kända.

Det ”officiella” planarbetet i Stockholm startar i de allra flesta fall med att stadsbyggnadsnämnden godkänner en s.k. *startpromemoria*. Vid behandlingen av startpromemorian tar stadsbyggnadsnämnden bland annat ställning till behovet av program samt om planen ska handläggas med normalt eller enkelt förfarande.

Program- respektive planförslag remitteras, förutom till de obligatoriska samrådsinstanserna, till kommunala förvaltningar och bolag. Samrådstiden för såväl program- som planförslag uppgår normalt till sex veckor. Under sommaren är samrådstiden längre. Efter samrådstidens slut sammanställer stadsbyggnadskontoret inkomna synpunkter i en samrådsredogörelse. Kontorets redovisningar av såväl program- och plansamråd ska i regel godkännas av stadsbyggnadsnämnden. Inför nämndbehandlingarna upprättar kontoret *tjänsteutlåtanden*.

Utställningstiden för planförslag uppgår i Stockholm normalt till fyra veckor. Efter utställningen upprättar stadsbyggnadskontoret ett utställningsutlåtande samt ett *tjänsteutlåtande inför antagande* av planen. Alla planer som handläggs med enkelt förfarande antas av stadsbyggnadsnämnden, liksom två tredjedelar av de planer som handläggs med normalt förfarande. Övriga planer antas av kommunfullmäktige efter godkännande i stadsbyggnadsnämnden. Om planen antas av fullmäktige förlängs planprocessen med ca tre månader.

DETALJPLANEPROCESS

- Normalt förfarande

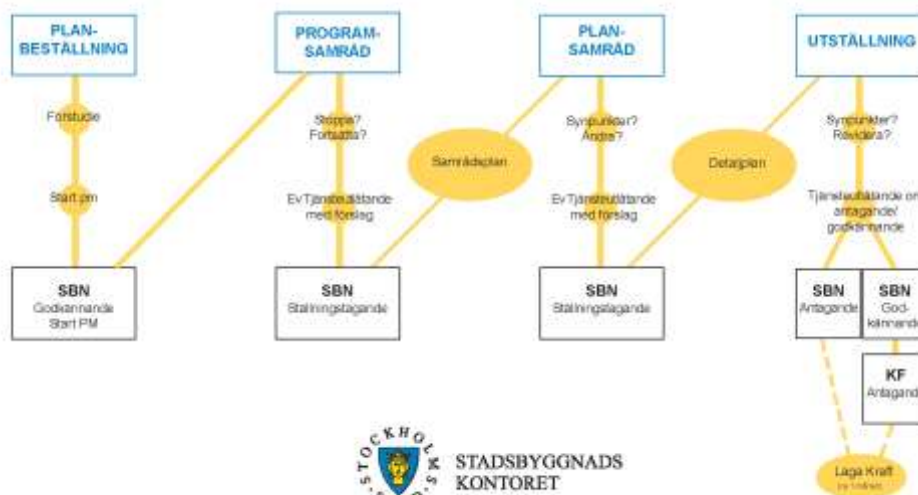

Illustration – beredningsprocess i Stockholm vid normalt planförfarande

Enligt stadsbyggnadsnämndens verksamhetsberättelse för år 2007 uppgick den genomsnittliga tidsåtgången för planprocessen vid normalt förfarande till 19 månader. Vid enkelt förfarande var motsvarande tidsåtgång nio månader. Uppgifterna avser tiden från stadsbyggnadsnämndens beslut om startpromemorian till beslut om planens antagande. Den genomsnittliga handläggningstiden för samtliga detaljplaner uppgick år 2007 till 13 månader, vilket kan jämföras med 17 månader år 2006. Den minskade handläggningstiden beror huvudsakligen på att andelen planer med enkelt förfarande ökat kraftigt. Utöver de här redovisade tiderna tillkommer väntetiden före startpromemorian, som kan variera högst avsevärt. Vidare överklagas nära hälften av alla Stockholms detaljplaner, vilket leder till stora fördröjningar.

Analys och förslag

Planprocessens tidsåtgång definieras idag som perioden mellan startpromemoria i stadsbyggnadsnämnden och antagande av planen i nämnden eller i fullmäktige. I realiteten påbörjas planarbetet långt före startpromemorian. För många planbeställare är tiden mellan beställning och den formella planstarten också viktig för upplevelsen av planprocessens längd, en tid som kan variera från veckor till flera år. Den av staden i huvudsak påverkansbara tiden löper mellan planbeställning och antagande, varför *ett planarbets tidsåtgång mellan planbeställning och antagande som komplement också bör mätas och följas upp* förutom den av fullmäktige fastställda tiden mellan startpromemoria och antagande.

Nyckelfrågor i planprocessens utsträckning i tid är stadsbyggnadskontorets resurser, prioriteringar, styrning och uppföljning av planarbetet samt effektivitet i remisshanteringen. Härtill kommer omfattningen av politiska beslut på olika nivåer och inom olika kommunala nämnder.

I dag tar staden ut kostnader för detaljplaner av markägaren i samband med byggnmälan, långt efter planarbetets genomförande. Kostnadstäckningen från planbeställaren uppgår endast till knappt 50% av stadsbyggnadskontorets nedlagda kostnader. Resten täcks med skattemedel via stadsbyggnadsnämndens anslag.

Stadsbyggnadsnämnden har nyligen beslutat om inriktning för framtagande av en ny plan- och bygglovstaxa. I arbetet undersöks möjligheten tillökad kostnadstäckning för program och planarbete. Förslaget innebär en översyn och förenkling av taxan för planer och bygglov samt ökad tillämpning av planavtal med innebörden att stadsbyggnadskontoret tecknar avtal med markägaren om att denne i samband med planbeställning åtar sig att fi-

nansiera hela den verkliga plankostnaden och samtidigt även tar hela risken för förgävesarbetet om processen inte leder till en antagen ny plan. Någon planavgift debiteras då inte i samband med byggnmälan.

Stadsledningskontoret anser att *utökad tillämpning av planavtal är bra. Stadsledningskontoret anser dock att utredningen om ny taxa och utökad tillämpning av planavtal bör omfatta att planavgiften bör sättas enligt en fast taxa beroende på planens komplexitet och omfattning och i planavtalet ska också fastställas beräknad tid fram till antagande av planen.* Planavtal bör tecknas mellan stadsbyggnadskontoret och markägaren eller den part som sätts i markägarens ställe (exempelvis byggherren vid tomträtsupplåtelse). *Planavgiften bör erläggas efter godkänd startpromemoria. Om planarbetet inte leder till antagen detaljplan bör halva planavgiften återbetalas till markägaren.*

Med detta förfarande får markägaren incitament att endast beställa planer, som inom rimlig tid kommer att genomföras, stadsbyggnadsnämnden får tidigt i plan-processen in externa ekonomiska resurser, som kan användas för anställning av planhandläggare eller anlåtande av externa konsulter utan att skattekollektivet belastas ekonomiskt. Möjligheten ökar att göra bättre prioriteringar mellan olika planprojekt. Det skapas också incitament inom stadsbyggnadskontoret att driva planprocessen efter avtalad tidplan och att följa upp de verkliga kostnaderna för de enskilda planerna. Väntetiden under idéfasen bör också kunna reduceras avsevärt. Genom återbetalningsklausulen delas risken för förgävesarbete solidariskt mellan markägaren/planbeställaren och planmyndigheten.

Stadsbyggnadsnämnden bör *i större utsträckning än i dag kommunicera sina prioriteringsgrunder* med marknadens aktörer.

Strävan bör vara att stadsbyggnadsnämnden *i så stor utsträckning som möjligt väljer enkelt planförfarande* för nya detaljplaner. *Om normalt förfarande väljs bör planförfarande utan programskede vara huvudinriktningen.* Förfarande med programskede bör endast tillämpas vid särskilt omfattande och komplexa detaljplaner. Dessa åtgärder förkortar planprocessen men ökar också risken för upphävande av planen i högre instans.

Det formella planarbetet ska i regel inledas med en startpromemoria. Under senare tid har stadsbyggnadskontoret prövat att handlägga mycket enkla planärenden i samband med bygglovhandläggningen utan att någon startpromemoria upprättas. Många detaljplaner i Stockholm är inaktuella och försvårar även de enklaste förändringar av befintlig bebyggelse, förändringar som kan vara mycket viktiga för fastighetsägare och näringsliv. Sådana angelägna, enkla och okontroversiella planärenden bör enligt stadsledningskontorets mening även fortsättningsvis kunna startas utan att en startpromemoria upprättas.

Stadsledningskontoret anser att *startpromemoria endast ska upprättas och godkännas vid normalt planförfarande. Vid enkelt planförfarande bör man återgå till tidigare ordning, som innebär att ärendet endast anmäldes i stadsbyggnadsnämnden, utan startpromemoria.*

Startpromemorian vid normalt planförfarande ska beslutas i stadsbyggnadsnämnden medan den vid enkelt planförfarande bör kunna beslutas av stadsbyggnadskontoret på delegation från nämnden.

Plan- och bygglagen föreskriver att samråd ska ske med länsstyrelsen, fastighetsbildningsmyndigheten och kommuner som berörs av förslaget. Sakägare och bostadsrättsinnehavare, hyresgäster och boende som berörs samt de myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget ska beredas tillfälle till samråd. Stockholms stad har utöver, som komplement till lagens krav, infört egna rutiner för remissbehandling, vilket innebär en omfattande hantering av remisser i de flesta ärenden.

I samband med planremisser väljer många förvaltningar att inhämta sin politiska nämnds beslut om godkännande till planförslaget, vilket ofta medför att den angivna remisstiden inte kan hållas. Ofta uppgår den faktiska remisstiden till 8-11 veckor. Ett särskilt problem är att länsstyrelsen nästan aldrig svarar inom given remisstid, ofta över fyra veckor för sent. Det bör påpekas att remisser till kommunala förvaltningar innebär *en möjlighet men inte en skyldighet att lämna synpunkter* på en plan.

En effektivisering av remisshanteringen inom staden är möjlig genom att *införa absoluta*

remisstider, d.v.s. att stadsbyggnadsnämnden inte behöver ta hänsyn till remissvar som inkommer för sent. inte levererats inom föreskriven tid. Förlängning av remisstiden bör endast medges i undantagsfall. *Remisstiden vid normalt planförfarande bör vara 6 veckor och 3 veckor vid enkelt förfarande.* Hänsyn måste tas till infallande helger och semesterperioder.

Grundprincipen för remissinstanserna bör vara att lämna *kontorsyttrande utan nämndhantering* om inte planen medför betydande ekonomiska eller principiella konsekvenser för nämnden. I dessa senare fall kan det vara lämpligt att *kombinera ett nämndyttrande med inriktnings- eller genomförandebeslut* för aktuellt projekt. Det är dock angeläget att *berörda nämndledamöter alltid via sin förvaltning får information om planerade projekt och kommande planer.* De politiska avvägningarna mellan olika allmänna och enskilda intressen ska dock ske i stadsbyggnadsnämnden. Kommunstyrelsen bör uppvakta länsstyrelsen för att få till stånd en överenskommelse om att *även länsstyrelsen ska respektera aktuella remisstider.*

För att reducera tidsåtgången i planprocessen är det angeläget att *så många planer som möjligt kan antas av stadsbyggnadsnämnden*, d.v.s. alla planer med enkelt förfarande och huvuddelen av planer med normalt förfarande. Antagande i kommunfullmäktige bör endast ske av planer med särskilt stort allmänintresse och av planer där genomförandeansvarig nämnd har motsatt sig planens utformning.

Idag behandlar stadsbyggnadsnämnden en plan upp till fyra gånger (startpromemoria, ställningstagande efter programsamråd, ställningstagande efter plansamråd samt antagande/godkännande). Detta förefaller vara en onödigt omständlig procedur. För att förkorta planprocessen bör det vid normalt förfarande räcka att *stadsbyggnadsnämnden endast behandlar en ny plan i samband med beslut om startpromemorian och i samband med antagandet.* Däremellan bör det räcka att nämndens ledamöter får muntlig information om planarbetets fortskridande vid lämpligt tillfälle.

Ett inte alltför ovanligt förhållande är att förhandlingarna mellan exploateringskontoret och den aktuella byggherren om exploaterings- och genomförandeavtal blir så fördröjda att de förhindrar utställning och antagande av en ny plan. Det är väsentligt att dessa förhandlingar bedrivs parallellt och i samma tempo som planprocessen för att motverka onödig förlängning av den totala byggprocessen.

Bostadsförsörjningen är en strategiskt viktig fråga för staden. Med anledning av detta tillskapades i början av 2000-talet en särskild funktion inom stadsledningskontoret för samordning och styrning av bostadsbyggandet. Denna funktion var ett medel för att prioritera och påskynda markanvisningar och planarbete. En tjänst som *projektkoordinator har tillsatts på exploateringskontoret* för att återuppta detta arbete, som innebär samordning och uppföljning av olika förvaltningars arbete och löpande information till stadens politiska ledning och företag i branschen.

Sammanfattningsvis föreslås följande åtgärder för att effektivisera planprocessen:

2. En ny plan- och bygglovtaxa utarbetas.
3. Planarbetets tidsåtgång bör mätas både från planbeställning till antagande och från startpromemoria till antagande.
4. Planavtal bör tillämpas i större utsträckning och med flexibel taxa men fast belopp, bedömd tidsåtgång och återbetalningsklausul om arbetet inte leder till antagande.
5. Stadsbyggnadsnämnden bör förstärka uppföljningen av planprocessens tidplaner och kostnader per projekt.
6. Stadsbyggnadsnämndens prioriteringsgrunder kommuniceras tydligare.
7. Enkelt planförfarande tillämpas i ökad utsträckning. Om normalt förfarande är nödvändigt bör i första hand förfarande utan program väljas.
8. Start-PM bör ej upprättas vid enkelt förfarande, utan ersätts då av en anmälan i stadsbyggnadsnämnden. Start-PM vid enkelt förfarande bör kunna beslutas på förvaltningsnivå.
9. Planremisser från kommunala förvaltningar lämnas normalt på förvaltningsnivå, men

- respektive nämnd informeras av sin förvaltning om aktuella planer.
10. Remisstiden bör vara sex veckor vid normalt förfarande och tre veckor vid enkelt förfarande. Absoluta remisstider bör tillämpas.
 11. Länsstyrelsen bör uppvakts för att uppnå ökad respekt för remisstiderna.
 12. Antagande av planer bör ske i stadsbyggnadsnämnden i så stor utsträckning som möjligt.
 13. Exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret utarbetar effektivare rutiner för koordinering av tidplanerna för exploateringsavtal och planarbete.
 14. Exploateringskontoret tillsätter en projektkoordinator för samordning och effektivisering av bostadsbyggandet.

Bygglov

Nuläge

Till stadsbyggnadsnämnden inkommer årligen cirka 6 000 ansökningar om bygglov. Vissa ansökningar skickas på remiss till berörda kommunala förvaltningar och bolag med en begärd remisstid om tre veckor. Denna remisstid hålls vanligen inte av remissinstanserna, bl.a. beroende på att handlingarna är inkompleta eller otydliga. Granskningsrutinerna hos remissinstanserna kan också vara ineffektiva. Det råder också en osäkerhet om vilka ärenden som ska remitteras till respektive förvaltning. Exempelvis remitteras ärenden som berör gatumark regelmässigt till stadsdelsförvaltningen trots att ansvaret för förvaltning av gatumark har överförts till trafikkontoret för över ett år sedan. Separata remisser går till avfallsavdelningen på trafikkontoret, trots att avfallsverksamheten sedan 1 januari 2007 tillhör samma förvaltning.

Planer och bygglov som berör kulturhistoriskt värdefull bebyggelse remitteras ofta till Stadsmuseet inom kulturnämnden. Förslag till planer och bygglov remitteras regelmässigt till Rådet till skydd för Stockholms skönhet (skönhetsrådet). Regelbundna genomgångar sker mellan bygglovhandläggarna på stadsbyggnadskontoret och tjänstemän på Stadsmuseet och skönhetsrådet i syfte att prioritera de ärenden som ska remitteras, vilket underlättar verksamheten och ofta i viss mån ersätter formell remissbehandling.

Bygglovremisser behandlas undantagsvis av respektive politisk nämnd, vilket när det sker fördröjer processen avsevärt. Detta gäller framför allt stadsdelsnämnderna och ofta ärenden om återvinningsstationer. Det förekommer att remissvar är otydliga genom att de inte behandlar de frågor som remissen avsett, inte uttrycker en klar av- eller tillstyrkan eller inte uttrycker hela förvaltningens samlade synpunkt.

Stadsbyggnadskontoret har delegation på att bevilja i princip alla bygglov, medan avslag på en ansökan måste beslutas av stadsbyggnadsnämnden.

Förslag

För att effektivisera bygglovprocessen bör remisshanteringen förenklas och förtydligas. Utgångspunkten bör vara att remisser till andra kommunala förvaltningar i allmänhet endast sker då stadsbyggnadskontoret saknar egen sakkompetens att bedöma ärendet. Stadsbyggnadskontoret bör revidera gällande remissrutin med denna inriktning genom att tydliggöra vilka remisser som ska skickas till respektive förvaltning, vilket i normalfallet bl.a. skulle innebära:

15. Exploateringskontoret bör få information om ärenden som avser ändrad användning eller utökade byggrätter på kvartersmark där staden är markägare.
16. Trafikkontoret bör få remisser för ärenden som påverkar gestaltning, säkerhet, framkomlighet och skötsel av allmän platsmark samt ärenden som påverkar avfallshanteringen.
17. Inga remisser till stadsdelsförvaltningarna för åtgärder på allmän platsmark (under för-

- utsättning att parkförvaltningen centraliseras).
18. Stadsbyggnadsnämnden inför absoluta remisstider, vilket innebär att nämnden inte behöver ta hänsyn till remisser som inte inkommer inom föreskriven tid (normalt tre veckor). I praktiken innebär detta att det blir nödvändigt med kontorssvar från kommunala förvaltningar.
 19. Berörda kommunala förvaltningar ser över sina interna rutiner så att remisstider kan hållas, och att entydiga och relevanta remissynpunkter levereras till stadsbyggnadskontoret.
 20. Stadsbyggnadskontoret bör få delegation från stadsbyggnadsnämnden att även avslå ansökningar om bygglov i ärenden som strider mot gällande plan eller i övrigt inte uppfyller av nämnden godkända riktlinjer.
 21. Stadsbyggnadskontoret bör förtydliga det allmänna villkoret i givna bygglov att berörd markägarens tillstånd också måste inhämtas innan godkända åtgärder får genomföras.

Kulturnämndens roll i plan- och bygglovprocessen

Nuläge

Stadsmuseet inom kulturnämnden ansvarar för klassificeringen av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse i staden, som sedan ligger till grund för bedömningar av framtida planer till utveckling och förändring i samband med planarbete och bygglovgivning. Planer och bygglov som berör kulturhistoriskt värdefull bebyggelse remitteras i regel till Stadsmuseet.

Analys och förslag

Det kan ifrågasättas om det är rationellt att den kulturhistoriska klassificeringen och den omfattande remisshanteringen i dessa frågor görs på Stadsmuseet eftersom kulturhistorisk kompetens numera också finns på stadsbyggnadskontoret. För att få ett samlat och entydigt ansvar för bebyggelsens utveckling med beaktande även av det historiska arvet föreslår stadsledningskontoret *att ansvaret för kulturhistorisk klassificering och bedömning överförs från kulturnämnden till stadsbyggnadsnämnden*. Remisser till Stadsmuseet behövs då inte i dessa frågor. Stadsmuseet bör även fortsättningsvis svara för rådgivning åt fastighetsägare i stadsbyggnadshistoriska frågor. Det detaljerade gränssnittet mellan stadsbyggnadsnämnden och kulturnämnden i dessa frågor liksom behovet av kompletterande kompetens på stadsbyggnadskontoret får närmare utredas inom stadsbyggnadsnämnden i samråd med kommunstyrelsen.

22. Ansvar för kulturhistorisk klassificering och bedömning överförs från kulturnämnden till stadsbyggnadsnämnden.

Skönhetsrådets granskning av planer och bygglov

Nuläge

Rådet till skydd för Stockholms skönhet (skönhetsrådet) är en från stadsbyggnadsnämnden fristående institution, som har en viktig rådgivande roll i frågor som berör Stockholms stadsmiljö. Aktuella ärenden som ska behandlas i rådet bereds av skönhetsrådets kansli, som i dag formellt är knutet till stadsledningskontoret. Förslag till planer och bygglov remitteras regelmässigt till Skönhetsrådet.

Analys och förslag

För att effektivisera samarbetet med stadens förvaltningar bör man *överväga att organisatoriskt knyta skönhetsrådets kansli till stadsbyggnadskontoret* och lokalisera det i Tekniska nämndhuset.

23. Skönhetsrådets kansli knyts till och samlokaliseras med stadsbyggnadskontoret.

Bygg och anläggningsinvesteringar

Nuläge

Ansvar för bygg- och anläggningsinvesteringar inom staden ligger i huvudsak på exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, idrottsnämnden och för parkinvesteringar på stadsdelsnämnderna. Bygg- och anläggningsprocessen startar normalt med ett inriktningsbeslut, följt av ett genomförandebeslut. Dessa beslutas av respektive förvaltning, nämnd eller av kommunfullmäktige beroende på gällande delegationsordning enligt följande tabell. (Beloppsgränser i mnkr)

	Förvaltning	Nämnd	Nämnd efter samråd med SLK	KF
Inriktningsbeslut	< 5 *)	5 *) till 50	50 till 300	> 300
Genomförandebeslut	< 5 *)	5 *) till 50		> 50

*) Exploateringsnämnden 10 mnkr, stadsdelsnämnderna 0,5-1 mnkr

Förslag

24. För att korta snabba upp bygg- och anläggningsprocessen föreslås *en ökad delegation från kommunfullmäktige till facknämnder och från nämnd till förvaltning för inriktningsbesluten.*
25. *Delegationsgränserna för genomförandebeslut för fastighetsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och idrottsnämnden bör anpassas till de nivåer som tillämpas av exploateringsnämnden.*

Förslagen framgår av följande tabell:

	Förvaltning	Nämnd	Nämnd efter samråd med SLK	KF
Inriktningsbeslut	< 30	30 till 50	50 till 500	> 500
Genomförandebeslut	< 10	10 till 50		> 50

Dessa förslag förutsätter en centralisering enligt följande kapitel av parkinvesteringarna från stadsdelsnämnderna till trafik- och renhållningsnämnden.

Parkförvaltning

Nuläge

Från år 1992 fram till stadsdelsreformen år 1997 låg det samlade ansvaret för Stockholms parker, gator och torg på gatu- och fastighetsnämnden samt all bygglovhantering på stadsbyggnadsnämnden. Då överfördes ansvaret för park- och gatudriften till 24 stadsdelsnämnder. Ansvar för strandbad, motionsspår och konstfrusna isbanor överfördes samtidigt från idrottsnämnden till stadsdelsnämnderna. Ansvar för vissa markupplåtelser och bygglov överfördes till stadsdelsnämnderna år 2002.

Vid årsskiftet 2006-2007 överfördes ansvaret för markupplåtelser, torghandel, renhållning och vinterväghållning på gatumark från nuvarande 14 stadsdelsnämnder till trafik- och renhållningsnämnden samtidigt som all bygglovhantering centraliserades till stadsbyggnadsnämnden. Kvar på stadsdelsnämnderna ligger det huvudsakliga ansvaret för drift och underhåll på parkmark, koloniområden och gatuplanteringar samt investeringar på parkmark.

Från detta principiella gränssnitt finns ett antal undantag, som regleras i en omfattande gränssnittslista, som kontinuerligt uppdateras i takt med att nya problem upptäcks. Bl.a.

svarar trafik- och renhållningsnämnden för vissa s.k. kommuncentrala parker samt för markupplåtelse, belysning, klottersanering, skadedjurshantering, julgranar och trafikskyltning även på parkmark som sköts av stadsdelsnämnderna. Sedan tidigare har trafik- och renhållningsnämnden ett ansvar för gatuträd och blomsterprogram på gatumark samt samordning, uppföljning och utveckling av stadsdelsnämndernas tekniska verksamhet. Exploateringsnämnden ansvarar för förvaltningen av Järva friområde.

Från hösten 2007 har trafik- och renhållningsnämnden övertagit ansvaret för parkpolicy, parkdatabas, funktionen som stadsträdgårdsmästare samt den rådgivande rollen för prioritering av stadsdelsnämndernas parkinvesteringar från exploateringsnämnden. Exploateringsnämnden svarar även fortsättningsvis för nybyggnad och upprustning av parker i samband med exploateringsprojekt. Från årsskiftet 2007- 2008 tog trafik- och renhållningsnämnden över ansvaret för teknisk förvaltning av vissa fontänanläggningar samt klottersanering av skulpturer på park- och gatumark från kulturnämnden. En fråga som ännu inte har lösts gäller ansvaret för vissa kommunala byggnader i parker och koloniområden.

Analys och förslag

Nuvarande organisation i Stockholm med ansvar för förvaltning av parker och grönområden uppdelat på 14 stadsdelsnämnder, på trafik- och renhållningsnämnden och exploateringsnämnden innebär otydligt ansvar med omfattande tolkningstvister av gränssnitt. Det blir obegripligt för allmänheten, andra förvaltningar, nämnder och externa parter med denna ansvarsfördelning. Anslag för drift och mindre investeringar fördelas mellan stadsdelsnämnderna enligt en av kommunfullmäktige beslutad fördelingsnyckel, som av naturliga skäl måste vara förenklad och schabloniserad, vilket medför önskemål om justering av nyckeln från de stadsdelsnämnder som med rätt eller fel anser sig missgynnade.

Till detta kommer den omfattande administrationen av parkinvesteringar som ska föreslås från stadsdelsnämnderna, beredas av trafik- och renhållningsnämnden och stadsledningskontoret samt beslutas av kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Projektering och genomförande av godkända projekt ska beställas av stadsdelsnämnderna hos trafik- och renhållningsnämnden. Genom att investeringsanslagen endast är ettåriga uppstår osäkerhet om möjligheten att genomföra fleråriga projekt. Eftersom budgetbeloppen är bundna årsvis och till en enskild stadsdelsnämnd finns knappast någon flexibilitet för justering av avvikelser i tidplan och projektkostnad. En otydlighet med risk för konflikt och dubbelarbete uppstår angående projektansvaret mellan stadsdelsförvaltningens representant och trafikkontorets projektledare. Ytterligare en komplikation är att det är svårt att upprätthålla rätt kompetens för ett mycket begränsat antal projekt på de enskilda stadsdelsförvaltningarna när det gäller de speciella regler och rutiner som hantering av en investeringsbudget innebär t.ex. avskrivningsregler, kapitaltjänstkostnader och anläggningsregister.

Eftersom parkverksamheten endast utgör en mycket liten del av stadsdelsnämndernas samlade ansvar har det visat sig svårt att upprätthålla erforderlig parkkompetens på de enskilda förvaltningarna. En konsekvens av detta är att man har anställt gemensamma parkresurser inom norra innerstadens tre stadsdelsförvaltningar och mellan trafikkontoret och Södermalms och Älvsjös stadsdelsförvaltningar. Vissa stadsdelsförvaltningar har idag mycket begränsad parkkompetens med ensamarbete och stor sårbarhet vid frånvaro och därigenom svårigheter att förvalta och utveckla sina parker och grönområden på ett acceptabelt sätt.

Trafik- och renhållningsnämnden har av kommunfullmäktige fått i uppdrag att rekrytera en stadsträdgårdsmästare för Stockholm. För att kunna hitta en lämplig person med hög kompetens för detta uppdrag med ansvar för förvaltning, utveckling och marknadsföring av Stockholms parker samt gestaltning av det offentliga rummet torde det vara nödvändigt att en stadsträdgårdsmästare har ett helhetsansvar för stadens parker och naturområden inklusive drift, underhåll och investeringar.

Ansvaret för strandbad och motionsspår bör överföras från stadsdelsnämnderna till idrottsnämnden eftersom de utgör en viktig resurs för det rörliga friluftslivet och att det är angeläget att samla den erforderliga kommunala kompetensen inom en nämnd. Idrottsnäm-

den bör också överta ansvaret för byggnader och andra anläggningar inom strandbaden. Idrottsförvaltningen sköter i dag konstfrusna isbanor på park- och gatumark på uppdrag från stadsdelsförvaltningen eller trafikkontoret. Av rationella skäl bör hela ansvaret för dessa konstfrusna isbanor överföras till idrottsnämnden.

Orsaken till att Järva friområde förvaltas av exploateringsnämnden är att en stor del av driften av Järvafältet är utarrenderad till en jordbruksarrendator och att arrendeupplåtelse normalt hanteras av exploateringsnämnden. Det torde dock öka tydligheten och renodla rollerna genom att överföra detta förvaltningsansvar till trafik- och renhållningsnämnden så att all förvaltning av allmän platsmark samlas på samma kontor och att exploateringsnämnden på motsvarande sätt förvaltar kommunägd kvartermark.

Ansvaret för de kommunala byggnader på park- och naturmark, som idag förvaltas av stadsdelsnämnderna (exempelvis parklekslokaler) bör överföras till fastighetsnämnden och därefter hyras ut till den verksamhetsansvariga nämnden. Av kommunen ägda gemensamhetslokaler inom koloniområden bör överlätas till respektive koloniträdgårdsförening i samband med att nya avtal träffas.

Sammanfattningsvis kan konstateras att nuvarande organisation är ineffektiv dvs. otydlig, tungrodd och personalkrävande med administrativt merarbete och omständliga internfaktureringar. Detta bekräftas också i den brukarundersökning som stadsledningskontoret genomförde hösten 2007, där man konstaterade att alltför få stockholmare visste vart de skulle vända sig för att anmäla fel eller lämna synpunkter på stadsmiljön.

Stadsledningskontoret anser att nuvarande ansvar för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och fritidsträdgårdar inom stadsdelsnämnderna bör överföras till trafik- och renhållningsnämnden för att erhålla en bättre organisation som leder till såväl högre kvalitet i staden totalt som bättre ekonomisk effektivitet. Kontoret konstaterar att frågan övervägdes i samband med de organisationsförändringar som beslutades i budget för 2007 och då avvisades. Kontoret lyfter dock åter upp frågan för ställningstagande då det kan konstateras att dagens gränsdragning i ansvar mellan stadsdelsnämnderna och trafik- och renhållningsnämnden är otydlig och skapar svårigheter.

Stadsledningskontoret föreslår att följande organisationsförändringar genomförs:

26. Nuvarande ansvar för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och fritidsträdgårdar inom stadsdelsnämnderna överförs till trafik- och renhållningsnämnden från 1 januari 2009.
27. Ansvaret för strandbad inklusive byggnader samt motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden vid samma tidpunkt.
28. Ansvaret för Järva friområde överförs från exploateringsnämnden till trafik- och renhållningsnämnden från 1 januari 2009.
29. Ansvaret för kommunala byggnader på parkmark och inom koloniområden överförs till fastighetsnämnden respektive aktuell koloniträdgårdsförening.

Markupplåtelse och torghandel

Nuläge

Försäljningsverksamhet på offentlig plats sker antingen genom *markupplåtelse med polistillstånd* eller genom upplåtelse av platser för *permanent alternativt tillfällig torghandel*. Dessa olika upplåtelseformer har olika juridisk grund.

Markupplåtelse enligt ordningslagen beslutas av polismyndigheten efter remiss till kommunen. Kommunen genom trafik- och renhållningsnämnden har vetorätt mot upplåtelse och ansvar för att utforma villkor för upplåtelsen samt rätt att ta ut en avgift i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa. Alla markupplåtelse som berör parkmark ska remitteras till respektive stadsdelsförvaltning. Vissa stadsdelar underställer remissen sin nämnd för avgörande.

Torghandel i Stockholm regleras inte av ordningslagen utan av de lokala torghandelsfö-

reskrifterna. I dag har staden avtal om ca 160 permanenta torghandelsplatser på 44 torg samt 34 tillfälliga torghandelsplatser på 22 torg. Ansvaret för torghandeln har tidigare legat på slakt- och saluhallsnämnden (numera fasighetsnämnden), men överfördes till stadsdelsnämnderna år 1997 (exklusive Hötorget och Östermalmstorg). Vid årsskiftet 2006-2007 övertog trafik- och renhållningsnämnden ansvaret för torghandeln från stadsdelsnämnderna.

Trafik- och renhållningsnämnden och fastighetsnämnden har i februari 2008 föreslagit att ansvaret för all torghandel samlas på fastighetsnämnden. I detta sammanhang redovisades en kvarstående otydlighet i ansvarsförhållandena, som under året skulle utredas för att få ett renare gränssnitt mellan de bägge nämnderna. Med anledning av detta föreslås därför ett antal åtgärder enligt följande avsnitt.

Analys och förslag

Genom den ovan nämnda samordningen av torghandeln inom fastighetsnämnden kan verksamheten rationaliseras och göras tydligare för berörda näringsidkare. Ett nytt problem som uppstår är att ansvaret för berörda salutorg blir otydlig genom att fastighetsnämnden svarar för upplåtelse och drift för torghandeln medan trafik- och renhållningsnämnden svarar för övriga upplåtelser, övrig drift samt gestaltning av torgen. Skillnaden mellan tillfällig torghandel och försäljning med polistillstånd är ofta obefintlig.

På Hötorget och Östermalmstorg dominerar torghandeln över övriga verksamheter, varför det torde vara rationellt att samla hela ansvaret för dessa båda torgs hela upplåtelseverksamhet, gestaltning, investeringar samt drift och underhåll till fastighetsnämnden. På övriga salutorg utgör torghandeln endast en liten del av torgens verksamhet, varför ansvaret för övrig upplåtelseverksamhet samt förvaltning av dessa torg bör ligga på trafik- och renhållningsnämnden.

Den återstående otydligheten skulle då vara att fastighetsnämnden svarar för permanent torghandel på 44 torg medan trafik- och renhållningsnämnden ansvarar för gestaltning, drift och underhåll i övrigt. Detta förhållande bör förtydligas genom att befintliga ritningar över de permanenta salutorgen aktualiseras och revideras av fastighetskontoret i samråd med trafikkontoret på så sätt att *salutorgsytan begränsas till aktuella torghandelsplatser* och inte som idag omfatta en betydande del av torget.

För att renodla ansvaret ytterligare bör man *avskaffa alla tillfälliga torgplatser* och i stället upplåta motsvarande ytor för försäljning med polistillstånd genom trafik- och renhållningsnämnden. För att undvika en tung administration bör trafikkontoret söka ett generellt tillstånd hos polisen för tillfällig försäljning på dessa platser för barn och ungdomsverksamhet och sedan upplåta platser åt skolklasser och andra ungdomsorganisationer med den gällande 0-taxan.

Ovan föreslagna förändringar innebär behov av konsekvensändringar i de lokala torghandelsföreskrifterna för Stockholm. Om förslaget till centralisering av parkverksamheten genomförs enligt förslag ovan behöver markupplåtelser inte remitteras till stadsdelsnämnderna. Dessa förändringar inklusive justeringar i torghandelsföreskrifterna och revidering av ritningar bör kunna genomföras till årsskiftet 2008-2009

För att tydliggöra och effektivisera upplåtelseverksamheten bör sammanfattningsvis följande åtgärder genomföras:

30. Överför helhetsansvaret för Hötorget och Östermalmstorg till fastighetsnämnden.
31. Begränsa torghandelsområdena på de permanenta salutorgen till att endast gälla aktuella torgplatser.
32. Omvandla all tillfällig torghandel till upplåtelse enligt ordningslagen.
33. Revidera torghandelsföreskrifterna så att de överensstämmer med aktuella åtgärdsförslag.

Stadsledningskontorets samlade förslag

I följande tabell redovisas en sammanställning av föreslagna åtgärder för att effektivisera och snabba upp plan- och byggprocesserna mm i Stockholms stad i enlighet med kommunfullmäktiges mål och visioner med förslag på ansvariga för genomförandet.

Beslut/Åtgärd	Avser åtgärd nr	Ansvar för genomförande
Informationsrutinerna till stadsdelsnämnderna avseende markanvisningar bibehålls		
Nuvarande rutin för lokalt inflytande behålls	1	ExplN
Förändrade rutiner och delegation inom planprocessen		
Ny plan- och bygglovtaxa	2	SBN (beslut KF)
Komplettering av mått för planarbetets tidsåtgång	3	SBN
Ny modell och tillämpning av planavtal	4	SBN
Förstärkt uppföljning av planprocessen	5	SBN
Prioriteringsgrunder kommuniceras bättre	6	SBN
Nya riktlinjer för val av planförfarande	7	SBN
Ny delegationsordning för planprocessen	8 och 12	SBN (beslut i KF)
Nya rutiner för planremisser	9 och 10	SBN/KF
Uppvaktning av Lst för bättre respekt för remisstider	11	KS
Koordinering av tidplaner för exploateringsavtal och planarbete	13	ExplN och SBN
Ny projektkoordinator för bostadsbyggandet	14	ExplN
Förändrade rutiner och delegation inom bygglovprocessen		
Ny plan- och bygglovtaxa	2	SBN (beslut i KF)
Översyn av remissrutiner och allm. villkor för bygglov	15-18 och 21	SBN
Översyn av intern remisshantering av bygglov	18 och 19	ExplN, TRN, FsN, IdN, KuN
Ny delegationsordning för avslag av bygglov	20	SBN
Förändrat ansvar för kulturhistorisk klassificering och bedömning		
Överföring av ansvar från KuN till SBN	22	KF
Förändrad organisatorisk placering av skönhetsrådets kansli		
Skönhetsrådets kansli knyts till och samlokaliseras med	23	KF

stadsbyggnadskontoret

Förändrad delegation avseende investeringar

Översyn av delegationsordning för inriktnings- och genomförandebeslut	24 och 25	ExplN, TRN, FsN, IdN
---	-----------	----------------------

Förändring av ansvaret för parker, gatuplanteringar och naturområden

Överföring av parkansvaret från SDN till TRN	26	KF
--	----	----

Överföring av ansvar för strandbad inkl. byggnader, motionsspår och konstfrusna isbanor till IdrN	27	KF
---	----	----

Överföring av ansvaret för Järva friområde från ExplN till TRN	28	KF
--	----	----

Överföring av ansvaret för kommunala byggnader på parkmark från SDN till FsN	29	KF
--	----	----

Förändring av ansvaret för handel på salutorg

Översyn av organisation av handel på salutorg	30-32	FsFSN, TRN
---	-------	------------

Översyn av torghandelsföreskrifterna	33	FsN (beslut i KF)
--------------------------------------	----	-------------------

Vissa av de föreslagna åtgärderna innebär att nuvarande reglementen för berörda nämnder måste revideras. Förslag på nya reglementen framgår av bilagor.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att effektivisera plan- och byggprocessen i staden i enlighet med förslagen i detta tjänsteutlåtande samt uppdra till berörda nämnder att genomföra föreslagna åtgärder. **Vidare föreslås att kommunstyrelsen hos kommunfullmäktige begär beslut om erforderliga förändringar i gällande reglementen och aktuella budgetjusteringar till följd av föreslagna åtgärder.**

BEREDNING

Ärendet har remitterats till exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, samtliga stadsdelsnämnder, Stockholms Stadshus AB, Rådet till skydd för Stockholms skönhet, Byggmästarföreningen samt till Hyresgästföreningen Stockholm. Byggmästarföreningen och Hyresgästföreningen har inte inkommit med svar. Därutöver har remissyttranden inkommit från Samfundet S:t Erik samt Västerleds Trädgårdsstadsförening; dessa yttranden finns att tillgå i stadens diarium samt hos kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli.

Innehållsförteckning

Exploateringsnämnden	<i>Sid</i>
Fastighetsnämnden	22
	27

Idrottsnämnden	32
Kulturnämnden	34
Kyrkogårdsnämnden	36
Stadsbyggnadsnämnden	37
Trafik- och renhållningsnämnden	43
Bromma stadsdelsnämnd	46
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	48
Farsta stadsdelsnämnd	50
Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd	52
Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd	53
Kungsholmens stadsdelsnämnd	55
Norrmalms stadsdelsnämnd	58
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd	60
Skarpnäcks stadsdelsnämnd	64
Skärholmens stadsdelsnämnd	66
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd	68
Södermalms stadsdelsnämnd	71
Älvsjö stadsdelsnämnd	72
Östermalms stadsdelsnämnd	74
Stockholms Stadshus AB	77
Rådet till skydd för Stockholms skönhet	79

Exploateringsnämnden

Exploateringsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 augusti 2008 att som svar på remissen överlämna exploateringskontorets synpunkter till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m.fl. (s), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Emilia Hagberg (mp) och ledamoten Ann-Margarethe Livh (v), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Gulan Avci (fp), *bilaga*.

Ersättaryttrande gjordes av ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) och ersättaren Lotten von Hofsten (v), *bilaga*.

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 augusti 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Exploateringskontoret har följande synpunkter på de av stadsledningskontorets förslag som närmast berör exploateringsnämndens ansvars- och verksamhetsområden. Innan kontoret går närmare in på de olika delförslagen har kontoret följande inledande kommentarer.

Helhetssyn på exploaterings- och planprocessen

Det är enligt exploateringskontoret en utmaning för staden att effektivisera och snabba upp

plan- och exploateringsprocessen utan att det demokratiska inflytandet reduceras och samtidigt tillgodose lagstiftningens krav på samråd om och remissbehandling av planer.

Stadsledningskontoret anger att ”Antalet politiska beslut för ett projekt bör reduceras till strategiska ställningstaganden och koncentreras till den nämnd, som har ansvaret för de politiska avvägningarna. För att det demokratiska inflytandet inte ska urholkas är det väsentligt att ledamöterna i övriga berörda kommunala nämnder informeras om kommande planer av sin förvaltning.”

Exploateringskontoret anser det vara väsentligt att se till hela exploaterings- och planprocessen och dess huvudaktörer, dvs. i regel exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden, och deras skilda roller. Ansvaret för att förvalta stadens markinnehav innanför kommungränsen och för de mycket stora investeringar som staden genomför vid förändringar ligger i regel på exploateringsnämnden. Stadsbyggnadsnämndens ansvar gäller planläggning enligt PBL och de avvägningar mellan olika allmänna och enskilda intressen som därvid görs.

Det måste betonas att exploateringsnämnden som markägare och som ansvarig för tunga investeringar i allmänna anläggningar har en särställning i planprocessen. Exploateringskontoret anser att stor respekt ska visas för stadens investeringsverksamhet och exploateringsekonomi. Sedan de nya investeringsreglerna införts och successivt utvecklats av stadens centrala organ har kontoret allt mer förbättrat beslutsunderlagen till nämnden med bl.a. de efterlysta redovisningarna av ekonomiska och budgetmässiga konsekvenser.

Markägarrollen och planrollen kan stå i konflikt med varandra. Om markägaren och den genomförandeansvariga nämnden har väsentligt annorlunda uppfattning än stadsbyggnadsnämnden i ett projekt är det rimligt att det avgörande ställningstagandet sker hos kommunfullmäktige efter kommunstyrelsens beredning.

Markanvisningar

Stadsledningskontoret föreslår följande.

1. Nuvarande rutin för lokalt inflytande i samband med markanvisningar bibehålls.

Exploateringskontoret tillstyrker detta förslag om hur information ska ges till stadsdelsnämnderna om förslag till markanvisningar. Exploateringsnämnden bekräftade den 15 november 2007 att denna ordning ska fortsätta vid besvarande av skrivelse från Ann-Margrethe Livh (v) och Lotten von Hofsten (v), tjänsteutlåtande 2007-10-23.

Program och detaljplaner

Planavgifter

Stadsledningskontoret föreslår bl.a. följande.

2. En ny plan- och bygglovstaxa utarbetas.

4. Planavtal bör tillämpas i större utsträckning och med flexibel taxa med fast belopp, bedömd tidsåtgång och återbetalningsklausul om arbetet inte leder till antagande.

Exploateringskontoret anser att en ny plan- och bygglovstaxa måste vara transparent, dvs. en byggherre måste veta vad han betalar för och vilken tidsplan som gäller. Kontoret delar stadsledningskontorets uppfattning att planavtalet bör sättas enligt en fast taxa och att i avtalet också fastställs beräknad tid fram till antagande av planen.

Om planarbetet inte leder till någon antagen detaljplan anser kontoret att hela planavgiften, inte bara halva avgiften som stadsledningskontoret föreslår, bör återbetalas till markägaren/byggherren. Det är rimligt att staden genom stadsbyggnadsnämnden bär kostnadsansvaret om en detaljplan inte blir av. Det är ofta opinionsyttringar dvs. en demokratifråga som gör att stadsbyggnadsnämnden väljer att avstyrka en detaljplan. Förgäveskostnaden för detta bör bäras av det allmänna.

Om någon del av kostnaden för en förgävesplan läggs på en byggherre kommer det att bli betungade för framförallt små byggherrar. Det finns risk att mindre byggherrar inte kommer att våga riskera en förgävesplan och därför avstår från att bygga i Stockholm. Det leder till färre byggherrar och minskad konkurrens. Detta strider också mot stadens markanvisningspo-

licy.

Kontoret anser inte att planarbeten, i dagsläget, påbörjas utan att förutsättningar för genomförande finns. När det gäller stadens mark är exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret alltid överens innan en plan beställs om att idén är värd att pröva i ett planarbete. Privata markägare beställer knappast några orealistiska planer. Stadsbyggnadskontoret brukar inte skriva fram start-PM för planer som man inte bedömer går att genomföra.

Förväntade effekter av en utökad tillämpning av planavtal på väntetiden under idéfasen är osäker. Stadsbyggnadskontoret tecknar planavtal i anslutning till att start-PM tas upp i stadsbyggnadsnämnden. Dvs. idéfasen mellan markanvisning/ planbeställning och start-PM påverkas inte av utökad tillämpning av planavtal.

Väntetider

Stadsledningskontoret föreslår bl.a. följande.

3. Planarbetets tidsåtgång bör mätas både från planbeställning till antagande och från startpromemoria till antagande.
5. Stadsbyggnadsnämnden bör förstärka uppföljningen av planprocessens tidplaner och kostnader per projekt.
6. Stadsbyggnadsnämndens prioriteringsgrunder kommuniceras tydligare.
14. Exploateringskontoret tillsätter en projektkoordinator för samordning och effektivisering av bostadsbyggandet.

Stadsledningskontoret konstaterar det mycket viktiga faktumet att tidsåtgången varierar stort från det att en idé presenteras för stadsbyggnadskontoret (t.ex. genom markanvisning i exploateringsnämnden med samtidig planbeställning) till att planarbetet officiellt påbörjas. Väntetidens längd anges bero på stadsbyggnadskontorets prioriteringar och resurser. Vidare konstateras att stadsbyggnadskontorets prioriteringskriterier inte är allmänt kända.

Exploateringskontoret kan konstatera att väntetiderna mellan markanvisning/planbeställning och start-PM på senare tid har ökat. I ytterstaden finns för närvarande projekt med ca 2 500 lägenheter som är markanvisade men där start-PM ännu inte behandlats av stadsbyggnadsnämnden. Som kontoret uppfattar det upplever byggherrar idag att det är ett större problem att väntetiden mellan planbeställning och start-PM är så pass lång än att själva den formella planprocessen i sig tar tid.

Exploateringskontoret tillstyrker således förslaget att hela planarbetets tidsåtgång mäts och följs upp, dvs. mellan planbeställning och antagande. Det är mycket viktigt att se på hela exploateringsprocessen.

Kontoret tillstyrker också förslagen att stadsbyggnadsnämnden förstärker uppföljningen av planprocessens tidplaner och kommunicerar sina prioriteringsgrunder tydligare.

Exploateringskontoret har nyligen tillsatt den av stadsledningskontoret föreslagna projektkoordinatören för samordning och effektivisering av bostadsbyggandet.

Kontors- eller nämndyttranden

Stadsledningskontoret föreslår bl.a. följande.

9. Planremisser från kommunala förvaltningar lämnas normalt på förvaltningsnivå, men respektive nämnd informeras av sin förvaltning om aktuella planer.
10. Remisstiden bör vara sex veckor vid normalt förfarande och tre veckor vid enkelt förfarande. Absoluta remisstider bör tillämpas.
12. Antagande av planer bör ske i stadsbyggnadsnämnden i så stor utsträckning som möjligt.
13. Exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret utarbetar effektivare rutiner för koordinering av tidplanerna för exploateringsavtal och planarbete.

När det gäller frågan om hur många gånger en detaljplan blir föremål för nämndbehandling vill exploateringskontoret framhålla att många detaljplaneremisser endast föreläggs exploateringsnämnden vid markanvisning och endast en gång till. Detta gäller särskilt då genomföran-

debeslutet tas på delegation. Kontoret vill med detta ha sagt att bilden av att planer blir sinkade av att nämndbehandlas inte ska överdrivas.

Det får enligt exploateringskontoret i första hand anses vara en politisk fråga att avgöra vilken uppgiftsfördelning som ska gälla mellan förtroendemännen och tjänstemännen när det gäller att avge yttranden över planförslag. Kontoret kan för sin del acceptera stadsledningskontorets förslag att planremisser normalt besvaras på kontorsnivå utan nämndhantering om inte planen medför betydande ekonomiska eller principiella konsekvenser för nämnden. Vid osäkerhet om tolkningen eller om kontoret anser att nämndbehandling är motiverad har kontoret alltid möjlighet att underställa planremissen exploateringsnämnden. Nämndyttrande bör också vara det normala i de fall det finns stora skillnader i uppfattning om planutformningen mellan exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret. Om även exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden har väsentligt olika uppfattningar bör det avgörande ställningstagandet ske hos kommunfullmäktige efter kommunstyrelsens beredning.

Kontoret vill således betona vikten av att, om stadsbyggnadsnämnden ges utökad rätt att anta detaljplaner, får detta endast ske om planen inte strider mot genomförandansvarig nämnds uppfattning enligt vad som framgår av 6 § i stadsbyggnadsnämndens nuvarande reglemente.

Stadsledningskontoret uppger att ett inte alltför ovanligt förhållande är att förhandlingarna mellan exploateringskontoret och den aktuella byggherren om exploaterings- och genomförandavtal blir så fördröjda att de förhindrar utställning och antagande av en ny plan. Det anges vara väsentligt att dessa förhandlingar bedrivs parallellt och i samma tempo som planprocessen för att motverka onödig förlängning av den totala byggprocessen.

Exploateringskontoret anser att kontoren redan är väl koordinerade i dessa avseenden och att förseningar p.g.a. fördröjda förhandlingar inte är något stort problem. Om förseningar uppkommer i detta skede brukar det bara handla om ett nämndsammanträde. Exploateringsnämnden/kontoret måste dock alltid ha möjlighet att stoppa detaljplaner för antagande av t.ex. planekonomiska skäl eller att förhandlingarna om mark- och genomförandefrågorna med byggherrar/ intressenter som är inblandade i planen inte kunnat slutföras.

Den formella planprocessen kan tyckas lång, men man måste beakta att det därmed ges tid att lösa genomförandefrågor som annars i större grad måste hanteras efter planprocessen. Det finns alltså risk för att om den formella planprocessen kortas mycket, leder detta till förlängning av senare delar av exploateringsprocessen. Och eftersom Stockholm har detaljerade planer skulle risken öka för att genomförandet på olika sätt försvåras eller att man måste avvika från planen. Det kan t.ex. gälla fastighetsbildningen som inte får göras i strid mot planen. Andra genomförandefrågor som är vanligt förekommande vid stadsbyggnadsstrategin att bygga på redan bebyggd mark och som kan ta mycket tid att utreda är ledningsflyttar, evakueringar, överdeckningsfrågor mm.

Vid beslut om absoluta remisstider måste hänsyn tas till vad som anses vara en rimlig mötesfrekvens för nämnd. Med exploateringsnämndens nuvarande sammanträdesfrekvens, dvs. en gång i månaden, skulle det i regel bli omöjligt att klara föreslagna sex veckor (gäller alltså planer som har så stor ekonomisk betydelse för staden att de ska behandlas av nämnden).

Vad gäller förslaget att antagandet av planer i så stor utsträckning som möjligt bör ske i stadsbyggnadsnämnden, anser exploateringskontoret att antagandet måste stämma överens med var genomförandebeslutet tas. Dvs. en plan vars genomförande måste beslutas av fullmäktige bör rimligen också antas av fullmäktige. En annan möjlighet är förstås att stadsbyggnadsnämnden avvaktar fullmäktiges genomförandebeslut innan planen antas. Detta bör i så fall klargöras i stadsbyggnadsnämndens reglemente 6 §.

Om en plan skulle antas utan att erforderliga avtal träffats dessförinnan finns risk att staden kan göra ekonomiska och andra förluster.

Bygglov

Stadsledningskontoret föreslår bl.a. följande.

15. Exploateringskontoret bör få information om ärenden som avser ändrad användning

eller utökade byggrätter på kvartersmark där staden är markägare.

18. Stadsbyggnadsnämnden inför absoluta remisstider, vilket innebär att nämnden inte behöver ta hänsyn till remisser som inte inkommer inom föreskriven tid (normalt tre veckor). I praktiken innebär detta att det blir nödvändigt med kontorssvar från kommunala förvaltningar.

19. Berörda kommunala förvaltningar ser över sina interna rutiner så att remisstider kan hållas, och att entydiga och relevanta remissynpunkter levereras till stadsbyggnadskontoret.

Exploateringskontoret torde även fortsättningsvis behöva få ärenden på remiss som gäller bygglov för t.ex. återvinningsstationer och tillfälliga förskolor på parkmark då det inte sällan handlar om mark som kontoret står i begrepp att markanvisa eller i enstaka fall redan anvisat till någon byggherre.

Bygg- och anläggningsinvesteringar

Stadsledningskontoret föreslår bl.a. följande.

24. För att snabba upp bygg- och anläggningsprocessen föreslås en ökad delegation från kommunfullmäktige till facknämnder och från nämnd till förvaltning för inriktningsbesluten.

Förslagen framgår av följande tabell (mnkr):

	Förvaltning	Nämnd	Nämnd efter samråd med SLK	KF
Inriktningsbeslut	< 30	30 till 50	50 till 500	> 500
Genomförandebeslut	< 10	10 till 50		> 50

Exploateringskontoret konstaterar att det i fråga om inriktningsbesluten föreslås en höjning från 10 till 30 mnkr av exploateringskontorets beslutsbefogenheter på bekostnad av förtroendemännens beslutskompetens. För genomförandebeslut föreslås oförändrad gräns på 10 mnkr för kontorets del. För kommunfullmäktiges del föreslås en beloppshöjning för inriktningsbeslut från 300 mnkr till 500 mnkr.

Också i denna fråga anser kontoret att det i första hand är en politisk fråga att avgöra hur stora beslutsbefogenheter som bör överföras till tjänstemännen och från fullmäktige till nämnden.

Kontoret anser dock att i stället för en övergång till att ha olika beloppsgränser för kontorets delegation avseende inriktningsbeslut och genomförandebeslut bör beloppen vara lika. Risken finns annars att kontoret fattar beslut om inriktning till ett visst belopp, dvs. att påbörja ett projekt, som efter betydande arbetsinsatser nämnden sedan inte vill driva vidare och därför avslår i genomförandebeslutet.

Parkförvaltning

Stadsledningskontoret föreslår bl.a. följande.

28. Ansvaret för Järva friområde överförs från exploateringsnämnden till trafik- och renhållningsnämnden från 1 januari 2009.

Järva friområde är upplåtet som jordbruksarrende. Till arrendet är knutet ett skötselavtal som företrädesvis handlar om städning (parkskötsel, barmarks- och vinterväghållning) och allmän tillsyn. Vanligtvis tecknas sådana arrendekontrakt med markägarrepresentanten. Kontraktet är nyligen förnyat och tiden för både arrende och skötsel är 10 år.

Kontoret har inget att erinra mot att förvaltningsansvaret för Järva friområde överförs till trafik- och renhållningsnämnden. Markägarskapet finns dock hos exploateringsnämnden liksom för övriga parker (allmän plats) i staden.

Kontoret förutsätter att samtliga åtaganden för icke planlagd mark som ligger på stadsdelsnämnderna överförs till trafik- och renhållningsnämnden.

Exploateringsnämndens reglemente

Stadsledningskontoret konstaterar att vissa av de föreslagna åtgärderna innebär att nuvarande

reglementen för berörda nämnder måste revideras. Förslag på nya reglementen framgår av bilagor till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. För exploateringsnämndens del föreslås endast att en punkt gällande Järva friområde tas bort.

Fastighetsnämnden

Fastighetsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 augusti 2008 att som svar på remissen överlämna fastighetskontorets förslag utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Martin Michel (mp) och ledamoten Åke Mezán (v), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Håkan Wahlén m.fl. (s), *bilaga*.

Ersätтарыttrande gjordes av ersättaren Yildiz Kafkas (mp), *bilaga*.

Fastighetskontorets tjänsteutlåtande daterat den 18 augusti 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Kommunfullmäktige gav i budget 2007 och även 2008 i uppdrag att åtgärder ska vidtas för att förkorta plan- och bygglovsprocesserna i staden. Kommunfullmäktiges mål är att tiden från startpromemoria till detaljplan på sikt halveras.

Stadsdirektören har därför uppdragit åt en särskild utredningsman att utreda hur plan- och byggprocesserna kan förkortas samt hur vissa ansvarsfrågor inom det tekniska området bör lösas för att skapa en mer ändamålsenlig och effektiv ansvarsfördelning. Utredningen har genomförts under vintern 2008 och redovisas i ett förslag till tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen (se bilaga). Förslaget har remitterats av finansroteln till bl.a. fastighetsnämnden för yttrande senast den 30 augusti 2008.

Förslaget

I förslaget till tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen föreslås ett antal åtgärder som på olika sätt underlättar arbetet med underlag och beslut avseende plan- och bygglovs-processerna. I utlåtandet föreslås även organisatoriska förändringar inom staden som bistår denna process.

Slutligen föreslås förändringar i nämndernas interna relationer, vilka kommer att förkorta tiden från förslag till beslut.

Konkret innebär förslaget åtgärder för att effektivisera plan- och bygglovprocesserna framför allt genom utökad tillämpning av planavtal, översyn av plantaxan, ökad tillämpning av enkelt planförfarande, ökad delegation från kommunfullmäktige till stadsbyggnadsnämnden och från stadsbyggnadsnämnden till stadsbyggnadskontoret samt effektivare remissförfarande i plan- och bygglovsärenden.

Ansvar för kulturhistorisk klassificering och bedömning överförs till stadsbyggnadsnämnden. Skönhetsrådets kansli knyts organisatoriskt och lokalmässigt till stadsbyggnadskontoret.

Stadsledningskontoret föreslår också en ökad delegation för inriktnings- och genomförandebeslut från kommunfullmäktige till nämnder med investeringsansvar och från nämnder till respektive förvaltning.

Stadsledningskontoret föreslår att ansvaret för strandbad, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden. Ansvaret för kommunala byggnader på parkmark överförs till fastighetsnämnden.

Stadsledningskontoret uppmärksammar vidare att ansvaret för förvaltning av stadens par-

ker inklusive drift, underhåll och investeringar idag är uppdelat på flera nämnder, vilket medför otydligheter och ineffektivitet i skötseln av dessa. Det vore naturligt med en överföring av ansvaret från stadsdelsnämnderna till trafik- och renhållningsnämnden.

En renodling av upplåtelser för försäljning på stadens salutorg föreslås genom justering av gränssnittet mellan fastighetsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden.

Kontoret tar inte specifikt ställning till de förslag som i första hand avser förhållandet mellan andra nämnder. Kontoret ser dock positivt på dessa förslag. I det följande kommenterar kontoret de förslag som direkt påverkar nämndens verksamhet.

Stadsledningskontorets förslag till beslut nr 4

Stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden ges ansvar för att korta tiden för plan- och byggprocessen.

Förändrade rutiner och delegation inom planprocessen

I ärendet föreslås ett antal åtgärdsförslag som på olika sätt underlättar arbetet med underlag och beslut avseende bygg- och planprocessen. Av dessa åtgärdsförslag påverkas, enligt kontorets bedömning, fastighetsnämndens verksamhet mer direkt av följande åtgärdsförslag.

- Planremisser från kommunala förvaltningar lämnas normalt på förvaltningsnivå, men respektive nämnd informeras av sin förvaltning om aktuella planer.
- Remisstiden bör vara sex veckor vid normalt förfarande och tre veckor vid enkelt förfarande. Absoluta remisstider bör tillämpas.

Kontorets synpunkter

I de allra flesta fall besvaras planremisser av fastighetsnämnden i nuläget. Det första åtgärdsförslaget ovan innebär att planremisser ska besvaras av kontoret genom ett s.k. kontorsyttande. Det förutsätter att kontoret har rutin för att informera nämnden om aktuella planer så att nämndens ledamöter ges möjligheter att tillföra synpunkter till stadsbyggnads- och exploateringsnämndens ledamöter. De remisstider som föreslås ovan blir i så fall möjliga att hålla.

Kontoret föreslår att nämnden tillstyrker ovanstående åtgärdsförslag.

Förändrade rutiner och delegation inom bygglovsprocessen

Nuläge

Till stadsbyggnadsnämnden inkommer årligen cirka 6 000 ansökningar om bygglov. Vissa ansökningar skickas på remiss till berörda kommunala förvaltningar och bolag med en begärd remisstid om tre veckor. Denna remisstid hålls vanligen inte av remissinstanserna, bl.a. beroende på att handlingarna är inkompleta eller otydliga. Granskningsrutinerna hos remissinstanserna kan också vara ineffektiva.

Bygglovsremisserna behandlas undantagsvis av respektive politisk nämnd, vilket när det sker fördröjer processen avsevärt. Detta gäller framförallt stadsdelsnämnderna och ofta ärenden om återvinningsstationer. Det förekommer att remissvar är otydliga genom att de inte behandlar de frågor som remissen avsett, inte uttrycker en klar av- eller tillstyrkan eller inte uttrycker hela förvaltningens samlade synpunkt.

Stadsbyggnadskontoret har delegation på att bevilja i princip alla bygglov, medan avslag på en ansökan måste beslutas av stadsbyggnadsnämnden.

För att effektivisera bygglovprocessen bör remisshanteringen förenklas och förtydligas.

Utgångspunkten bör vara att remisser till andra kommunala förvaltningar i allmänhet endast sker då stadsbyggnadskontoret saknar egen sakkompetens att bedöma ärendet.

Stadsledningskontoret föreslår att stadsbyggnadskontoret bör revidera gällande remissrutin med denna inriktning genom att tydliggöra vilka remisser som ska skickas till respektive förvaltning. Bland de åtgärdsförslag som stadsledningskontoret föreslår berör nedanstående åtgärdsförslag fastighetsnämnden.

- Stadsbyggnadsnämnden inför absoluta remisstider, vilket innebär att nämnden inte behöver ta hänsyn till remisser som inte inkommer inom föreskriven tid (normalt tre veckor).

I praktiken innebär detta att det blir nödvändigt med kontorssvar från kommunala förvaltningar.

- Berörda kommunala förvaltningar ser över sina interna rutiner så att remisstider kan hållas, och att entydiga och relevanta remissynpunkter levereras till stadsbyggnadskontoret.

Kontorets synpunkter

Vad avser införandet av absoluta remisstider innebär det för kontoret att kontoret får besvara remisser med kontorsyttranden i stället för att nämnden genom beslut avger sitt svar. Kontoret anser att eftersom kontoret anmäler lämnade kontorsyttrande i efterhand till nämnden har nämndens ledamöter ändå möjligheter att agera genom att ta kontakt med sina kollegor i stadsbyggnadsnämnden. Kontoret ser inga problem med att anpassa kontorets rutiner så att givna remisstider kan hållas.

Kontoret föreslår att nämnden tillstyrker ovanstående åtgärdsförslag.

Stadsledningskontorets förslag till beslut nr 6

Ansvar för strandbad med byggnader, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs från stadsdelsnämnderna till idrottsnämnden fr.o.m. 1 januari 2009.

Kontorets synpunkter

Ansvar för byggnader på strandbad övertogs genom beslut i fastighets- och idrottsnämnden av fastighetsnämnden från idrottsförvaltningen år 2007. Skälet för beslutet var fullföljande av en tidigare gjord utredning (Stadens politiska organisation).

Kontoret anser att eftersom idrottsnämnden enligt ovanstående åtgärdsförslag får det samlade ansvaret för strandbaden är det bra att även byggnaderna på strandbaden återförs från fastighetsnämnden till idrottsnämnden. Kontoret föreslår därför att beslutssatsen kompletteras och förtydligas med följande mening: Ansvar för byggnader på strandbad överförs från fastighetsnämnden till idrottsnämnden.

Stadsledningskontorets förslag till beslut nr 8

Ansvar för kommunala byggnader på parkmark och inom koloniområden överförs från stadsdelsnämnderna till fastighetsnämnden fr.o.m. 1 januari 2009.

Kontorets synpunkter

Vad avser ansvaret för kommunala byggnader på parkmark har fastighetskontoret enligt tidigare beslut ansvaret för parklekar som ligger på parkmark. Dessa ägs av fastighetsnämnden och hyrs ut till stadsdelsförvaltningar och privatpersoner. Av förslaget framgår inte i vilken omfattning det finns andra byggnader än parklekar på park – och naturmark som ägs av stadsdelsförvaltningarna. Kontoret föreslår att fastighetsnämnden tillstyrker att de byggnader som stadsdelsförvaltningarna har kvar övergår till fastighetsnämnden förutsatt att de ekonomiska konsekvenserna av en sådan överföring regleras. Vad gäller byggnader inom koloniområden är kontorets förslag att de i första hand överförs till föreningarna.

Stadsledningskontorets förslag till beslut nr 9 och 10

Ansvar för torghandeln på Hötorget och Östermalmstorg överförs från trafik- och renhållningsnämnden till fastighetsnämnden fr.o.m. 1 januari 2009.

Fastighetsnämnden ges i uppdrag att revidera de lokala ordningsföreskrifterna för torghandeln i Stockholm (Kfs 2007:14) i enlighet med vad som anges i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Försäljningsverkamhet på offentlig plats sker antingen genom markupplåtelse med polis-tillstånd eller genom upplåtelse av platser för permanent alternativ tillfällig torghandel. Dessa olika upplåtelseformer har olika juridisk grund.

Markupplåtelse enligt ordningslagen beslutas av polismyndigheten efter remiss till kom-

munen. Kommunen genom trafik- och renhållningsnämnden har vetorätt mot upplåtelseerna och ansvar för att utforma villkor för upplåtelsen samt rätt att ta ut en avgift i enlighet med av kommunfullmäktige fastställd taxa. Alla markupplåtelse som berör parkmark ska remitteras till respektive stadsdelsförvaltning. Vissa stadsdelar underställer remissen sin nämnd för avgörande.

Torghandel i Stockholm regleras inte av ordningslagen utan av de lokala torghandelsföreskrifterna. Idag har staden avtal om ca 160 permanenta torghandelsplatser på 44 torg samt 34 tillfälliga torghandelsplatser på 22 torg. Ansvaret för torghandeln har tidigare legat på slakt- och saluhållningsnämnden, numera fastighetsnämnden, men överfördes till stadsdelsnämnderna år 1997 (exklusive Hötorget och Östermalmstorg). Vid årsskiftet 2006-2007 övertog trafik- och renhållningsnämnden ansvaret för torghandeln från stadsdelsnämnderna. Detta gällde inte Hötorget och Östermalmstorg.

Trafik- och renhållningsnämnden och fastighetsnämnden har i februari 2008 föreslagit att ansvaret för all torghandel samlas på fastighetsnämnden. I detta sammanhang redovisades en kvarstående otydlighet i ansvarsförhållandena, som under året skulle utredas för att få ett renare gränssnitt mellan de bägge nämnderna. Med anledning av detta föreslås i stadsledningskontorets förslag ett antal åtgärder enligt följande avsnitt.

Stadsledningskontorets analys och förslag

Genom den ovan nämnda samordningen av torghandeln inom fastighetsnämnden kan verksamheten rationaliseras och göras tydligare för berörda näringsidkare. Ett nytt problem som uppstår är att ansvaret för berörda salutorg blir otydlig genom att fastighetsnämnden svarar för upplåtelse och drift för torghandel medan trafik- och renhållningsnämnden svarar för övriga upplåtelse, övrig drift samt gestaltning av torgen. Skillnaden mellan tillfällig torghandel och försäljning med polistillstånd är ofta obefintlig. På Hötorget och Östermalmstorg dominerar torghandeln över övriga verksamheter, varför det torde vara rationellt att samla hela ansvaret för dessa båda torgs hela upplåtelseverksamheter, gestaltning, investeringar samt drift och underhåll till fastighetsnämnden. På övriga salutorg utgör torghandeln endast en liten del av torgens verksamhet, varför ansvaret för övrig upplåtelseverksamhet samt förvaltning av dessa torg bör ligga på trafik- och renhållningsnämnden.

Den återstående otydligheten skulle då vara att fastighetsnämnden svarar för permanent torghandel på 44 torg medan trafik- och renhållningsnämnden ansvarar för gestaltning, drift och underhåll i övrigt. Detta förhållande bör förtydligas genom att befintliga ritningar över de permanenta salutorgen aktualisera och revideras av fastighetskontoret i samråd med trafikkontoret på så sätt att salutorgsytan begränsas till aktuella torghandelsplatser och inte som idag omfatta en betydande del av torget.

För att renodla ansvaret ytterligare bör man avskaffa alla tillfälliga torgplatser och i stället upplåta motsvarande ytor för försäljning med polistillstånd genom trafik- och renhållningsnämnden. För att undvika en tung administration bör trafikkontoret söka ett generellt tillstånd hos polisen för tillfällig försäljning på dessa platser för barn – och ungdomsverksamhet och sedan upplåta platser åt skolklasser och andra ungdomsorganisationer med den gällande 0-taxan.

Ovan föreslagna förändringar innebär behov av konsekvensändringar i de lokala torghandelsföreskrifterna för Stockholm. Om förslaget till centralisering av parkverksamheten genomförs enligt förslag ovan behöver markupplåtelse inte remitteras till stadsdelsnämnderna. Dessa förändringar inklusive justeringar i torghandelsföreskrifterna och revidering av ritningar bör kunna genomföras till årsskiftet 2008-2009.

För att tydliggöra och effektivisera upplåtelseverksamheten föreslår stadsledningskontoret sammanfattningsvis att följande åtgärder genomförs

- Överför helhetsansvaret för Hötorget och Östermalmstorg till fastighetsnämnden.
- Begränsa torghandelsområdena på de permanenta salutorgen till att endast gälla aktuella torgplatser.

- Omvandla all tillfällig torghandel till upplåtelse enligt ordningslagen.
- Revidera torghandelsföreskrifterna så att de överensstämmer med aktuella åtgärdsförslag.

Kontorets synpunkter

Kontoret föreslår att fastighetsnämnden tillstyrker ovanstående åtgärdsförslag. Kontoret förutsätter att medel för bl.a. investeringar samt drift och underhåll för det utökade åtagandena regleras i samband med kommande budgetarbetet.

Stadsledningskontorets förslag till beslut nr 11

Kommunstyrelsen ska i samband med upprättande av budget för 2009 med inriktning för åren 2010 och 2011 beakta förslagen till förändrad delegation för investeringsverksamheten i enlighet med vad som redovisas i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Ansvar för bygg- och anläggningsinvesteringar inom staden ligger i huvudsak på exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, idrottsnämnden och för parkinvesteringar på stadsdelsnämnderna. Bygg- och anläggningsprocesserna startar normalt med ett inriktningsbeslut, följt av ett genomförandebeslut. Dessa beslut fattas av respektive förvaltning, nämnd eller av kommunfullmäktige beroende på gällande delegationsordningar för respektive nämnder och förvaltningar.

Förändrad delegation avseende investeringar

Stadsledningskontoret föreslår följande:

- För att korta, snabba upp bygg- och anläggningsprocessen föreslås en ökad delegation från kommunfullmäktige till facknämnder och från nämnd till förvaltning för inriktningsbesluten.
- *Delegationsgränserna för genomförandebeslut* för fastighetsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och idrottsnämnden *bör anpassas till de nivåer som tillämpas av exploateringsnämnden.*

Förslagen framgår av följande tabell:

	Förvaltning	Nämnd	Nämnd efter samråd med SLK	KF
Inriktningsbeslut	< 30	30 till 50	50 till 500	> 500
Genomförandebeslut	< 10	10 till 50		> 50

Kontorets synpunkter

För fastighetsnämnden gäller att investeringar överstigande 50 miljoner kronor ska beslutas av kommunfullmäktige. Fastighetsnämnden beslutar om investeringar mellan 5 och 50 miljoner kronor. För investeringar under fem miljoner kronor beslutar fastighetskontoret enligt särskild delegationsordning. Kontoret föreslår att nämnden tillstyrker ovanstående åtgärdsförslag.

Kontoret föreslår för egen del att även delegationsgränsen för nämnden avseende förvärv och överlåtelse av mark och/eller byggnad som enligt nuvarande reglemente för nämnden, §3, punkt 1, uppgår till 20.000.000 kronor anpassas till den nivå som gäller för exploateringsnämnden, d.v.s. till 90.000.000 kronor.

Förslag till beslut nr 12

Nämndernas reglementen revideras i enlighet med detta beslut.

Kontorets synpunkter

Av bilagan framgår vilka förändringar som föreslås i reglementet. Kontoret föreslår att nämnden tillstyrker dessa.

Idrottsnämnden

Idrottsförvaltningen har avgivit ett kontorsyttrande daterat den 26 augusti 2008 med i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har i princip inget att erinra mot förslagen om att effektivisera detaljplaneprocessen, vilken ibland kan vara tidsmässigt väldigt lång. Förvaltningen bedömer att förvaltningen redan idag huvudsakligen arbetar enligt utredningens förslag avseende de planer som inte direkt berör idrottsanläggningarna och då avger ett kontorsyttrande. Föreslår detaljplanen större förändringar på en idrottsanläggning så redovisas dessa planer för beslut i nämnden. Förvaltningen anser att detta förfaringssätt är bra och att det bibehålls. I de fall remisstiden hinner utgå innan nämnden behandlat ett sådant ärendet avger förvaltningen alltid ett kontorsyttrande till stadsbyggnadskontoret.

Förändrade rutiner och delegation inom bygglovsprocessen

Till stadsbyggnadsnämnden inkommer årligen c:a 6.000 bygglovsansökningar. Vissa ansökningar skickas på remiss till berörda förvaltningar med en begärd remisstid om tre veckor. Denna remisstid hålls vanligen inte av remissinstanserna. Utredningen föreslår att för att förenkla bygglovsprocessen bör remisshanteringen förenklas och förtydligas. Utgångspunkten bör vara att remisser till andra förvaltningar i allmänhet endast sker då stadsbyggnadskontoret saknar egen sakkompetens att bedöma ärendet. Även här föreslås att absoluta remisstider införs så att stadsbyggnadsnämnden inte behöver ta hänsyn till remisser som inte inkommer inom föreskriven tid.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen delar utredningens ståndpunkt att remisstider skall hållas så att tiden för bygglovsansökan inte fördröjs. Förvaltningen är dock tveksam till förslaget att stadsbyggnadskontoret skall kunna fatta beslut om en bygglovsansökan på idrottsmark utan att förvaltningen har fått yttrat sig i ärendet. Förvaltningen anser det viktigt att förvaltningen även i framtiden får yttra sig om alla bygglovsansökningar på idrottsmark innan stadsbyggnadskontoret fattar beslut.

Förändrad delegation avseende investeringar

Ansvaret för bygg- och anläggningsinvesteringar inom staden ligger i huvudsak på ett fåtal nämnder, av vilka idrottsnämnden är en. Bygg- och anläggningsprocessen startar normalt med ett inriktningsbeslut, följt av ett genomförandebeslut och ett tilldelningsbeslut. Dessa beslut fattas av förvaltningen eller nämnden eller vid stora projekt av kommunfullmäktige enligt gällande delegationsordning.

För idrottsnämnden är beloppsgränserna för närvarande följande.

	Förvaltning	Nämnd	Nämnd efter samråd med SLK	KF
Inriktning	<5 mnkr	5 till 50mnkr	50 till 300 mnkr	>300 mnkr
Genomförande	<5 mnkr	5 till 50 mnkr		>50 mnkr

För att snabba upp bygg- och anläggningsprocessen föreslår utredningen en ökad delegation

från kommunfullmäktige till facknämnder och från nämnd till förvaltning för inriktningsbesluten. Vidare föreslås att för genomförandebesluten för fastighetsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och idrottsnämnden bör dessa nämnder anpassas till de nivåer som tillämpas av exploateringsnämnden enligt nedan.

	Förvaltning	Nämnd	Nämnd efter samråd med SLK	KF
Inriktning	<30 mnkr	30 till 50mnkr	50 till 500 mnkr	>500 mnkr
Genomförande	<10 mnkr	10 till 50		>50 mnkr

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har inget att erinra mot förslaget till utökad delegation.

Förändring av ansvaret för parker, gatuplanteringar och naturområden

Utredningen föreslår bland annat att ansvaret för strandbad och motionsspår överförs från stadsdelsnämnderna till idrottsnämnden eftersom de utgör en viktig resurs för det rörliga friluftslivet och att det är angeläget att samla den erforderliga kommunala kompetensen inom en nämnd. Idrottsnämnden föreslås också överta ansvaret för byggnader och andra anläggningar inom strandbaden.

Idrottsförvaltningen sköter på uppdrag från respektive stadsdelsförvaltning i dag skötsel av befintliga konstfrusna isbanor på park- och gatumark (Kungsträdgården, Medborgarplatsen och Vasaparken). Utredningen föreslår av rationella skäl att hela ansvaret för dessa konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har i princip inget att erinra mot att förvaltningen övertar ansvaret för strandbaden, motionsspår samt de konstfrusna isbanorna. Innan stadsdelsreformen trädde i kraft ansvarade förvaltningen för drift och underhåll av strandbaden, motionsspår och Kungsträdgårdens konstfrusna isbana. En förutsättning för övertagandet är att förvaltningen erhåller fullgod ekonomisk kompensation avseende drift och underhåll av objekten.

Strandbad

Förvaltningen förutsätter att med strandbad menas ett bad som avgränsas med länsar med avgränsande badområde och med en strand-/gräsplage. Förvaltningen avser sig bestämt övertagande av s.k. sol- och duschbad som finns på olika platser. Dessa anläggningar består oftast av en dusch uppsatt på en stolpe.

Förvaltningen överlämnade ansvaret för driften av 21 stycken strandbad till berörda stadsdelsförvaltningar 1997. Förvaltningen behöll fram till och med 2006 ansvaret för byggnader och bryggor på berörda strandbad, från och med 2007-01-01 övertog fastighetskontoret ansvaret för dessa.

Förvaltningen har på uppdrag från flera stadsdelsförvaltningar skött driften av vissa strandbad.

Förvaltningen är osäker på om det under senare år tillkommit ytterligare strandbad än vad som överlämnades 1997. Förvaltningen måste erhålla en komplett lista inklusive i förekommande avtal för t.ex. kiosker och bangolf på de strandbad som nu avses.

Flera av strandbaden är idag belägna på planlagd parkmark. Förvaltningen måste via avtal med trafikkontoret komma överens om vilket område som utgör respektive strandbad och som förvaltningen skall ha driftansvar för. En annan viktig fråga som måste klargöras är vem ansvarar för driften av strandbadens markområden under perioden 15 september till 15 maj då strandbaden är stängda.

Motionsspår

Förvaltningen överlämnade 1997 ansvaret för driften av de motionsspår som är belägna inom stadens gränser till berörda stadsdelsförvaltningar. Förvaltningen har under vinterperioden haft ansvaret för preparering av skidspår på vissa av motionsspåren.

Förvaltningen är osäker på om det under senare år tillkommit fler motionsspår än vad som överlämnades 1997. Förvaltningen måste erhålla en komplett lista på de motionsspår som nu avses.

Förvaltningen bedömer att en överenskommelse med trafikkontoret måste till för att klarlägga skötselansvar, tillfartsvägar m.m. avseende motionsspåren.

Konstfrusna isbanor

Förvaltningen överlämnade vid stadsdelsnämndsreformens genomförande ansvaret för Kungsträdgårdens konstfrusna isbana. Förvaltningen fick behålla ansvaret för kylmaskineriet, vilket är beläget under Kungsträdgårdens scen. Förvaltningen har på uppdrag från stadsdelsförvaltningen skött driften av isbanan.

Två nya konstfrusna isbanor belägna på park- och gatumark har tillkommit under senare år, Medborgarplatsen och Vasaparken. Även dessa konstfrusna isbanor har förvaltningen, på uppdrag av stadsdelsförvaltningarna, skött driften av.

Förvaltningen bedömer att en överenskommelse med trafikkontoret måste till för att klarlägga skötselansvar för ytorna under icke issäsong samt viss utrustning som t.ex. omklädningskåtorerna som årligen uppställs i Kungsträdgården.

Vasaparkens konstfrusna isbana är lika stor som en 7 – manna fotbollsplan. Ytmaterialet är i konstgräs. Förvaltningen anser också att ansvaret för konstgräsplanen övergår till idrottsförvaltningen.

Förvaltningen måste inför ett eventuellt övertagande av ansvaret för dessa konstfrusna isbanor erhålla samtlig dokumentation, besiktningar, garantier m.m. om isbanorna inklusive kylmaskineri.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen har i princip inget att erinra mot förslagen när det gäller förändrade rutiner och delegation inom planprocessen och förändrad delegation avseende investeringar.

När det gäller förslaget om förändrade rutiner och delegation inom bygglovsprocessen anser förvaltningen att det är viktigt att förvaltningen alltid får yttra sig om alla bygglovsansökningar som rör idrottsmark innan stadsbyggnadskontoret fattar beslut.

Förvaltningen har inget att erinra mot att överta ansvaret för strandbad, motionsspår och konstfrusna isbanor belägna på gatu- och parkmark. Detta under förutsättning att fullgod kostnadskompensation utgår.

Förvaltningen föreslår även att förvaltningen övertar ansvaret för konstgräsfotbollsplanen i Vasaparken.

En ändring av idrottsnämndens reglemente i enlighet med utökat ansvar förutsätts att ske.

Kulturnämnden

Kulturnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2008 att lämna ärendet utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av ledamoten Eva Louise Erlandsson Slorach m.fl. (s), ledamoten Kerstin Wickman (mp) samt ledamoten Ann-Mari Engel (v), *bilaga*.

Kulturförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 25 juni 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förslaget om att flytta stadsmuseets antikvariska expertkompetens till stadsbyggnadskontoret är dåligt underbyggt och leder enligt förvaltningens uppfattning varken till en förkortad plan- och byggprocess eller till en ökad tydlighet vad gäller roller och ansvar.

Beslutet om det kulturhistoriska värdet är ett expertbeslut som stadsantikvarien har på delegation och enligt kulturförvaltningen inte en politisk fråga. Som stöd har stadsantikvarien den samlade kompetensen på stadsmuseet samt det kunskapsunderlag som samlats under museets verksamhet sedan 1930-talet. En motsvarande kunskap finns idag inte på stadsbyggnadskontoret. Det finns heller inget motiv för att bygga upp expertkunskapen på stadsbyggnadskontoret. Då skulle i konsekvensens namn även ex expertfunktioner inom miljö och brandskydd flyttas dit.

Museet har en väl fungerande remisshantering med goda rutiner som innebär att ärenden sällan besvaras sent. Det finns naturligtvis alltid anledning att se över hur själva remisshanteringen kan utvecklas och vilka typer av ärenden som behöver remitteras. Utredningen berör överhuvudtaget inte möjligheterna att tekniskt förenkla processerna. Med en konsekvent digital remisshantering av ex bygglov skulle närmare en arbetsvecka per ärende sparas.

Det är viktigt att skilja på definierandet av värdena genom klassificeringen och sammanvägningen av hur det kulturhistoriska värdet ska påverka ett givet ärende. Den bedömningen eller sammanvägningen har stadsbyggnadsnämnden/stadsbyggnadskontoret redan idag i sin myndighetsutövning. Förvaltningen avslår därför förslaget om flyttning av ansvaret för klassificering och bedömning av kulturhistoriskt värdefulla miljöer från kulturnämnden och följaktligen avslås också förslaget om förändring av nämndens reglemente.

Stadsmuseet skall sprida kunskap om stadens kulturhistoriska värden. Kunskap är en förutsättning för bra och effektiva processer. Stadsmuseet arbetar aktivt med att hela tiden förbättra systemen, föra principdiskussioner, hitta nya vägar för att sprida kunskap till medborgarna och förfina samarbetet med Stadsbyggnadskontoret och andra aktörer.

Stadsmuseet har i förhållande till de tekniska förvaltningarna en stor och idag inte tillräckligt tillvaratagen potential att fungera som stadens kontaktyta till medborgarna i plan- och byggfrågor. Genom att museet får bygglov och planer på remiss har tjänstemännen på Stadsmuseet en god kunskap om vad som händer i staden. Denna kunskap är ovärderlig vid rådgivning till allmänheten om de förändringar som sker i staden, både för de enskilda husens kulturhistoriska värden och stadsbildsmässiga värden samt för fornlämningar. Förslaget i utredningen om att museet även i fortsättningen ska svara för rådgivning åt fastighetsägarna i stadsbyggnadshistoriska frågor även om förslaget i övrigt genomförs är därför både ineffektivt och orealistiskt.

Ur demokratisk synvinkel är det viktigt att belysa konsekvenserna av olika åtgärder för att öka förståelsen hos politiker och allmänhet. Det är inte bara stadens beslut som avgör hur stadens unika värden faktiskt hanteras och hur resultatet blir i verkligheten, därtill finns det alldeles för många aktörer. För att bevara, utveckla och bruka den kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsen behövs bland annat ökad kunskap och användbara argument för historiska och humanistiska perspektiv hos inblandade aktörer, en förnyelse av dagens verktyg samt en ökad kompetens i de processer som rör den byggda miljön. Det kräver bland annat att kulturmiljöverksamheten systematiskt följer och analyserar samhällsutvecklingen och dess inverkan på kulturarvet. Stadsmuseet avser att arbeta mer systematiskt med uppföljning vilket skulle kunna bli till årliga rapporter om tillståndet i kulturmiljön som rapporterades till nämnden men som också är underlag till en allmän debatt om hur staden ska utvecklas.

Stadens revisorer lämnade 2002 rapporten "Med staden som uppdrag - en granskning av Stadsmuseets roll på 2000-talet" där man uppdragit åt professorn i museivetenskap Erik Hofrén att lämna sin syn på museets framtid. Det följande är ett citat:

Stockholms främsta attraktion är dock staden självt. (...) att med Stadsmuseet som bas och förutsättning skapa ett centrum för urban kultur, en öppen verkstad för tänkande om staden och föra samtal om dess dåtid, samtid och framtid.

Kyrkogårdsnämnden

Kyrkogårdsförvaltningen har avgivit ett kontorsyttrande daterat den 23 juni 2008 med i huvudsak följande lydelse.

Kyrkogårdsnämnden är sedan år 1886 ansvarig för begravningsverksamheten inom Stockholms stads gränser. I samband med relationsändringen mellan Svenska Kyrkan och staten år 2000 fastställde regeringen genom ett beslut den 11 november 1999 att staden och därmed kyrkogårdsnämnden även fortsättningsvis skulle vara så kallad huvudman för begravningsverksamheten i Stockholms Stad. Nämndens ansvar och delegation framgår av Reglemente för Stockholms kyrkogårdsnämnd (Kfs 2006:11). Nämndens verksamhet regleras i övrigt i huvudsak av Begravningslagen och Kulturminneslagen.

I remissen om en *Kortare plan- och byggprocess...* nämns inte kyrkogårdsnämndens verksamhet. Nämnden har dock följande gränssnitt mot plan- och byggprocessen:

1. sakägare och remissinstans vid plansamråd för detaljplaner i anslutning till av nämnden ägda och förvaltade begravningsplatser.
2. sakägare och remissinstans för alla åtgärder/förändringar inom Världsarvet Skogskyrkogårdens närområde.
3. ansvarig nämnd för att tillse att det inom staden finns tillräckligt med *allmänna begravningsplatser med tillräckligt antal gravplatser och andra gravanläggningar av allmänt förekommande slag* (begravningslagen kap 2, 1§).
4. ansvarig nämnd för genomförande av investeringar i mark för nya begravningsplatser och byggnader på stadens begravningsplatser.

Sakägare och remissinstans vid plansamråd för detaljplaner

Förvaltningen ser inte att ett genomförande av de i remissen framförda förslagen till förändringar kommer att påverka förvaltningens roll som remissinstans vid plansamråd. Det är dock viktigt att stadsbyggnadskontoret i tidigt skede i planprocessen kontaktar förvaltningen så att kyrkogårdsnämnden kan hållas informerad om förändringar som kan påverka miljön i anslutning till stadens begravningsplatser.

Sakägare och remissinstans för alla åtgärder/förändringar inom Världsarvet Skogskyrkogårdens närområde

I Sverige finns fjorton objekt upptagna på UNESCO:s världsarvslista. Ett av dessa är Skogskyrkogården i Stockholm. Sverige är ett av de länder som undertecknat UNESCO:s världsarvskonvention. Genom att underteckna Unescokonventionen återtar sig länderna att vårda och bevara viktiga kultur- och naturarv inom det egna territoriet och att stödja andra länder i deras ansträngningar att bevara vårt gemensamma världsarv. När dessa objekt en gång kommit med på den prestigefyllda listan garanterar länderna dem skydd och vård för all framtid. Det är också stadens och kyrkogårdsnämndens ansvar att bevara Världsarvet Skogskyrkogården och dess buffertzona. Allt som kan påverka världsarvet och buffertzonen måste därför vägas särskilt noga och det måste ske tidigt i stadens plan och byggprocess. Kyrkogårdsförvaltningen är i detta sammanhang en viktig samarbetspart och remissinstans.

Tillse att det inom staden finns tillräckligt med allmänna begravningsplatser

De förslag som framförs i remissen påverkar i första hand detaljplaneprocessen. Kyrkogårdsförvaltningen vill ändå påpeka vikten av att staden och kyrkogårdsnämnden har ett av regeringen givet ansvar för att se till att det för all framtid finns tillräckligt med begravningsplat-

ser. Behovet av begravningsmark måste tas med i översiktsplaneringen. I tidigare översiktsplaner, t ex *Översiktsplan 1999*, beskrivs begravningsplatserna enbart som en del av stadens grönstruktur.

Nämnd med ansvar för genomförande av investeringar i mark för nya begravningsplatser och byggnader på stadens begravningsplatser

Kyrkogårdsnämnden är ansvarig för genomförande av bygg- och anläggningsinvesteringar för begravningsverksamheten i Stockholm. I nuvarande investeringsbudget finns två objekt (Modernisering av Skogskrematoriet och Ny begravningsplats på Norra Järvafältet) med beräknad investeringsvolym som kräver inriktningsbeslut och genomförandebeslut. Förvaltningen anser att kyrkogårdsnämnden och kyrkogårdsförvaltningen bör ges motsvarande delegation som andra nämnder enligt remissens förslag (sid 17).

Övriga synpunkter

Enligt kulturminneslagen så är alla äldre begravningsplatser kulturminnesskyddade. Tillstånd fördras från länsstyrelsen för att få göra förändringar. Länsstyrelsen remitterar i sin tur ärenden om begravningsplatser i Stockholms stad till Stadsmuseet. Enligt överenskommelse mellan till Länsmuseum och Länsstyrelsen gäller detta även för Norra begravningsplatsen som ligger i Solna kommun.

Stockholms Stadsmuseum ingår som en viktig part i det som kallas Världsarvet Skogskyrkogårdens förvaltningsråd.

Kyrkogårdsförvaltningen anser att en överföring av ansvaret för kulturklassning av byggnader från kulturförvaltningen (Stadsmuseet) till stadsbyggnadskontoret inte får medföra att den byggnadsantikvariska kompetensen på stadsmuseet urholkas. Stadsmuseet måste även efter ett genomförande av den föreslagna överföringen ha tillräcklig byggnads- och kulturhistorisk kompetens att ta ansvar som remissinstans enligt kulturminneslagen och världsarvskonventionen.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 21 augusti 2008 att delvis bifalla stadsbyggnadskontorets förslag till beslut samt att därutöver anföra följande:

Nämnden ser positivt på en kortad plan- och byggprocess. Detta bör dock inte medföra att startpromemorior vid enkla planförfaranden och behandling av bygglov flyttas från politiskt inflytande till Stadsbyggnadskontoret. Nämnden motsätter sig såväl förslaget att Stadsmuseets klassificeringsverksamhet överförs till Stadsbyggnadsnämnden, som att Skönhetsrådets knyts till stadsbyggnadskontoret.

Reservation anfördes av vice ordföranden Teres Lindberg m.fl. (s), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Cecilia Obermüller (mp), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Maria Hannäs (v), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Abit Dundar (fp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Cecilia Obermüller (mp), *bilaga*.

Ersätтарыttrande gjordes av ersättaren Lukas Forslund (c), *bilaga*.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 11 augusti 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Beslutsförslaget

Stadsledningskontorets förslag till kommunfullmäktige består av 13 beslutspunkter. Stadsbyggnadskontoret avstyrker punkterna 2 och 3, har synpunkter på punkt 1 och tillstyrker eller har inga synpunkter på övriga punkter.

1. Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att utarbeta en ny plan- och bygglovstaxa i enlighet med förslagen i detta tjänsteutlåtande. *Sådant arbete pågår redan och kontoret anser att detaljfrågorna om taxa och planavtal inte bör behandlas av kommunstyrelsen innan kontoret hunnit redovisa sitt förslag. Se nedan.*
2. Ansvar för klassificering och bedömning av kulturhistoriskt värdefulla miljöer överförs fr o m 1 januari 2009 från kulturnämnden, Stadsmuseet till stadsbyggnadsnämnden. *Kontoret avstyrker förslaget. Detta tillhör inte stadsbyggnadsnämndens uppgifter som tillsynsmyndighet enligt PBL, och skulle splittra upp nämndens verksamhet och göra stadsbyggnadskontorets roll att avväga olika intressen oklar. Se nedan.*
3. Kansliet får rådet till skydd för Stockholms skönhet knyts till och samlokaliseras med stadsbyggnadskontoret fr o m 1 januari 2009. *Kontoret avstyrker en organisatorisk koppling. Om rådets kansli skulle ingå i stadsbyggnadskontoret skulle kontoret få rådet som ytterligare huvudman vid sidan av stadsbyggnadsnämnden, vilket skulle skapa oklara roller för alla parter. Rådet och kansliet har en funktion och ett berättigande endast utifrån en självständig ställning gentemot stadsbyggnadsnämnden och stadsbyggnadskontoret. Samlokalisering skulle däremot kunna effektivisera båda verksamheterna, så länge de inte blandas ihop funktionellt och organisatoriskt.*

Stadsledningskontorets samlade förslag

Stadsledningskontoret föreslår 33 åtgärds punkter. Stadsbyggnadsnämnden berörs av punkterna 2 t.o.m. 23. Kontorets synpunkter nedan anknäyer till dessa punkter.

Planprocessen

Kontoret ser positivt på flertalet av stadsledningskontorets förslag vad gäller planprocessen. Flera av dem är dessutom påbörjade eller genomförda. Kontoret ser också positivt på ambitionen med renodling av ansvarsfrågor med syfte att förenkla och effektivisera det interna arbetet inom staden och att utredningen är begränsad till åtgärder som staden själv har rådgivning över. Dock kan själva grunden för förslaget vad gäller plan- och byggprocessen komma att förändras. Den statliga Byggprocessutredningen har lämnat ett förslag till ändringar av PBL som också har till mål att förenkla, effektivisera och modernisera planarbetet. Denna utredning har också kunnat gå mycket längre, då den har haft regeringens uppdrag att föreslå förändringar i själva lagstiftningen, vilket inte stadsledningskontorets utredning kunnat göra. För detaljplanarbetet kan Byggprocessutredningens förslag sammanfattas enligt följande:

- Det kommunala planmonopolet är oförändrat.
- Den som berörs av en fråga, t.ex. en blivande byggherre, har rätt att hos kommunen begära ett besked huruvida kommunen avser att påbörja ett planarbete för ett angivet huvudsakligt ändamål (*planbesked*). Detta ska lämnas senast tre månader efter

skriftlig ansökan om planbesked inkommit. I detta skall anges en sista dag då planen kommer att antas av kommunen. Planbeskedet kan inte överklagas i sak. Kommunen (fullmäktige eller byggnadsnämnden) skall alltid lämna ett planbesked innan detaljplanarbetet påbörjas.

- Det behövs bara ett aktivt samråd med länsstyrelse och intressenter, antingen i programskedet eller i planskedet
- Det kommer bara att finnas en planprocess som skall vara webbaserad. Uppdelningen i enkel och normal planprocess, liksom all hantering av planer genom annonser och kommunala anslagstavlor tas bort.
- Detaljplaner ska inte ställas ut, utan planförslaget skall hållas tillgängligt på kommunens Webbplats under en granskningstid om minst tre veckor. Besvärsmått har bara den som under denna granskningstid har lämnat synpunkter som inte beaktats.
- Kommunen får en uttalad rätt att ta betalt för programarbete och planbesked.

Kontorets förslag till yttrande över Byggprocessutredningens förslag till förändringar av PBL kommer att presenteras för nämnden den 11 september. Kontoret ser i princip positivt på förslaget i de delar kontoret har hunnit sätta sig in i. Även om kontoret säkert kommer att ha en hel del synpunkter, så är förslaget så bra och väl genomarbetat, att det vad gäller planfrågorna huvudsakligen bör kunna genomföras i form av proposition och riksdagsbeslut. I sådant fall är tidplanen att den nya lagstiftningen skall gälla fr.o.m. den 1 april 2010. Kontoret har i sina synpunkter nedan försökt anpassa dessa till Byggprocessutredningens förslag till ny lagstiftning.

Punkterna 2 och 4 – Taxa och planavtal

Kontoret håller på att utarbeta ett förslag till ny taxa i samarbete med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Göteborg. Detta förslag kommer att behandla frågor om bygglov- och planavgift, betalningstidpunkter, planavtal, incitament, planrisker mm och skall behandlas/beslutas av kommunfullmäktige. Kontoret anser att det i dessa delvis juridiskt komplexa frågor är viktigt att Stockholm, Göteborg och SKL har en gemensam uppfattning. Kontoret kommer också i sitt kommande remissvar på Byggprocessutredningens förslag till ny lagstiftning peka på behovet av förtydliganden i PBL avseende planavgifter och planavtal. Kontoret anser därför att frågorna om taxa och planavtal inte bör behandlas av kommunstyrelsen förrän ett sådant förslag finns. Stadsledningskontorets förslag om taxa och planavtal kommer då att tas upp i detta ärende. Stadsbyggnadskontoret vill dock redan nu avstyrka stadsledningskontorets förslag till fast taxa och anser också att förslaget är otydligt vad gäller begreppen avgift enligt taxa och ersättning enligt avtal.

Punkterna 3 och 6 – Tidsåtgång och prioriteringsgrunder

Det framförs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande att den formella starten av planprocessen ofta föregås av ett omfattande arbete med inventeringar och test av olika delar. Det stämmer inte. Det är inte så att planarbetet i realiteten ofta startas långt innan startpromemorian behandlas av nämnden. Detta gäller bara mycket stora eller på annat sätt speciella projekt. Däremot kan väntetiden för att ett planarbete överhuvudtaget ska startas bli lång, hur lång beror på ärendets art. Stadsledningskontoret föreslår att planarbetets tidsåtgång mellan planbeställning och antagande också bör mätas och följas upp. Kontoret förstår inte riktigt behovet av eller syftet med detta. Däremot är det viktigt att kontoret blir bättre på att uppskatta när ett planarbete ska kunna starta och kommunicera detta, d.v.s. trolig väntetid med byggherren.

Kontoret delar stadsledningskontorets syn att väntetiden under idéfasen bör reduceras och att kontoret bör kommunicera sina prioriteringsgrunder för vilka idéer som tas upp i stadsbyggnadsnämnden för planstart. För kontoret är det självklart att det är kommunfullmäktiges mål som styr prioriteringarna. Kontoret kommunicerar detta med fastighetsägare och exploateringskontoret, men det kan alltid göras tydligare och det är inte ovanligt att fullmäktiges mål är så omfattande att kontorets resurser inte räcker för att snabbt starta allt

som egentligen borde prioriteras. Kontoret försöker ständigt matcha tillgängliga resurser vad gäller antal handläggare och dessas olika kompetenser mot aktuell prioriterings- och kölista. Kontoret tror att Byggprocessutredningens förslag om planbesked kan vara en bra utgångspunkt för att formalisera och tydliggöra prioriteringsgrunder i denna hittills inte formaliserade del av planarbetet. Kontoret avser återkomma i denna fråga.

Punkten 5 – Uppföljning av kostnader

Kontorets nya planavdelning kommer att prioritera utvecklingen av ekonomifrågorna i enlighet med stadsbyggnadsnämndens beslut om ökad kostnadstäckning i december 2007. I detta ingår naturligt att förstärka uppföljningen av planprocessens tidsplaner och kostnader för varje projekt.

Punkterna 7, 8, och 12 – Planprocessen

Kontoret tillämpar redan *enkelt planförfarande* i allt fler ärenden och har också under senare tid påbörjat vissa mycket enkla planer utan beslut om startpromemoria i stadsbyggnadsnämnden. Stadsbyggnadsnämnden antar nästan alla detaljplaner. Det finns dock en gräns för dessa förenklingar, då risken ökar att eventuella överklaganden vinner gehör hos överprövande myndigheter p.g.a. formfel. Enligt PBL 5:29 får fullmäktige uppdra åt kommunstyrelsen eller byggnadsnämnden att anta planer som inte är av principiell beskaffenhet eller i övrigt av större vikt. I propositionen angående införandet av PBL anges att ärenden av rutin-karaktär eller av ringa intresse från allmän synpunkt bör delegeras. Kontoret bedömer att den delegation som stadsbyggnadsnämnden redan har att anta planer är fullt tillräcklig och också så omfattande som kommunallagen och plan- och bygglagen medger.

Förslaget om att angelägna, enkla och okontroversiella planer bör kunna startas utan att startpromemoria upprättas och att ärendet endast bör anmälas till nämnden tillstyrks. Förslaget är dock otydligt vad gäller i vilka fall startpromemoria ska upprättas överhuvudtaget eftersom det under punkt 8 anges att start-PM ska beslutas på förvaltningsnivå. Stadsbyggnadskontoret förutsätter att därmed avses att start av planarbete ska beslutas på förvaltningsnivå. Någon startpromemoria upprättas då inte.

När normalt förfarande tillämpas, väljer kontoret redan förfarande utan program, då kontoret bedömer att detta är möjligt utan att planen riskerar att upphävas vid en eventuell överprövning.

Byggprocessutredningens förslag pekar på en något annorlunda väg att förenkla och effektivisera planprocessen med obligatoriskt planbesked och antagande i stadsbyggnadsnämnden (i flertalet fall) och bara en planprocess, som är webb-baserad. Kontoret ser fram emot en sådan ändring och anser att stadens utveckling av planprocessen bör anpassas till Byggprocessutredningens förslag så långt det är juridiskt möjligt innan förslaget genomförs.

Stadsledningskontoret framför att det vid normalt förfarande bör räcka att stadsbyggnadsnämnden endast behandlar en plan i samband med beslut om startpromemorian och i samband med antagandet. Stadsbyggnadskontoret har förståelse för stadsledningskontorets ambition att effektivisera hanteringen så mycket som möjligt, men det finns en risk att allmänheten kan uppfatta processen som alltför odemokratisk om inte deras synpunkter redovisas för politikerna innan projektet utvecklas vidare. Politiska ställningstaganden kring svåra avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen kan också behövas för att kunna diskutera vidare med byggherren, i varje fall i komplicerade eller komplexa projekt. Stadsbyggnadskontoret anser att frågan om eventuellt ställningstagande av nämnden under planarbetets gång som hittills bör avgöras i varje enskilt ärende, beroende på hur betydelsefullt för stadsbilden, komplicerat eller kontroversiellt projektet är.

Punkterna 9, 10 och 11 – Remisser

Kontoret delar helt stadsledningskontorets förslag att remisser ska lämnas på förvaltningsnivå, att den politiska avvägningen ska ske i stadsbyggnadsnämnden och att remisstiderna

ska vara absoluta. De föreslagna absoluta remisstiderna på sex respektive tre veckor bedöms rimliga. Kontoret vill ändå peka på att det är angeläget att remissinstanserna får tid att ta fram viktiga underlag till detaljplanen. Annars finns det risk att detaljplaner senare måste göras om p.g.a. brister i dem. Genom att utnyttja IT för remisser och remissvar sparas tid.

Problemet med länsstyrelsen är lite annorlunda, då länsstyrelsen är en enligt PBL obligatorisk remissinstans. Detta innebär att kontoret måste invänta deras remissvar. Kontoret ser positivt på förslaget i punkt 11 att kommunstyrelsen ges uppdrag att uppvakta länsstyrelsen men kontoret avser också att tillsammans med länsstyrelsen försöka finna former så att den kan hålla remisstiderna. Ett annat och allt oftare förekommande problem är att länsstyrelsen ändrar sina ställningstaganden och krav på kompletteringar under planarbetets gång på ett sätt som ställer till problem för kontoret och byggherrar och förlänger planarbetet. Detta är också en fråga som bör diskuteras med länsstyrelsen.

Punkterna 13 och 14 – Projektkoordinator och samarbetet med exploateringskontoret

Kontoret kan med tillfredsställelse konstatera att en projektkoordinator har tillsatts på exploateringskontoret. Kontoret har redan initierat ett samarbete med henne. I detta ingår som en självklar del att på den nya planavdelningen tillsammans med exploateringskontoret utveckla effektiva rutiner för koordinering av tidsplaner för exploateringsavtal och planarbete.

Bygglovsprocessen

Punkt 15 – Exploateringskontoret bör få information om ärenden som avser ändrad användning eller utökade byggrätter på kvartersmark där staden är markägare

Detta är ett önskemål som tidigare framfördes av dåvarande gatu- och fastighetskontoret. Stadsbyggnadskontoret har avvisat detta av flera skäl. Flera tusen ärenden varje år innebär att någon del av en byggnad ändrar användning eller byggs ut på stadens kvartersmark. Dock sker vid bygglovshandlingen ingen ändring av byggrätter och större förändringar av markanvändning. Detta måste ske genom planändring och i de fallen är exploateringskontoret alltid informerat. I stora projekt finns också arbetsgrupper och samarbetsorgan som följer hela stadsbyggnadsprocessen. Förslaget skulle innebära ett merarbete för kontorets bygglovshandläggare som behöver all tillgänglig tid till att ge de bygglovssökande så god service och så snabba beslut som möjligt. Det är också oklart vilka förändringar som avses och hur informationen skulle tas fram och hanteras.

Punkterna 16 till 19 – Remisshantering

Stadsledningskontoret framför att remisshanteringen bör förenklas och förtydligas. Utgångspunkten bör vara att remisser till andra kommunala förvaltningar i allmänhet endast sker då stadsbyggnadskontoret saknar egen sakkompetens att bedöma ärendet. Detta är kontorets utgångspunkt redan idag. Handläggning av bygglovsärenden handlar om myndighetsutövning mot enskild och då gäller utöver plan- och bygglagen också förvaltningslagen. Vi måste särskilt beakta § 7 ”Varje ärende där någon enskild är part skall handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts” och § 13 ”Innan en myndighet inhämtar yttrande genom remiss skall den noga pröva behovet av åtgärden”. Mot denna bakgrund och mot bakgrund av fullmäktiges önskemål om en snabb ärendehantering är kontoret redan restriktivt vad gäller remisser i bygglovsärenden. Sålunda remitteras inte bygglovsärenden som föregåtts av planändring till stadsmuseet och inte många andra ärenden heller. Bygglovsärenden remitteras inte regelmässigt till skönhetsrådet. Kontoret delar ändå uppfattningen att remisslistan i bygghandboken behöver ses över, om inte annat för att den inte är riktigt aktuell. Eftersom det är viktigt att få svar så snabbt som möjligt vad gäller bygglov behöver kontoret troligen även fortsättningsvis skicka remisser till namngivna personer/avdelningar eftersom hanteringen inom exploaterings- och trafikkontoren tar alldeles för lång tid.

Vad gäller punkt 16 angående remisser till trafikkontoret tillstyrker kontoret att ärenden

som gäller allmän platsmark, som förvaltas av trafikkontoret, ska remitteras. Däremot anser kontoret inte att andra ärenden som påverkar avfallshanteringen, t.ex. nya bostäder ska remitteras under bygglovsskedet. Dessa frågor ska ha klarats ut i planskedet och följs upp i byggnämälansskedet.

Kontoret tillstyrker varmt punkterna 17 – 19.

Punkt 20 – Delegation till stadsbyggnadskontoret att avslå som strider mot gällande plan eller i övrigt inte uppfyller av nämnden godkända riktlinjer

Kontoret anser att detta vore en mycket välkommen reform. Under åren 2006 och 2007 fattade stadsbyggnadsnämnden beslut i drygt 400 ärenden (ca. 100 avslag och 300 bifall), medan kontorets tjänstemän fattade beslut i över 6 500 ärenden, så det kan tyckas att förslaget inte skulle betyda så mycket för effektiviteten och handläggningstiderna, men ett ärende som ska nämndbehandlas kräver en betydligt större arbetsinsats, blir dyrare för den sökande och tar längre tid. Bland de ärenden, där nämnden biföll ansökningen, återfinns både ärenden med erinringar från grannar eller remissinstanser som kontoret ville bifalla och ärenden där kontoret föreslagit avslag, antingen av planskäl eller med hänsyn till kraven i 3 kap. PBL. Kontoret bedömer att även om förslaget genomförs så kommer nämnden att behöva fatta beslut i ärenden, där kontorets beslutsförslag enbart grundar sig på kraven i 3 kap., d.v.s. krav avseende yttre form och färg, estetik, olägenhet, varsamhet och förvanskning, eftersom flera riktlinjer som godkänts av tidigare nämnder kanske inte längre är uttryck för dagens förhållanden eller politiska vilja och eftersom kraven kan tolkas på olika sätt.

Punkt 21 – Tydligare villkor vad gäller markägarens tillstånd i givna bygglov

Kontoret är berett att se över detta.

Punkt 22 – Ansvar för kulturhistorisk klassificering och bedömning

Stadsledningskontoret ifrågasätter om det är rationellt att den kulturhistoriska klassificeringen och den omfattande remisshanteringen i dessa frågor görs på Stadsmuseet eftersom kulturhistorisk kompetens numera också finns på stadsbyggnadskontoret. För att få ett samlat och entydigt ansvar för bebyggelsens utveckling med beaktande av det historiska arvet föreslår stadsledningskontoret att både klassificering och bedömning överförs till stadsbyggnadsnämnden. Stadsbyggnadskontoret avstyrker detta förslag.

Klassificeringskartorna, som under lång tid tagits fram av stadsmuseets antikvarier täcker nu en stor del av staden. Även om det återstår en del områden och tidsepoker och även om bebyggelseförändringar lett till att klassificeringen i alla delar kanske inte längre är riktigt aktuell, anser stadsbyggnadskontoret inte att kontoret ska engagera sig i ytterligare klassificeringsarbete. Kartornas färgklassning svarar inte på frågan om vad som bör tillåtas eller inte utan är enbart en signal om att man inför bebyggelseförändringar ska tänka till, analysera och definiera värdena. I detta arbete kan stadsmuseets antikvariars kunskap ibland vara av stort värde, medan stadsbyggnadskontorets handläggare många gånger kan ta ställning till den föreslagna åtgärden själva. Kompetensen har i viss mån alltid funnits på kontoret, t.ex. hos arkitekterna, eftersom många har gått olika påbyggnadsutbildningar inom området. Kompetens för kulturhistorisk klassificering är dock något helt annat och specifikt och bör utföras av en antikvarie. Det är riktigt att kontoret numera har en antikvarie anställd, vilket är värdefullt i arbetet med att bedöma och analysera föreslagna åtgärder i förhållande till de klassningskartor och andra inventeringar som finns och i arbetet med att göra de avvägningar mellan olika intressen, som krävs både vid planläggning och vid bygglovsgranskning. I stadsbyggnadsnämndens/-kontorets ansvar ingår att beakta och avväga ett flertal intressen, varav de kulturhistoriska värdena endast är ett och inte bör få en särställning inom kontoret.

Även om stadsmuseet fortsätter att ansvara för den kulturhistoriska klassificeringen, medan stadsbyggnadskontoret dels bedömer de föreslagna åtgärdernas överensstämmelse med PBL, dels gör erforderliga avvägningar mellan olika intressen, kan den formella remisshanteringen ändå avskaffas och ersättas med utökade kontakter med informell rådgivning.

Stadsbyggnadskontoret och stadsmuseet har redan inlett diskussioner om det fortsatta samarbetet och stadsmuseet har deklarerat att man varken har resurser eller ambitioner att fortsätta diskutera enskilda bygglovsärenden. Avsikten har varit att fortsätta diskussionerna, när kontorets nya organisation kommit på plats.

Punkt 23- Skönhetsrådets kansli

Kontoret avstyrker förslaget. Om rådets kansli skulle ingå i stadsbyggnadskontoret skulle kontoret få rådet som ytterligare huvudman vid sidan av stadsbyggnadsnämnden, vilket skulle skapa oklara roller för alla parter. Rådet och kansliet har en funktion och ett berättigande endast utifrån en självständig ställning gentemot stadsbyggnadsnämnden och stadsbyggnadskontoret. Samlokalisering skulle däremot kunna effektivisera båda verksamheterna, så länge de inte blandas ihop funktionellt och organisatoriskt.

Övrigt

Punkterna 24 t.o.m. 33 berör inte stadsbyggnadsnämndens ansvar men förslagen innebär ett tydliggörande och renodling av ansvarsområdena som också kommer att underlätta stadsbyggnadskontorets handläggning av plan- och bygglovsärenden.

På sidan 11 i tjänsteutlåtandet anges att Plan- och bygglagen föreskriver att samråd ska ske med bl.a. fastighetsbildningsmyndigheten. Det ska vara lantmäterimyndigheten.

Trafik- och renhållningsnämnden

Trafik- och renhållningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 augusti 2008 att i huvudsak godkänna trafikkontorets förslag till beslut, samt att därutöver anföra:

Nämnden ser positivt på att ansvaret för torghandeln på Hötorget och Östermalms-torg överförs från trafik- och renhållningsnämnden till fastighetsnämnden. Nämnden anser dock att torgens planering och städning inom ramen för en snygg och trygg stad alltså ska inrymmas i trafik- och renhållningsnämndens verksamhet då stadens målsättning är en renodlad och effektiv skötsel av det offentliga rummet. Nämnden anser att dessa torg måste ingå i helhetsansvaret för att staden ska kunna uppnå detta mål.

Nämnden ser också positivt på en kortad plan- och byggprocess. Detta bör dock inte medföra att startpromemorior vid enkla planförfaranden och behandling av bygglov flyttas från politiskt inflytande till Stadsbyggnadskontoret. Nämnden är dessutom tveksam till ett överförande av Stadsmuseets klassificeringsverksamhet och Skönhetsrådets uppgifter till Stadsbyggnadsnämnden.

Reservation anfördes av vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (s), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Mats Lindqvist (mp), *bilaga*.

Reservation anfördes av tjänstgörande ersättaren Kajsa Stenfelt (v), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Inge-Britt Lundin (fp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Anders Broberg (kd), *bilaga*.

Ersätтарыttrande gjordes av ersättaren Hampus Rubaszkin (mp), *bilaga*.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 31 juli 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Trafikkontoret delar i allt väsentligt stadsledningskontorets bedömningar och förslag till åtgärder för en effektivisering av plan- och byggprocesserna och renodling av ansvarsförhållandena mellan berörda nämnder. Särskilt vill kontoret påpeka vikten av att ansvaret för stadens parker och naturområden samlas inom en nämnd. Remissyttrandet koncentreras på de åtgärdsförslag som berör trafik- och renhållningsnämndens verksamhet och disponeras i enlighet med stadsledningskontorets förslag till beslutssatser.

1. Ny plan- och bygglovtaxa

Trafikkontoret tillstyrker förslaget. Förslaget innebär för trafik- och renhållningsnämndens del en utökad tillämpning av planavtal, vilket kontoret anser vara positivt.

2. Klassificering och bedömning av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

Trafikkontoret är tveksamt till överföringen av detta ansvar från stadsmuseet till stadsbyggnadsnämnden. Däremot torde den omfattande utsändningen av remisser av detaljplaner och bygglov till stadsmuseet kunna kraftigt begränsas eftersom erforderlig kulturhistorisk kompetens att tolka den kulturhistoriska klassificeringen finns på stadsbyggnadskontoret.

3. Kansliet för skönhetsrådet knyts till och samlokaliseras med stadsbyggnadskontoret

Trafikkontoret anser förslaget vara tveksamt. Skönhetsrådet har en lång tradition som oberoende expertorgan. Det har funnits sen 1909 och det är viktigt från trovärdighetssynpunkt att rådet har en fristående ställning. För att korta handläggningstiderna bör man se över möjligheterna att förlägga sammanträden mm så att det passar till stadsbyggnadsnämndens mötteschema.

4. Förkortning av tiderna för plan- och bygglovprocesserna

Trafikkontoret tillstyrker förslagen. För trafik- och renhållningsnämnden innebär förslagen i huvudsak att nuvarande principer beträffande nämndbehandling av remisserna fortsätter att tillämpas, d v s yttrande avges på kontorsnivå om de inte kombineras med nämndbehandling av inriktnings- eller genomförandebeslut. Förslaget innebär dock behov av en översyn av kontorets interna remisshantering så att remisstiderna kan innehållas och så att kontorets samlade synpunkter tydligt kan utläsas av yttrandet.

5. Ansvar för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och fritidsträdgårdar överförs till trafik- och renhållningsnämnden

Trafikkontoret anser att förslaget är mycket positivt och inrymmer stora samordningsfördelar och utvecklingsmöjligheter.

I arbetet med Stockholm Stads *vision 2030* som innebär en förtätning av stadsbebyggelsen och utveckling mot större stadsmässighet kommer allt högre krav att ställas på parkers och grönområdets kvalitet. Det innebär att staden måste kunna möta nya behov både avseende planering av parker men också utveckla drift- och skötselmetoder.

Det finns ett stort behov av att möta det allt intensivare användandet av stadens parker och friytor med en proaktiv planering och initiativrik utveckling som bidrar till att vision 2030 förverkligas och medborgarnas behov tillgodoses.

Ett helhetsansvar för förvaltningen av det offentliga rummet samlat under en nämnd innebär också att förvaltningsaspekter lättare inarbetas i det detaljplanearbete som bedrivs av stadsbyggnadskontoret. Trafikkontoret blir en naturlig samarbetspartner i dessa frågor.

Tydligheten mot medborgarna och politiken är bland de viktigaste motiven för att samlat ansvar för parker, gator, torg och platser. Det är i grunden en demokratifråga att veta till

vilken förvaltning man skall vända sig till och få ett professionellt svar. Dagens gränssnitt innebär ofta att medborgarna måste kontakta flera förvaltningar i samma fråga.

Den politiska styrbarheten underlättas av att en förvaltning ansvarar för det offentliga rummet. Ekonomiska samordningsvinster är en del av helhetsperspektivet och samlat ansvar innebär också möjlighet att göra behovsmässiga prioriteringar och riktade insatser istället för att man sprider ut investeringsmedel och insatser mellan de 14 stadsdelarna.

Det är viktigt att investeringarna följs upp med adekvat skötsel och att sambanden mellan planering, parkinvestering och drift tydliggörs och utvecklas.

Trafikkontoret ges möjlighet att bygga och utveckla en modern parkorganisation som kan ge ökad servicegrad till Stockholm. Det ställs allt högre krav på beställarorganisationens kompetens och kunskapsnivå för att kunna förverkliga visionsarbetet och genomföra kort- och långsiktiga mål.

En samlad organisation ger möjlighet att skapa lika behandling av de offentliga ytorna mellan stadsdelarna. Policyarbete och standarder når ut till alla stadsdelar. En likartad skötselpolicy är en demokratifråga som i hög grad bidrar till stadens attraktionskraft.

Det finns ett väl utvecklat samarbete mellan trafik- och landskapsplanering som säkrar en god helhetssyn på de offentliga rummens funktion och gestaltning avseende gator, torg och platser.

6. Ansvaret för strandbaden, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden.

Trafikkontoret anser att övervägande skäl talar för detta förslag eftersom den samlade kompetensen inom dessa verksamhetsområden finns på idrottsförvaltningen. Eftersom dessa anläggningar ligger i anslutning till park- och naturmark är det mycket angeläget att ett nära samarbete etableras mellan idrottsförvaltningen och trafikkontoret när det gäller löpande drift och utveckling av mark och anläggningar.

7. Ansvaret för Järva friområde överförs till trafik- och renhållningsnämnden.

Trafikkontoret tillstyrker förslaget, vilket tillsammans med förslag 5 ovan innebär att trafik- och renhållningsnämnden får det samlade ansvaret för förvaltning av parker och grönområden. Exploateringsnämndens ansvar koncentreras till förvaltning av kvartermark samt ren exploateringsverksamhet.

8. Ansvaret för kommunala byggnader på parkmark och inom koloniområden överförs till fastighetsnämnden

Trafikkontoret tillstyrker förslaget

9. Ansvaret för torghandeln på Hötorget och Östermalmstorg överförs från trafik- och renhållningsnämnden till fastighetsnämnden.

Förslaget bör omformuleras till ”*Helhetsansvaret för Hötorget och Östermalmstorg överförs till fastighetsnämnden*”. Trafikkontoret tillstyrker i huvudsak detta förslag. Det är rationellt att en och samma förvaltning ansvarar för helheten inom ett geografiskt område. Dock bör man göra ett undantag för förvaltningen av träden på dessa torg, som bör skötas av trafikkontoret, eftersom den mycket speciella kompetensen för skötsel av träd på gator och torg sedan flera år har samlats och byggts upp inom trafikkontoret.

10. Revidering av de lokala torghandelsföreskrifterna

Trafikkontoret tillstyrker förslaget, som renodlar ansvarsförhållandena för försäljning på stadens torg. Trafik- och renhållningsnämnden får ansvar för gestaltning, förvaltning och investeringar på stadens torg med undantag för Hötorget och Östermalmstorg där fastighetsnämnden får ett motsvarande helhetsansvar. Fastighetsnämnden ansvarar för torghandeln på härtill avsedda torghandelsplatser. Fastighetsnämnden skall revidera de lokala torghandels-

föreskrifterna i enlighet med utredningen förslag. Trafikkontoret bifogar förslag till nya föreskrifter (se bilaga 3). Det som återstår att revidera är § 2, som måste omarbetas i sin helhet, särskilt tillhörande skisser över aktuella torgplatser. Detta arbete bör genomföras av fastighetskontoret i nära samarbete med trafikkontoret.

11. Förändrad delegation för investeringsverksamheten

Trafikkontoret tillstyrker förslagen, som kommer att medverka till en snabbare och effektivare hantering av investeringar inom trafik- och renhållningsnämndens verksamhetsområde.

12 Revidering av nämndernas reglementen

Trafikkontoret tillstyrker förslaget till reviderat reglemente för Trafik- och renhållningsnämnden. Förslaget framgår av bilaga 2.

13 Förändringar i budget 2009 med inriktning för åren 2010 och 2011.

Trafikkontoret anser det vara självklart att de förändrade ansvarsförhållandena mellan olika nämnder med anledning av utredningen följs upp genom en budgetjustering för de kommande åren. I detta sammanhang bör kommunstyrelsen och kommunfullmäktige även överväga behoven av budgetförstärkning för de verksamheter där ett eftersatt underhåll föreligger. Enligt trafikkontorets uppfattning kan detta vara aktuellt för parkverksamheten.

Trafikkontorets förslag

Trafikkontoret föreslår att trafik- och renhållningsnämnden överlämnar och återoppar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen på den aktuella utredningen samt tillstyrker förslaget till nytt reglemente för nämnden.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2008 att avstyrka kommunstyrelsens remiss avseende centralisering av ansvaret för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden, strandbad och fritidsträdgårdar samt att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 23 juli 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Plan- och byggprocessen

Förvaltningen anser att det är bra att man ser över nuvarande rutiner och ansvarsfördelningar när det gäller plan- och byggprocessen. Framförallt är det viktigt att processen blir tydlig och förståelig och kan kommuniceras ut i ett begripligt format så att varje intresserad medborgare kan tillgodogöra sig informationen. Idag vänder sig många medborgare till stadsdelsnämnden och dess tjänstemän för att ifrågasätta hur processen egentligen har gått till.

Stadens ambition att effektivisera och minska byråkrati och onödig tidsåtgång för administration är bra. Det är dock viktigt att bejaka den demokratiska processen. Det måste få finnas utrymme att skapa delaktighet hos medborgarna och att lyfta fram det lokala perspektivet. Här har stadsdelsnämnden en viktig roll trots att nämnden inte har direkt ansvar för besluten.

Eftersom plan- och byggprocesser ofta innehåller intressekonflikter och svåra avväganden är en lokal dialog och lokal förankring förutsättningen för en allsidig belysning av planerade exploateringsprojekt. Stadsdelsnämnden har av naturliga skäl andra förutsättningar än en central nämnd att föra en lokal dialog och att förankra planerade exploateringsprojekt

på ett bra sätt. Detta är inte minst viktigt under nuvarande expansiva tider. Bromma är en av de stadsdelar som det planeras och byggs mest bostäder i.

Det är viktigt att stadsdelsnämnden får kännedom om planerade projekt i ett tidigt skede av planprocessen. Då ges bättre förutsättningar för nämnden att planera in den omsorg som kan behövas i och med en utbyggnad. Det undanröjer också onödiga kostnader som blir följden när problem ska lösas i ett senare skede.

Det är önskvärt att stadsbyggnadskontoret även i framtiden prioriterar bygglovsärenden som berör byggnation av förskolor och omsorgsboenden. Förvaltningen känner en viss tveksamhet inför att stadsbyggnadskontoret föreslås få delegation från stadsbyggnadsnämnden att även avslå ansökningar om bygglov i ärenden som strider mot gällande plan.

Parkförvaltning

Förvaltningen menar att det blir otydligt och obegripligt för medborgarna att behålla stadsdelsnämnderna samtidigt som ansvaret för allt fler beslut centraliseras. Medborgarna vilseleds tro att resurser finns lokalt för olika ärenden och kommunen i sin helhet framstår som inkompetent när varken tid eller resurser finns lokalt för att vara behjälplig i olika frågor. Det kan knappast vara i linje med vision 2030 att öka avståndet till kommunens tjänstemän samt att allmänhetens möjlighet att kommunicera inskränks till telefonsamtal i centrala kontaktcenter.

Stadsmiljöfrågorna är av en sådan karaktär att de bör vara stadsdelsnämndernas ansvar eftersom nämndernas lokala ansvar skapar viktiga kontaktytor mellan politiker och medborgare. Inte minst allmänhetens engagemang vid de öppna nämndsammanträdena visar på behov av dialog i olika stadsmiljöfrågor.

Utredarens påstående ”att stadsmiljöfrågorna utgör en mycket liten del av stadsdelsnämndernas ansvar” stämmer enbart beträffande verksamhetens budgetomslutning. Däremot är stadsmiljöfrågorna en mycket stor del av invånarnas intresse. Stadsmiljöfrågorna berör och påverkar människor i alla åldersgrupper oavsett särintressen därav det stora engagemang och delaktighet från allmänheten.

Stadsmiljöfrågorna utgör en del av ett större sammanhang där många verksamheter inom nämndens ansvarområde ingår. Stadsmiljöfrågor är en del av det pedagogiska arbetet inom förskola och skola, det brottsförebyggande arbetet, kontakten med föreningar och näringsliv, förvaltningens arbete med trygghet och trivsel, parklekarnas verksamhet m.m. Såväl handikappråd som pensionärsråd är mycket involverade i det lokala stadsmiljöarbetet. Därför är det svårt att känna igen utredarens beskrivning att det skulle vara ett ”sårbart ensamarbete” eftersom ett stort antal människor är inblandade i varje process.

Innerstaden kontra ytterstaden

Förvaltningen har förståelse för att den enskilde utredaren inte har kunskap om hur arbetet bedrivs i sin helhet i en lokal förvaltning. Att ytterstaden dessutom har en annan ”profil” än innerstaden är ytterligare något man bör beakta.

I stadens stadsmiljöarbete ligger mycket starkt fokus på innerstaden. Alla resonemang, utvärderingar och riktlinjer formas därför utifrån innerstadens förutsättningar, vilket ofta får konsekvenser för ytterstaden. Denna kultur finns inom tekniska nämndhuset, vars beslutande tjänstemän har ”för långt ut” till ytterstadens stadsdelar. Brommaplans negativa utveckling är ett tydligt exempel på konsekvenserna av centralisering av ansvaret för skötsel av torg och träd på gatumark samt markupplåtelse.

Gränssnittet

Nackdelarna med det gränssnitt som skapades 2007 är att, förutom centraliseringen av vinterväghållning och barmarksrenhållning på gatumark, så centraliserades även ansvaret för vissa parkfrågor såsom skötseln av träd på gatumark samt ansvaret för blomsterprogrammet.

Tendensen är tydlig för de verksamheter som har centraliserats. Kontrollen och uppfölj-

ningen lokalt blir sämre och kontakten med medborgarna begränsas till telefonsamtal genom felanmälan till stadens centrala driftcentral. Medborgarna vänder sig därför till stadsdelens ledamöter och tjänstemän, med sina frågor och klagomål, som i sin tur tvingas hänvisa till centrala nämnder.

Att driften såsom snöröjning och barmarksrengöring m.m. ska bli märkbart bättre vid en centralisering ter sig något underlig då både beställande personal, entreprenörer och entreprenadområden är de samma oavsett om det ligger lokalt eller centralt. Den enda skillnaden i ytterstaden är att beställaren kommer längre ifrån entreprenören och de som betalar för tjänsten, det vill säga de boende.

Utrednings- och statistikkontorets (USK) kontinuerliga medborgarenkäter visar dessutom att skötseln upplevs ha förbättrats när den drivs lokalt medan upplevelsen av skötseln från den centrala förvaltningen försämrats.

Kommunfullmäktiges uppdrag till trafik- och renhållningsnämnden att rekrytera en stadssträdgårdsmästare för Stockholm är bra. Det behövs en samlad resurs centralt för att överblicka helheten. Stadssträdgårdsmästaren bör upprätta gemensamma policys och riktlinjer för hela staden, vara delaktig i framtagandet av lokala parkplaner, driva utvecklingsprojekt samt vara stödjande och rådgivande åt stadsdelarnas parkingenjörer.

Strandbad och motionsspår

Även ansvaret för skötsel av stadens motionsspår och strandbad bör fortsättningsvis tillhöra stadsdelsnämnderna. Brommas strandbad och motionsspår har under de gångna åren utvecklats på ett mycket positivt sätt till gagn för medborgarna i stadsdelen. Detta har varit möjligt eftersom stadsdelens tjänstemän har lokal kunskap och nära kontakt med de oorganiserade motionärerna.

Förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att som ett alternativ till att centralisera parkskötseln och dess investeringar bör nuvarande ansvarsfördelning utvecklas och förtydligas. Att återgå till samma centraliserade organisation som under 90-talet ser förvaltningen inte som någon utveckling och inte i linje med vision 2030. Ansvaret för skötseln av torg, centrumanläggningar samt blomsterprogram och träd på gatumark bör återföras till stadsdelsnämndernas. Även lokala frågor såsom markupplåtelse och torghandel bör tillföras stadsdelsnämnden. Förvaltningen menar att detta är en naturlig gränssnittsförändring som skulle skapa den tydlighet för allmänheten som efterfrågas samt ge en kvalitetshöjning avseende skötsel och entreprenadkontroll.

Förvaltningen föreslår att nämnden avstyrker kommunstyrelsen remiss avseende centralisering av ansvaret för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden, strandbad och fritidsträdgårdar samt överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 augusti 2008 att lämna ärendet utan eget ställningstagande med hänvisning till de centrala budgetförhandlingarna.

Reservation anfördes av vice ordföranden Magnus Dannqvist m.fl. (s), ledamoten Jonas Eklund (mp) samt ledamoten Rosa Lundmark (v), *bilaga*.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 17 juli 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har valt att framförallt svara på de förslag som berör det lokala inflytandet i planprocessen samt förslaget till centraliseringen av ansvaret för parkfrågor till trafik- och renhållningsnämnden.

Många av de förslag som presenteras i remissen kan bidra till en tydligare organisation samt en ekonomiskt och tidsmässigt effektivare planprocess, vilket förvaltningen ställer sig positiv till. Det är viktigt att nya bostäder tillkommer då behovet är stort.

Förvaltningen ställer sig positiva till att planprojekt med enkelt planförfarande och planprojekt med normalt förfarande utan programskede tillämpas i så stor utsträckning som möjligt, om syftet är att förkorta de ofta utdragna processer som enskilda projekt kan utgöra. Det är även ett sätt att tillgodose behoven hos dem som inte har bostad och näringslivets behov av arbetskraft i staden. Förvaltningen vill dock lyfta fram att detta tillvägagångssätt inte bör ses som ett sätt att undgå synpunkter från medborgare eller sakägare, då dessa kan vara värdefulla i tidiga skeden av processen. Konsekvensen av kortare planprocesser, vilket utredaren också nämner, kan leda till upphävande av planer i högre instans – vilket istället kan leda till längre plan- och byggprocesser. Förslagen till förkortad plan- och byggprocess kan också leda till konsekvenser vad gäller lokalt inflytande och medborgarinflytande.

Förvaltningen svarar på planremisser utifrån sina ansvarsområden, såsom skötsel av park och naturmark samt ansvar för förskola, äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade samt socialtjänst. Synpunkter lämnas mot bakgrund av lokal kännedom och kontakt med medborgare kring trygghet, trivsel och framkomlighet. Förslaget om förvaltningsremisser vid planärenden och centralisering av parkfrågor kan dock leda till minskat medborgerligt engagemang, om möjligheten att påverka frågor som rör utemiljön begränsas lokalt.

Det fungerande och viktiga verktyget för medborgarinflytande på lokal nivå – medborgarförslag – handlar i många fall om utveckling av parker och möjligheter till olika aktiviteter i grönområden. Medborgarförslagen utgör lokalt initierade förslag till förbättring och fungerar kompletterande till förvaltningens arbete med drift och underhåll av parker och grönområden. Dessa kommer i fortsättningen inte kunna hanteras av stadsdelsnämnden om parkfrågorna centraliseras.

Eftersom förslaget att centralisera parkfrågorna är en stor förändring för stadsdelsnämnderna beklagar förvaltningen att det inte framgår tydligare av rubriken på ärendet. Förvaltningen vill även påpeka att det vore bra om det framgick i denna remiss att bland annat medborgarfrågor och -kontakter angående stadsmiljöfrågor föreslås organiseras i ett centralt kontaktcenter.

Stadsledningskontoret menar att remittering av markanvisningar skulle fördröja processen avsevärt, vilket förvaltningen instämmer i. Förvaltningen vill dock påpeka att markanvisningar utan remisshantering inte i någon direkt mening hanteras utifrån lokalt inflytande idag. Det är därför viktigt att information om markanvisningar tydliggörs för såväl stadsdelsnämnd, medborgare som näringsliv. Förvaltningen vill därför föra fram betydelsen av god dialog avseende markanvisningar mellan exploateringskontoret och stadsdelsförvaltning och mellan stadsdelsförvaltningar och stadsdelsnämnd samt god information till medborgare.

Förvaltningen bedömer att förslaget om kontorsyttrande utan nämndhantering vid planremisser är en förutsättning för kontorets förslag om absoluta remisstider. Remisser med nämndhantering tar tid i processen och remisstider bör respekteras.

Förvaltningen vill dock påpeka att stadsdelsnämnderna inte bestämmer i planärenden. Däremot är ärendena under nämndsammanträdena en möjlighet för medborgare att få insyn i planprojekt som rör deras stadsdel. De öppna frågestunderna under sammanträdena är även en möjlighet för medborgare att träffa och ställa frågor till politiker.

Förvaltningen delar uppfattningen att dagens ansvarsuppdelning inom parkfrågor kan uppfattas som otydlig och kan ha blivit än mer otydlig då markupplåtelse, torghandel, renhållning och vinterväghållning på gatumark sedan årsskiftet ligger på trafik- och renhållningsnämnden. Det gäller också fördelningen av parkinvesteringsmedel samt de undantag som finns inom gränssnitten.

Kompetensen som finns inom parkansvaret på stadsdelsnivå bygger på den lokala känndomen, den personliga kontakten med medborgarna, att mindre åtgärder kan genomföras snabbt och att parkingenjörerna sitter lokalt. Organisationen är emellertid sårbar eftersom det ofta finns endast en parkingenjör per stadsdel. Förvaltningen ställer sig därför positiv till att parkfrågorna centraliseras, då det kan vara ett sätt att samla den kompetens som finns i de olika förvaltningarna.

Plan och bygglagen uttrycker tydligt att berörda ska garanteras ett reellt inflytande på planutformning och genomförande, det vill säga medborgarinflytandet ska säkras i planprocessen. Förvaltningen bedömer dock att stor vikt läggs vid effektivisering och tidsbesparing i förslaget, men saknar i ärendet förslag för att säkra medborgarinflytande. Förvaltningen vill därför slutligen framföra betydelsen av att inte ställa tiden i planprocessen mot hanteringen. En effektiv planprocess är viktig, men det är också lokalt förankrade beslut.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 augusti 2008 att lämna ärendet utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Gunnar Sandell m.fl. (s), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Mats Lindqvist (mp), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Malin Larsson (v), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Vladan Bošković (fp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Bertil Fredriksson (kd), *bilaga*.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 juli 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Parkinveringarna överfördes 2006 från central nämnd till stadsdelsnämnderna. I samband med remiss gällande organisationsöversyn av gatu- fastighetskontoret ansåg förvaltningen att investeringsmedlen skulle vara kvar centralt för att komma till nytta på bästa sätt för hela staden. (Se förvaltningens tjänsteutlåtande dnr 300-316-2004). Den beskrivning som ges i utredningen om omfattande administration, osäkerhet för genomförande av fleråriga projekt, risk för dubbelarbete med mera var precis det som stadsdelsförvaltningen förutspådde. Förvaltningen anser därför att medel för parkinvesteringar fortsättningsvis bör ligga centralt. Prioriteringarna för kommande investeringar finns redan beslutade i de lokala parkplanerna.

Enligt stadsledningskontoret har stadsdelsnämnderna svårt att upprätthålla kompetensen inom parkområdet och har därmed svårigheter att förvalta och utveckla sina parker och grönområden på ett acceptabelt sätt. Detta är ett påstående som förvaltningen helt avvisar. Inom de flesta stadsdelsförvaltningar finns samma parkkompetens kvar sedan 1997. Ansvariga tjänstemän har dessutom under åren fått ännu större erfarenhet och kunskap om verksamhetsområdet.

Enligt utredningen finns det otydligheter om var gränssnittet går mellan olika förvaltningars ansvar. Gränssnitten mellan förvaltningarna regleras i en omfattande gränssnittslista som uppfattas som krånglig och otydlig av många. Det har presenterats en lösning som i stort sett skulle göra listan överflödig. Lösningen har dock motarbetats av en del förvaltningar och tyvärr inte genomförts.

En fördel med att ha parkverksamhet inom stadsdelsnämnderna är den goda lokalkänne-

dom som finns och den fysiska närheten som gör att allmänheten lätt kommer i kontakt med verksamheten. Det finns många medborgare som är engagerade och har synpunkter på parkfrågor och det är ofta sådana frågor som tas upp när boende besöker nämndens öppna sammanträden.

Stadsdelsförvaltningens goda lokalkännedom och kontaktnät bland boende och föreningar underlättar samråd i samband med upprättande av parkplaner och vid parkinvesteringar. Som exempel kan nämnas samrådet om upprustningen av Olympiaplan i Tallkrogen där ett stort antal boende deltog.

Stadsdelsförvaltningen har också frekventa kontakter med lokala aktörer inom nämndens olika verksamhetsområden. Förvaltningen tror att en central förvaltning kommer att ha svårt att upprätthålla ett lokalt kontaktnät som underlättar samarbete och samråd i den utsträckningen som en lokal förvaltning har. I och med att parkverksamheten finns på lokal nivå kan stadsdelsnämnden även ordna arbetsmarknadsåtgärder (naturvårdsskötsel) för dem som står längst bort från arbetsmarknaden.

Förvaltningen anser att detaljplaneförslag även i fortsättningen bör remitteras till stadsdelsnämnderna för yttrande om behov av verksamhetslokaler för barnomsorg, äldreomsorg, gruppboenden med mera, men även frågor som rör stadsdelsområdets naturområden och parker. Kontorsyttranden föreslås som grundprincip och en nedkortning av remisstiden till mellan tre och sex veckor gör det näst intill omöjligt att hinna med en nämndhantering. Om nya verksamhetslokaler ska inrymmas i ett projekt eller förändringar ska ske inom parker och grönområden bör stadsdelsnämnden få möjlighet att fatta beslut om förslaget. Om planarbetet ska forceras på det sätt som utredningen föreslår ökar sannolikt risken för att ännu fler detaljplaner överklagas när berörda inte fått tillräcklig möjlighet att ta del av förslagen.

Bevarandet av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse är viktig och måste beaktas. Om det är så att kulturhistorisk kompetens finns på samma höga nivå inom stadsbyggnadskontoret som på stadsmuseet är det sannolikt inte nödvändigt att remittera planer och bygglov till kulturnämnden/stadsmuseet.

Gemensamhetsbyggnader på koloniområden ägs idag av stadsdelsnämnderna men drift och underhåll sköts av koloniföreningarna. Förslaget att överlåta dessa byggnader till respektive koloniförening när nya avtal träffas anser förvaltningen vara en bra idé som förenklar för alla parter.

Utredningen föreslår att parklekslokaler bör överföras från stadsdelsnämnderna till fastighetsnämnden för att sedan hyras ut till den nämnd som är verksamhetsansvarig. Här måste påpekas att det är just så det förhåller sig i nuläget. Stadsdelsnämnden hyr parklekslokalerna av fastighetsnämnden som äger och förvaltar. Däremot är det oklart vem som har ansvaret för bodar och förråd i parkerna och dessa borde överföras till fastighetsnämndens för att skapa tydlighet om ansvaret.

Strandbaden föreslås överföras från stadsdelsnämnderna till idrottsnämnden. Skälet till detta är att de enligt utredningen utgör en viktig resurs för det rörliga friluftslivet. Förvaltningen anser att strandbaden ur allmänhetens synvinkel mer är att betrakta som parkrum och lekplats än som ett område som hör till det rörliga friluftslivet.

För att renodla organisationen ytterligare för torghandeln anser förvaltningen att samma nämnd som upplåter torgplatserna även bör ta ansvaret för renhållningen på samtliga salutorg. Detta för att undvika problem som lätt uppstår med delat ansvar mellan olika förvaltningar.

I förslaget sägs inget om vad föreslagna organisationsförändringar skulle innebära vad gäller personaleffektiviseringar. Utredningen hävdar att nuvarande organisation är personalkrävande vilket kan tolkas som att det blir aktuellt med personalneddragningar. Detta rimmar i så fall illa med syftet att höja kvaliteten på stadens parkverksamhet.

Om en centralisering av parkverksamhet trots allt genomförs bör en specifik parkavdelning inrättas som ger förutsättningar för att stadens parker ska kunna bevaras och utvecklas. Denna parkavdelning bör då samla all parkkompetens som finns i staden, inom trafikkonto-

ret, stadsdelarna och exploateringskontoret. Vid en eventuell centralisering bör även strandbaderna överföras till trafik- och renhållningsnämnden. Motionsspåren däremot bör överföras till idrottsnämnden om en omorganisation ska genomföras.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2008 att lämna ärendet utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av ledamoten Helena Söderlind Paues m.fl. (s) samt ledamoten Kjell Marténg (v), *bilaga*.

Reservation anfördes av tjänstgörande ersättaren Jimmy Mannung (mp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Abit Dundar m.fl. (fp) samt ledamoten Marita Liljeqvist m.fl. (m), *bilaga*.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 augusti 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Parkförvaltning

När det gäller förslaget att hela ansvaret för park ska överföras till Trafik- och renhållningsnämnden kan förvaltningen instämma i att problem uppstått som

en följd av att vissa delar flyttades in till trafikkontoret i januari 2007.

Det har främst handlat om otydlighet vid tolkning av gränssnitten, ökad administration samt risk för dubbelarbete i investeringsprojekt angående projektansvaret mellan stadsdelsförvaltningens representant och trafikkontorets projektledare.

Förvaltningen instämmer i att omorganisationen 2007 innebar en viss otydlighet för medborgarna angående uppdelningen av ansvaret för olika parkfrågor. Däremot är det förvaltningens erfarenhet att medborgarna i dag, när organisationen satt sig, vet var de ska vända sig vid olika frågor alternativt vid behov kan hänvisas vidare till trafikkontoret.

Till skillnad från vad utredningen kommit fram till anser förvaltningen att de frågor som föreslås flyttas över till trafik- och renhållningsnämnden bör ligga kvar på stadsdelarna. Förvaltningen anser att en fullgod kompetens finns. Det finns en väl utvecklad kompetens både i fråga om regler och rutiner, vilket ofta hanteras av ekonomiavdelningen, och i fråga om skötsel och investeringar i park. En viktig del av förvaltningens arbete med parkfrågor är den lokala kännedomen och nära kontakten med medborgarna i stadsdelen.

Vidare anser förvaltningen att ett renodlat investeringsansvar bör läggas på stadsdelsförvaltningarna för samlat grepp på utvecklingen av parker samt för att undvika dubbelarbete vid investeringar och utveckling av parker.

Förvaltningen tror att mycket av den lokala kännedomen och kompetensen går förlorad om frågorna flyttas från stadsdelarna samt att parkfrågorna riskerar att inte få tillräckligt utrymme i konkurrens med trafikfrågorna. Om allt parkansvar flyttas till trafikkontoret anser förvaltningen att en egen parkavdelning bör införas med en bred kompetens i parkfrågor.

Ansvaret för konstfrusna isbanor kan däremot lämpligen överföras till idrottsnämnden eftersom dessa aktiviteter har en mer utpräglad idrottslig anknytning.

Plan- och bygglovsprocessen

Förvaltningen anser att det är viktigt att den lokala politiska nämnden får ta ställning till nya planförslag eftersom den har god lokal kännedom och ofta mycket kontakt med medborgarna i planfrågor. Förvaltningen arbetar efter inriktningen att de plansamråd som inkommer för yttrande behandlas av stadsdelsnämnden och inom angiven tid. Under 2008 har samtliga yttranden lämnats i tid till stadsbyggnadskontoret. Detta beror till stor del på ett nära samarbete tidigt i planprocessen mellan stadsdelsförvaltningen och de tekniska förvaltningarna. Förvaltningen ser det därför inte som något problem att hantera plansamråd inom nuvarande ramar.

I fråga om bygglovsremissen är det rimligt att, som föreslås i utredningen, remisser inte skickas till stadsdelsförvaltningarna för åtgärder på allmän platsmark, under förutsättning att parkförvaltningen centraliseras. Undantaget är om ett bygglov kan komma att påverka någon av stadsdelsförvaltningens verksamheter.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2008 att överlämna ärendet utan eget ställningstagande till kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Berit Kruse m.fl. (s), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Leif Larsson (v), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Birgitta Wahlman m.fl. (m), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Ingela Gille Rausén (fp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Fredrik Wallén (kd), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Tomas Melin (mp), *bilaga*.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 13 juni 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Plan-och byggprocessen

Planprocessens tidsåtgång, d.v.s. perioden mellan startpromemoria i stadsbyggnadsnämnden och antagande av planen i nämnden eller i fullmäktige, uppgår i dag till i snitt 13 månader, under vilka stadsbyggnadsnämnden behandlar respektive ärende fyra gånger. Detta föreslås minska till två tillfällen i början och i slutet, med muntlig information till nämndens ledamöter däremellan. För stadsdelsnämndernas remisshantering är förslaget att respektive förvaltning lämnar kontorsyttrande utan nämndhantering om inte planen medför betydande ekonomiska eller principiella konsekvenser för nämnden. Det anses som angeläget att berörda nämndledamöter alltid via sin förvaltning får information om planerade projekt och kommande planer. De politiska avvägningarna mellan olika allmänna och enskilda intressen ska dock ske i stadsbyggnadsnämnden.

Förvaltningen anser att det är bra att man ser över nuvarande rutiner och ansvarsfördelningar. Framförallt är det viktigt att processen blir tydlig och förståelig och kan kommuniceras ut i ett begripligt format så att varje intresserad medborgare kan tillgo-

dogöra sig informationen. Idag vänder sig många medborgare till stadsdelsnämnden och dess tjänstemän för att ifrågasätta hur processen egentligen har gått till.

Stadens ambition att effektivisera och minska byråkrati och onödig tidsåtgång är bra. Det är dock viktigt att värna om den demokratiska processen. Det måste finnas utrymme för att skapa delaktighet hos medborgarna så att inte fler känner sig förbigångna. Här har stadsdelsnämnden en viktig roll som en aktör i lokalsamhället trots att nämnden inte har direkt ansvar för processen.

Förvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning att nuvarande ordning beträffande markanvisningar (d.v.s. exploateringsprocessens inledningsskede) fungerar bra mellan stadsbyggnadsnämnden och stadsdelsnämnden, och bör behållas i nuvarande form med tidig information och tillförande av lokala synpunkter. Förslaget att remisshantering av detaljplaner sker genom kontorsyttrande tillstyrks av förvaltningen – för det fall att ett planförslag innebär betydande ekonomiska eller principiella konsekvenser för nämnden, torde kännedom om detta uppkomma redan vid markanvisningen varpå erforderlig politisk och förvaltningsmässig hantering får ske från fall till fall.

Bygglövshantering föreslås ske utifrån utgångspunkten att remisser till andra kommunala förvaltningar i allmänhet endast sker då stadsbyggnadskontoret saknar egen sakkompetens att bedöma ärendet. Förvaltningen delar stadsledningskontorets uppfattning i det avseendet. Det är dock önskvärt att stadsbyggnadskontoret även framledes prioriterar bygglövsärenden som berör byggnation av förskolor och omsorgsboenden.

Parkförvaltning

I dagsläget arbetar två personer inom förvaltningen med parkförvaltningsfrågor. Det är en renodlad beställarorganisation, där allt operativt arbete är konkurrensutsatt. Organisationen är inte ineffektiv eller otydlig, ej heller tungrodd och personalkrävande. Det är tvärtom förvaltningens uppfattning att verksamheten gynnas påtagligt genom den lokala förankringen i det område – Hässelby-Vällingby stadsdelsområde – förvaltningen verkar inom. Verksamheten bedrivs nära medborgarna, vilket talar för att nuvarande ordning bör bevaras. Förvaltningen har svårt att se någon kvalitetshöjning, effektiviseringspotential eller möjlig ekonomisk besparing i förslagen.

Enligt förvaltningens bedömning bör verksamheter som står medborgarna nära handläggas lokalt. Stadsmiljöfrågorna är av en sådan karaktär att de bör vara stadsdelsnämndernas ansvar. Inte minst medborgarnas engagemang, bl a vid de öppna nämndsammanträdena, talar för detta.

Utredarens skrivning ”att stadsmiljöfrågorna utgör en mycket liten del av stadsdelsnämndernas ansvar” stämmer endast beträffande budgetomslutningen. Stadsmiljöfrågorna upptar däremot enligt förvaltningens mening en mycket stor del av invånarnas intresse. Stadsmiljöfrågorna utgör dessutom en del av ett större sammanhang där många verksamheter inom nämndens ansvarsområde ingår. Stadsmiljöfrågor är en del av det pedagogiska arbetet inom förskola och skola, det brottsförebyggande arbetet, kontakten med föreningar och näringsliv, förvaltningens arbete med trygghet och trivsel, miljöarbetet, parklekarnas verksamhet mm. Utredarens beskrivning av att det skulle vara ett ”sårbart ensamarbete” känns därför inte igen då ett stort antal människor är inblandade i varje process.

Gränssnittet

Alla gränssnitt har sina för- och nackdelar. Fördelen med gränssnittet som genomfördes 2007 är att förvaltningen har kunnat lägga stort fokus på parkområdena. Förvaltningen har kunnat arbeta mer utåtriktat tillsammans med alla aktörer inom stadsdelen inte minst i det trygghetsskapande arbetet där parkmiljöerna utgör en viktig del. Lokala parkplaner har även upprättats i samverkan.

Förvaltningen anser att den föreslagna rekryteringen av en stadsträdgårdsmästare

till staden är bra. Det behövs en samlad resurs centralt för att överblicka helheten. Stadsträdgårdsmästaren bör upprätta gemensamma policys och riktlinjer för hela staden, driva utvecklingsprojekt samt vara stödjande och rådgivande åt stadsdelarnas parkingenjörer.

Strandbad, motionsspår och naturreservat

Även ansvaret för skötsel av stadens strandbad, motionsspår och naturreservat bör enligt förvaltningen fortsättningsvis åvila stadsdelsnämnderna. De fyra strandbadet inom Hässelby-Vällingby har under åren utvecklats på ett mycket positivt sätt till gagn för medborgarna. Badvakter och simskola har funnits på de två stora baden, Kanaanbadet och Maltesholmsbadet, sedan 1997 och samarbete sker under badsäsongen med förvaltningens fritidsverksamhet som ordnar aktiviteter för barn och ungdomar

. Grimsta naturreservat utgör ett stort värde för medborgarna i stadsdelen och förvaltningen har bl a ordnat naturvandringar i området. Viss skötsel sker även i samverkan med boende.

Förslag

Förvaltningen föreslår att nuvarande ansvarsfördelning för stadsmiljöfrågorna i huvudsak bibehålls, men förtydligas och utvecklas i vissa avseenden. Det bör bl a övervägas om inte ansvaret för fler medborgarnära stadsmiljöfrågor bör tillföras stadsdelsförvaltningarna, t ex upplåtelsefrågor.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 augusti 2008 att överlämna ärendet utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Ingegerd Akselsson Douaron (mp), ledamoten Håkan Wahlén m.fl. (s) samt ledamoten Reijo Kittilä (v), *bilaga*.

Ersättaryttrande gjordes av ersättaren Oscar Fredriksson (c), *bilaga*.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 6 augusti 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen är överens med utredningen att det finns möjligheter att förkorta planprocessen, liksom att ansvaret för vissa tekniska frågor bör förändras. När det gäller huvudansvaret för parkdrift finns fördelar både med att fortsätta som idag, när stadsdelsnämnderna ansvarar för såväl drift som investeringar och med ett förändrat ansvar såsom det föreslås i utredningen, där trafik- och renhållningsnämnden övertar ansvaret.

I samband med årsskiftet 2006/2007 överfördes en stor del av stadsdelsnämndernas tidigare ansvar för stadsmiljöfrågor – framför allt driften av gatumarken (städning och snöröjning) - till trafik- och renhållningsnämnden. Stadsdelsnämnderna har fr.o.m. 2007 ansvar för drift och underhåll av parker samt för parkinvesteringar. För att på ett effektivt sätt kunna utföra sitt uppdrag avseende parkverksamheten beslutade Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsnämnder att ge de tre stadsdelsförvaltningarna i uppdrag att organisera en gemensam stadsmiljöverksamhet. Den gemensamma stadsmiljöenheten, Parkmiljögruppen Norra Innerstaden, trädde i kraft den 1 maj 2007.

Planfrågor

Stadsdelsförvaltningen instämmer i utredningens resonemang om att fler planer kan genom-

föras som enkelt planförfarande. Genom att stadsbyggnadskontoret börjat med stadsdelsvis planinformation får respektive stadsdelsförvaltning i god tid möjlighet att bevaka stadsdelsnämndens verksamhetsbehov.

Utredningen pekar på att remisstiderna ibland inte hålls. Stadsdelsnämnderna sammanträder vanligen en gång per månad, i slutet av månaderna. Genom att remisstiderna anpassas till remissinstansernas sammanträdesplanering kan tiderna hållas bättre. Förvaltningen har inte några invändningar mot de åtgärder som i övrigt föreslås för att effektivisera planprocessen och som berör stadsdelsnämnden. Formerna för information från ansvarig, beslutande nämnd till politiker i andra, berörda nämnder, bör dock studeras noga. Det är t.ex. inte utan komplikationer att uppdra åt tjänstemän hos en nämnd att informera politiker i en annan beslutande församling.

Utredningen säger inget om samhällsplaneringsfrågorna som idag ligger på stadsdelsnämnden. Ett samarbete med respektive förvaltnings barn-, äldre- och socialomsorg i ett tidigt skede i frågor som rör verksamheterna i planfrågor underlättar planprocessen.

Bildandet av Parkmiljögruppen har inneburit att berörda nämnders ansvar för bevakning av utbyggnadsplanerna i de tre stadsdelarnas stora stadsutvecklingsområden effektivt kunnat samordnas. Genom ett samarbete med förvaltningarnas verksamhetsansvariga och med stadsbyggnads- och exploateringskontoret kan frågor om förskola, skola och olika former av boende samt parkfrågor bevakas i planeringen på ett tidigt stadium. När remisser av detaljplaner bereds kan såväl behovet av omsorgslokaler (förskola, olika boenden m.m.) liksom medborgarnas frågor och synpunkter rörande parker och utemiljö fångas upp och ge stadsdelsnämnden och senare stadsbyggnadsnämnden ett bra beslutsunderlag för sitt respektive ansvarsområde.

Bygglov

Stadsdelsförvaltningens hantering av bygglovsremisser sker genom delegation till avdelningschefen vid Parkmiljögruppen och svaren anmäls i efterhand till respektive stadsdelsnämnd. Stadsdelsförvaltningen menar därför att de åtgärder som föreslås för att effektivisera bygglovsprocessen inte kommer att förändra förutsättningarna för stadsdelsnämnden.

Parkförvaltning/drift

Stadsdelsnämnden har huvudsakligen ansvar för drift och underhåll av parkmark, koloniområden och gatuplanteringar samt investeringar på parkmark. Alla åtgärder på parkmark är upphandlade av stadsdelsnämnden och utförs av konsulter och entreprenörer. Underlaget för upphandlingen utgår från en parkdatabas, PARK, som är ett yt- och kartredovisningsprogram. Norra innerstadens tre stadsdelsnämnder beslutade vid sitt sista sammanträde före sommaren om avtal för en ny tre- till sexårsperiod för parkdriften. Resultatet blev högre kvalitetskrav på entreprenören till ett lägre pris än tidigare. Förvaltningens utmaning är nu att befästa den nya kvaliteten.

Det är riktigt som skrivs i utredningen att under stadsdelsförvaltningarnas verksamhetstid har de centrala tekniska förvaltningarna i olika konstellationer haft ett uppdrag att samordna, följa upp och utveckla stadsdelsförvaltningarnas verksamhet inom gatu- och parkdriften. Detta har dock huvudsakligen rört gatudrift; renhållning och vinterväghållning. Sedan gatudriften gick över till trafikkontoret har den centrala samordningen varit mindre.

Stadsdelsnämnden har idag ett tydligt ansvar för drift och underhåll av parker. Om fokus ligger på stadsdelsnämndernas huvuduppdrag att stärka den lokala demokratin och delaktigheten finns flera skäl som talar för att stadsdelsnämnderna är rätt huvudman. Till nämndernas öppna sammanträden hittar medborgarna visserligen i varierande utsträckning, men det är otvetydigt så att det är lättare att göra sin röst hörd där än hos en nämnd där mötena inte är öppna.

För Stockholms invånare är det sannolikt också lättare att förstå att ansvaret för deras närmiljö ligger hos deras egen stadsdel än hos ett stadsövergripande trafikkontor. Olika tolkningar i ansvar om skötsel av ytor förekommer visserligen men sådana frågor kan och ska

lösas mellan stadsdelsnämnderna och trafik- och renhållningsnämnden, bl.a. genom gränssnittlistan och parkdatabasen.

Effektivisering kan uppstå inte minst inom stadens planerings- och kontrollfunktioner och blir då ett skäl för varför trafik- och renhållningsnämnden är rätt huvudman. Det är svårare att bedöma om effektiviseringen kan ske i form av att priserna för den upphandlade driften kan reduceras i någon större utsträckning om samtidigt kvaliteten ska hållas hög och lokala lösningar med små entreprenörer också fortsättningsvis prioriteras. Att detta ändå är möjligt visade den parkskötselupphandling i Norra innerstaden som nämnts tidigare och där resultatet blev högre kvalitetskrav på entreprenören till ett lägre pris än tidigare.

Det av kommunfullmäktige beslutade resursfördelningssystemet för tilldelning av driftmedel betecknas i utredningen som förenklat och schabloniserat. Detta var också avsikten när systemet togs fram. Systemet skulle vara enkelt och genomskiktligt samt omöjligt att manipulera.

Kommunfullmäktige avsätter en summa för drift och underhåll av parkerna varje år. Anslaget fördelas enligt nämnda resursfördelningssystem. Det är stadsdelsförvaltningens uppfattning att stadsdelsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden sannolikt lika väl, men från lite olika utgångspunkter, kan avgöra hur dessa medel på bästa sätt används för att sköta och utveckla parkerna.

Parkförvaltning/investeringar

Utredningen beskriver arbetet med parkinvesteringar som omfattande med flera kontor och nämnder inblandade. Stadsdelsförvaltningens bild är delvis densamma. Beslutsprocessen är både komplicerad och tidskrävande. Investeringar i parker är dessutom de enda investeringar stadsdelsnämnderna i dagsläget ansvarar för. Investeringar utgifter redovisas enligt ett särskilt regelverk. Med ansvaret följer att upprätthålla ett s.k. anläggningsregister och sköta avskrivningar och beräkning av internräntor.

Enbart det faktum att stadsdelsförvaltningarna är ovana att hantera investeringar och att varje insats återkommer så sällan att arbetet inte går "på rutin" kan vara argument för att ansvaret för hela staden överförs på en central organisation. Samtidigt pågår dock i staden, bl.a. efter initiativ från stadens revision, en diskussion om utökat investeringsansvar för stadsdelssektorn, bl.a. avseende investeringar i lokaler. Om stadsdelsnämnderna ges ansvar för investeringar i lokaler förefaller det mindre lämpligt att samtidigt frånta nämnderna ansvaret för investeringar i parkerna, åtminstone med argumentet att investeringsansvar är "en främmande fågel" hos stadsdelsnämnderna.

Förvaltningen menar också att det är den av stadsdelsnämnden antagna parkplanen som ska ligga till grund för hur parkerna ska utvecklas och var investeringar ska göras, undantaget naturligtvis nyetablering av parker i exploateringsområden.

Kommunfullmäktiges investeringsanslag är tvådelat. En del fördelas till namngivna projekt. Den andra fördelas till stadsdelsnämnderna enligt resursfördelningsnyckeln och används fritt av nämnde för egna prioriteringar. Trafikkontorets ansvar är idag att på bästa sätt föreslå hur den förstnämnda delen av investeringsanslaget ska fördelas mellan stadsdelsnämndernas olika projekt.

Förvaltningen instämmer i att det är ett problem att de öronmärkta investeringarna är låsta till årsvis fastställda belopp. Detta hanteras delvis genom att nämnden koncentrerar verksamheten till de projekt i parkplanen som också utpekats av kommunfullmäktige. Om de fastställda beloppen för detta inte räcker kan komplettering ske genom att nämndens egna, fördelade investeringsmedel används.

Den beskrivna otydligheten mellan stadsdelsförvaltning och trafikkontor anser förvaltningen vara något överdriven då trafikkontorets projektansvariga i praktiken fungerar som konsulter åt stadsdelsförvaltningen på samma sätt som de konsulter Parkmiljögruppen upphandlat som stöd i övriga parkinvesteringsprojekt.

Medborgarinflytande i praktiken

En stor majoritet av alla de medborgarförslag som inkommit till stadsdelsnämnden berör stadsmiljöfrågor; allt från förslag om tryggare gångstigar till förbättrad skyltning, från idéer om nya ytor för spontanidrott till upprustning av lekplatser.

Nämndens arbete med medborgardialog har varit ambitiöst också i upprustningen av parker, t.ex. inför starten av programarbetet för den stora upprustningen av Rålambshovsparken. Mer än 250 medborgare besvarade en enkät. Många deltog i möten och promenader i parken. Åtskilliga värdefulla synpunkter kom fram, som senare utgjort del av underlaget för förslag till nämnden. En referensgrupp formerades för en fortsatt dialog när de olika förslagen tog mer konkret form. Gruppen var mycket positiv och uppskattade den arbetsprocess som gjort det möjligt för dem att medverka och vara delaktiga.

På samma sätt har medborgardialogen varit intensiv i arbetet med nämndens parkplan. Intresset för den egna parken, för utvecklingen av det egna närområdet, är mycket stort.

Stadsdelsnämnden har också under alla år nämnden ansvarat för parkfrågorna visat stort intresse och satt sig in i detaljer. Det är knappast sannolikt att trafik- och renhållningsnämnden har möjlighet till lika stor detaljkunskap och lika täta medborgarkontakter i enskilda parkärenden.

Övrigt

De övriga verksamhetsområdena som utredningen tar upp som strandbad, motionsspår och isbanor bör hanteras av stadsdelsnämnderna om ansvaret för parkfrågorna kommer att ligga kvar där. Om staden istället väljer att flytta ansvaret till trafik- och renhållningsnämnden bör frågorna flyttas på det sätt utredningen föreslår.

Stadsdelsförvaltningens förslag

Svaret på frågan om organisatorisk placering av ansvaret för drift och underhåll av parkmark, koloniområden och gatuplanteringar samt investeringar på parkmark är inte självklart. Om fokus ligger på möjligheten till lokalt inflytande ser stadsdelsförvaltningen flera skäl för att ansvaret ligger kvar på stadsdelsnämnden. Om en ökad effektivitet inom stadens planerings- och kontrollfunktioner eftersträvas bör förslaget till ändrat ansvar övervägas.

Stadsdelsförvaltningens positiva erfarenheter från att Norra innerstaden skapat en gemensam stadsmiljögrupp visar dock att det är möjligt att kombinera centraliseringens fördelar med möjligheten till ett fortsatt lokalt inflytande.

I övrigt tillstyrks i huvudsak utredningens förslag till förändringar av plan- och bygglovprocesserna m.m.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Norrmalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 augusti 2008 att som svar på remissen överlämna och återopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Lars Arell m.fl. (s), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Amelie Tarschys Ingre (fp), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Yildiz Kafkas (mp), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Hans Enroth (v), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Hanna Broberg m.fl. (m) samt ledamoten

Johanna Jämstorp (kd), *bilaga*.

Ersättaryttrande gjordes av ersättaren Cecilia Önfelt (c), *bilaga*.

Norrmalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 7 augusti 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Sammanfattningsvis instämmer förvaltningen i att det finns vissa brister i hanteringen av plan- och byggprocessen liksom av tekniska frågor. Enligt förvaltningens uppfattning är de brister avseende plan- och byggprocessen som beskrivs i remissen möjliga att avhjälpa genom förbättringar inom nuvarande organisation av dessa frågor inom staden. I ett lokalt perspektiv ser förvaltningen inte något behov av föreslagna förändringar vad gäller ansvaret för parkfrågor. Genom samverkan mellan stadsdelsförvaltningarna i norra innerstaden har en effektiv organisation för parkfrågorna uppnåtts.

Stadsdelsnämnderna har enligt reglementet till uppgift att stärka den lokala demokratin och delaktigheten i respektive stadsdelsområde. Park- och stadsmiljöfrågor är det område som engagerar flest medborgare att lämna medborgarförslag, delta vid stadsdelsnämndens öppna sammanträden och att ta direktkontakt med stadsdelsnämndens politiker. Om förslagen i remissen genomförs minskar stadsdelsnämndernas förutsättningar att fullgöra uppgiften att stärka den lokala demokratin, enligt förvaltningens bedömning. I ett lokalt perspektiv minskar medborgarnas möjlighet till inflytande och delaktighet om inte stadsdelsnämnden längre har ansvar för park- och stadsmiljöfrågor. Förslaget att stadsdelsnämnderna inte ska besluta om yttranden över planremisser bidrar till att minska stadsdelsnämndernas inflytande i stadsplaneringen liksom medborgarnas möjlighet till insyn och delaktighet.

Ett genomförande av förslagen medför också svårigheter att behålla samhällsplanerarkompetens i stadsdelsförvaltningarna. Detta får konsekvenser för möjligheten att verka för att behovet av social service tillgodoses, särskilt i större stadsutvecklingsområden. Det gäller också yttranden över planremisser och bevakning av andra lokala frågor i stadsdelen.

I det följande redogörs för förvaltningens kommentarer och synpunkter i övrigt med avseende på förslagen enligt punkt 4, 5 och 6 i remissen.

Gemensam parkmiljögrupp i norra innerstaden

För att på ett effektivt sätt kunna utföra sitt uppdrag har Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsnämnder organiserat en gemensam stadsmiljöverksamhet. Genom den gemensamma parkmiljögruppen har de problem som beskrivs i remissen och som berör stadsdelsnämndens ansvarsområde kunnat hanteras. De tre stadsdelarna i innerstaden har en flexibel och kostnadseffektiv organisation där det administrativa arbetet har minskat och den ekonomiska hanteringen har effektiviserats.

Planfrågor

Samarbetet i norra innerstaden har gjort det möjligt att behålla en bred kompetens i parkfrågor och övriga stadsmiljöfrågor. Tillsammans med exploaterings- och stadsbyggnadskontoren har frågor om förskola, skola och olika former av boende samt parkfrågor tagits in i planeringen på ett tidigt stadium i de tre stadsdelarnas stora stadsutvecklingsområden. Genom att stadsdelsförvaltningen, tillsammans med fackförvaltningarna, deltar i ett tidigt skede i analys och planering av framtida behov av social service underlättas planprocessen för utvecklingsområdena i de olika stadsdelarna.

Förvaltningen instämmer i att fler planer kan genomföras som enkelt planförfarande, att start-PM inte behöver upprättas vid enkelt förfarande, förslaget rörande remisstidens längd och att en projektkoordinator tillsätts på exploateringskontoret. Genom att stadsbyggnadskontoret har börjat med stadsdelsvis planinformation får förvaltningen också i god tid möjlighet att analysera framtida behov och medverka i planeringen av social service.

Bygglov

Förvaltningen instämmer inte i beskrivningen att stadsdelarnas bygglovshantering skulle vara ineffektiv eller beröra gatumark. Stadsdelsförvaltningen får bara bygglovsremisser som rör eller gränsar till parkmark. Stadsdelsnämnderna i norra innerstaden har delegerat till avdelningschefen för parkmiljögruppen att besvara bygglovsremisser.

Parkförvaltning

Stadsdelsnämnden har ansvar för drift och underhåll av parkmark, koloniområden, strandbad, motionsspår, konstfrusna isbanor och gatuplanteringar samt investeringar på parkmark. Alla åtgärder på parkmark är upphandlade av stadsdelsnämnden och utförs av konsulter och entreprenörer. Underlaget för upphandlingen utgår från en parkdatabas, PARK, som är ett yt- och kartredovisningsprogram. Norra innerstadens tre stadsdelsnämnder har genomfört en ny upphandling av parkdriften. Resultatet blev betydligt högre kvalitetskrav på entreprenören till ett avsevärt lägre pris.

Det är riktigt som beskrivs i remissen att de tekniska förvaltningarna, i olika konstellationer, har haft ett uppdrag att samordna, följa upp och utveckla stadsdelsnämndernas verksamhet inom gatu- och parkdriften. I praktiken har dock detta till största delen rört vinterväg- och renhållning av gator och torg.

Förvaltningen anser att stadsdelsnämnden har ett tydligt ansvar för drift, underhåll och investeringar i parker. Visserligen förekommer olika tolkningar av ansvarsfrågor som inledningsvis har varit ett problem. Detta har till stor del lösts genom en tydligare gränssnittlista.

Förvaltningen instämmer i att det är ett problem att beloppen för parkinvesteringar är årsvisa men hanterar det genom att följa prioriteringar som gjorts i parkplanen och komplettera med nämndens egna fördelade investeringsmedel. Förvaltningen delar inte uppfattningen att det finns en otydlighet mellan stadsdelsförvaltning och trafikkontor. Förvaltningen ser trafikkontorets projektansvariga som konsulter åt stadsdelsförvaltningen på samma sätt som de som förvaltningen upphandlat för nämndens egna investeringar.

I remissen föreslås att ansvaret för strandbad, motionsspår och konstfrusna isbanor ska överföras till idrottsnämnden. I det fall stadsdelsnämndernas ansvar för parkfrågor kvarstår bör inte huvudmannaskapet för dessa frågor splittras.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2008 att överlämna stadsdelsförvaltningens förslag till remissvar utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Abebe Hailu m.fl. (s), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Jakob Dencker (mp) samt ledamoten Gunilla Bhur (v), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av tjänstgörande ersättaren Martin Ängeby (fp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Anders Tilly (kd), *bilaga*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 augusti 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen kommenterar de förslag som berör nämnden indirekt mer summariskt och övergripande. Mer ingående synpunkter lämnas på förslagen som innebär direkta förändringar i stadsdelsnämndens ansvarsområde.

Plan- och byggprocessen

Planprocessens tidsåtgång, d.v.s. perioden mellan startpromemoria i stadsbyggnadsnämnden och antagande av planen i nämnden eller i fullmäktige, uppgår i dag till i snitt 13 månader, under vilka stadsbyggnadsnämnden behandlar respektive ärende fyra gånger. Detta föreslås minska till två tillfällen i början och i slutet, med muntlig information till nämndens ledamöter däremellan. För stadsdelsnämndernas remisshantering är förslaget att respektive förvaltning lämnar kontorsyttrande utan nämndhantering om inte planen medför betydande ekonomiska eller principiella konsekvenser för nämnden. Det anses som angeläget att berörda nämndledamöter alltid via sin förvaltning får information om planerade projekt och kommande planer. De politiska avvägningarna mellan olika allmänna och enskilda intressen ska dock ske i stadsbyggnadsnämnden.

Förvaltningen anser att det är bra att man ser över nuvarande rutiner och ansvarsfördelningar när det gäller plan- och byggprocessen. Framförallt är det viktigt att processen blir tydlig och förståelig och kan kommuniceras ut i ett begripligt format så att varje intresserad invånare kan tillgodogöra sig informationen. Idag vänder sig många invånare till stadsdelsnämnden och dess tjänstemän för att ifrågasätta hur processen egentligen har gått till.

Stadens ambition att effektivisera och minska byråkrati och onödig tidsåtgång för administration är bra. Det är dock viktigt att bejaka den demokratiska processen. Det måste få finnas utrymme att skapa delaktighet hos invånarna. Här har stadsdelsnämnden en viktig roll trots att nämnden inte har direkt ansvar för processen.

Förvaltningen instämmer i uppfattningen att fler planer kan genomföras som ett enkelt planförfarande. Genom att stadsbyggnadskontoret börjat med stadsdelsvis planinformation får respektive stadsdelsförvaltning i god tid möjlighet att bevaka stadsdelsnämndens behov. Då ges bättre förutsättningar för nämndens tjänstemän att planera in lokaler för den omsorgsverksamhet som kan behövas i och med en utbyggnad. Ett samarbete med företrädare för respektive förvaltnings förskoleverksamhet, social omsorg, äldreomsorg samt omsorg för personer med funktionshinder i ett tidigt skede i planfrågor som rör verksamheterna underlättar planprocessen. Det undanröjer också onödiga kostnader som blir följden när problem ska lösas i ett senare skede.

Det är önskvärt att stadsbyggnadskontoret även i framtiden prioriterar bygglovsärenden som berör uppförandet av förskolor och omsorgsboenden. Förvaltningen känner en viss tveksamhet inför att stadsbyggnadskontoret föreslås få delegation från stadsbyggnadsnämnden att även avslå ansökningar om bygglov i ärenden som strider mot gällande plan.

Förvaltningen anser att formerna för information från ansvarig beslutande nämnd till politiker i andra berörda nämnder bör studeras noga. Det torde inte vara utan komplikationer att uppdra åt tjänstemän hos en nämnd att informera politiker i en annan beslutande församling.

Parkförvaltning/Kompetens

Enligt stadsledningskontoret har stadsdelsnämnderna svårt att upprätthålla kompetensen inom parkområdet och därmed svårigheter att förvalta och utveckla sina parker och grönområden på ett acceptabelt sätt. Det är ett påstående som förvaltningen avvisar. Inom flertalet stadsdelsförvaltningar finns samma kompetens kvar sedan stadsdelsnämndsreformen år 1997. Ansvariga tjänstemän har dessutom under åren fått ännu större erfarenhet och kunskap om verksamhetsområdet.

Men det är riktigt som stadsledningskontoret anför att under stadsdelsförvaltningarnas verksamhetstid har de centrala tekniska förvaltningarna i olika konstellationer haft ett uppdrag att samordna, följa upp och utveckla stadsdelsförvaltningarnas verksamhet inom gatu- och parkdriften. Detta har dock huvudsakligen rört gatudrift, gatuhållning samt vinterväghållning. Sedan gatudriften gick över till trafikkontoret har den centrala samordningen

varit mindre.

Parkförvaltning/Drift

Stadsdelsnämnderna har idag ett tydligt ansvar för drift och underhåll av parker. Alla åtgärder på parkmark är upphandlade av stadsdelsnämnderna och utförs av konsulter och entreprenörer. Underlaget för upphandlingarna utgår från en parkdatabas.

Om fokus ligger på stadsdelsnämndernas huvuduppdrag att stärka den lokala demokratin och delaktigheten, finns flera skäl som talar för att stadsdelsnämnderna är rätt huvudman. Till Rinkeby-Kista stadsdelsnämnds öppna sammanträden och öppna frågestunder kommer många invånare som söker information och ställer frågor. Men även om antalet vore färre så är det otvetydigt så att det är lättare att göra sin röst hörd där än hos en nämnd där mötena inte är öppna.

För stadens invånare är det sannolikt lättare att förstå att ansvaret för deras närmiljö ligger hos deras egen stadsdelsnämnd än hos en stadsövergripande trafik- och renhållningsnämnd. Olika tolkningar i ansvar om skötsel av ytor förekommer visserligen men sådana frågor kan och ska lösas mellan stadsdelsnämnderna och trafik- och renhållningsnämnden, bl.a. genom gränssnittslistan och parkdatabasen.

Effektivisering kan uppstå inte minst inom stadens planerings- och kontrollfunktioner och blir då ett skäl till att trafik- och renhållningsnämnden är rätt huvudman för parkdriften. Det torde dock vara tveksamt om effektiviseringen kan ske i form av att priserna för den upphandlade driften genom stordriftsfördelar kan reduceras i någon nämnvärd omfattning om samtidigt kvaliteten ska hållas hög och lokala lösningar med små entreprenörer också fortsättningsvis ska prioriteras. Så blev i och för sig fallet när en samordnad upphandling genomfördes för hela Norra innerstaden. Emellertid kan samtidigt Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd för egen del också redovisa stora effektiviseringar vid den upphandling av parkdriften som avslutades i juni 2008.

Det av kommunfullmäktige beslutade resursfördelningssystemet för tilldelning av driftmedel betecknas i utredningen som förenklat och schabloniserat. Men detta var också avsikten när systemet togs fram. Systemet skulle vara enkelt och genomskådligt samt omöjligt att manipulera.

Kommunfullmäktige avsätter en summa för drift och underhåll av parkerna varje år. Anslaget fördelas genom nämnda resursfördelningssystem. Det är stadsdelsförvaltningens uppfattning att stadsdelsnämnden samt trafik- och renhållningsnämnden sannolikt lika väl, men från olika utgångspunkter, kan avgöra hur dessa medel på bästa sätt används för att sköta och utveckla parkerna.

Hur informationen och dialogen med invånarna bör utformas skiljer sig betydligt mellan de olika stadsdelsnämndsområdena i staden. Invånarna runt Järvafältet behöver helt andra informationskanaler än de som t.ex. bor i innerstaden. Här krävs möjligheter till fler personliga möten där resurser frigörs för att föra en dialog på olika språk. Kanske är detta särskilt viktigt nu för att lyckas med arbetet och uppbyggnaden inom ramen för Järvafältet. Allt detta talar för att stadsdelsnämnderna snarare bör få ett utökat ansvar för stadsmiljön, såsom markupplåtelse, torghandel och delar av gatuhållningen. I så fall vore det dessutom naturligt att Järvafältet återgår till nämndens ansvar istället för att som idag ligga under exploateringskontoret.

De argument som talar för en centralisering till trafik- och renhållningsnämnden – och som stadsledningskontoret anför – rör i huvudsak stordriftsfördelar. Härtill kommer att i de miljöprogramsområden som Rinkeby-Kista stadsdelsområde består av är dessutom genom den konsekventa trafiksepareringen gång- och cykelvägsnätet på parkmark i olika plan sammanvävt med gatunätet. Detta gör att ansvarsförhållandena många gånger kan vara oklara.

Förvaltningen anser att vid en samlad bedömning om parkdriften bör ligga kvar inom stadsdelsnämndernas ansvarsområde eller inte, bör ett politiskt ställningstagande om vad staden långsiktigt vill att stadsdelsnämnderna ska ansvara för bli avgörande. Ska dessa ha ett

brett ansvar för olika kommunala serviceuppdrag till invånarna i området eller ska de i huvudsak koncentreras på myndighetsutövning inom ett antal omsorgsområden?

Parkförvaltning/Investeringar

Stadsledningskontoret föreslår att ansvaret för parkinvesteringarna i likhet med ansvaret för parkdriften ska överföras till trafik- och renhållningsnämnden. Förvaltningen anser att i det fall stadsdelsnämndens ansvar för parkdriften kvarstår bör även stadsdelsnämnderna ansvara för parkinvesteringarna.

För de investeringsmedel som inte fördelas via fördelningsnyckeln ska med gällande regler stadsdelsförvaltningen beställa projektledningen genom trafikkontoret. Trafikkontorets roll som projektledare behöver dock vid oförändrad ansvarsfördelning förstärkas så kompetens finns att driva ett projekt från start till mål. Idag uppstår en otydlighet i projekten då ansvaret för projektledningen lämnas över till olika tjänstemän inom kontoret under processen. Både helhetssynen och den ekonomiska redovisningen blir bristfällig vilket skapar onödig frustration där ingen ställs ansvarig för resultat och ekonomi.

Stadsträdgårdsmästare

Förvaltningen anser *inte* att kommunfullmäktiges uppdrag till trafik- och renhållningsnämnden, att rekrytera en stadsträdgårdsmästare för Stockholm, förutsätter att ansvaret för all parkverksamhet centraliseras till trafik- och renhållningsnämnden. Förvaltningen delar uppfattningen att det behövs en samlad resurs centralt för att överblicka helheten. Stadsträdgårdsmästaren kan, oberoende av om ansvaret för parkverksamheten ligger hos stadsdelsnämnderna eller inte, formulera gemensamma policys och riktlinjer för hela staden, vara delaktig i framtagandet av lokala parkplaner och vara stödjande och rådgivande åt alla parkingenjörer i staden.

Gemensamhetsbyggnader på koloniområden

Gemensamhetsbyggnader på koloniområden ägs idag av stadsdelsnämnderna men drift och underhåll sköts av koloniföreningarna. Förvaltningen tillstyrker förslaget att överlåta dessa byggnader till respektive koloniförening när nya avtal träffas. Denna förenkling av ansvaret bör förenkla för berörda parter.

Parklekslokaler

Stadsledningskontoret föreslår att ansvaret för parklekslokaler bör överföras från stadsdelsnämnderna till fastighetsnämnden för att sedan hyras ut till den nämnd som är verksamhetsansvarig. Förvaltningen kan konstatera att det är just så det redan idag förhåller sig och så har gjort sedan år 2002. Stadsdelsnämnden hyr med andra ord redan idag parklekslokaler av fastighetsnämnden som äger och förvaltar dem.

Strandbad, motionsspår och naturreservat

Stadsledningskontoret föreslår att ansvaret för strandbad, motionsspår och konstfrusna isbanor ska överföras till idrottsnämnden. Förvaltningen anser att i det fall stadsdelsnämndens ansvar för parkfrågor kvarstår bör inte huvudmannaskapet för dessa frågor splittras.

Personaleffektiviseringar

I förslaget sägs inget om vad föreslagna organisationsförändringar skulle innebära vad gäller personaleffektiviseringar. Stadsledningskontoret hävdar att nuvarande organisation är personalkrävande, vilket kan tolkas som att det blir aktuellt med personalneddragningar. Hur detta rimmer med det uttalade syftet att höja kvaliteten på stadens parkverksamhet är förvaltningen oklart.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 augusti 2008 att utan eget ställningstagande överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Maria Hannäs (v), ledamoten Monika Lindh m.fl. (s), samt ledamoten Birgitta Hansen (mp), *bilaga*.

Reservation anfördes av ledamoten Vlasta Marcikic (fp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Maria Hannäs (v), ledamoten Monika Lindh m.fl. (s), samt ledamoten Birgitta Hansen (mp), *bilaga*.

Ersätтарыttrande gjordes av ersättaren Jonathan Lindgren (kd), *bilaga*.

Skarpnäcks stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 juli 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Plan- och bygglovprocessen

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag att en ny plan- och bygglovtaxa kan hjälpa till att frigöra resurser för snabbare handläggning. Förvaltningen erfar att bristen på handläggare på stadsbyggnadskontoret varit det största hindret för att snabba på planprocessen. Mindre detaljplaner (exempelvis vid utbyggnader av förskolor) har inte alltid haft högsta prioritet. I visionen om ett växande Stockholm med tillgång till god service är det viktigt att även denna planering går hand i hand med övrig planering.

Beträffande absoluta remisstider upplevs förslaget relevant med sex veckors handläggning. Detta förutsätter dock att länsstyrelsen också kan hantera remisser snabbare. Förvaltningen ställer sig dock frågande till vilken roll stadsdelsnämnderna ska ha i remissrundorna, inte minst utifrån reglementet som betonar stadsdelsnämndernas demokratiansvar, och vilket informationsansvar som då förväntas av stadsdelsförvaltningarna, vilket bör tydliggöras. Utredningen klargör inte om det förväntas av stadsdelsnämnderna att de fortsatt ska ha viss administration och samordning kring stadsmiljöfrågor och hur detta i så fall ska finansieras.

Förvaltningen saknar också i underlaget en diskussion om områdesplanering och befarar att denna försvinner i och med att också programsleden ska minimeras och handläggning endast ska ske av en plan i taget. Förvaltningen erfar att områdesplanering medverkar till lokal förankring och har ett stort värde ur ett demokratiskt perspektiv och hjälper till att inte sinka planprocessen med överklaganden mm.

Kulturnämndens roll

Förvaltningen kan förstå att utredningen kan se samordningsvinster men anser ändå att kulturklassificering och rådgivning bör ligga samlat och att det finns ett värde med att kompetensen är fristående och kopplad till stadsmuséet som verkar på en mer utåtriktad arena än stadsbyggnadskontoret.

Parkförvaltningen till centrala nämnder

Självklart ska staden organiseras på bästa sätt för att uppnå de uppsatta målen.

Förvaltningen tycker att utredningens syfte att förenkla och effektivisera ”vissa tekniska processer” är bra och delar utredarens bedömningar att stadens organisation många gånger, för den enskilde medborgaren, förvaltningar och entreprenörer, varit obegriplig och svår att förstå. Förvaltningen delar också synen på att hanteringen av större parkinvesteringar, ge-

nom ett delat ansvar, inte alltid varit bra.

Förvaltningen anser att det gränssnitt som genomfördes i och med omorganisationen 2007 var olycklig. Att låta detaljplanen styra vem som har ansvar för städning, snöröjning mm är svårförståeligt för medborgaren men även för förvaltningar, entreprenörer m.fl. Förvaltningen förordar ett funktionsansvar i stället. Det vill säga att exempelvis trafikkontoret tar ansvar för all snöröjning oavsett om det är parkmark eller gatemark, att antingen trafikkontoret eller stadsdelförvaltningarna tar ansvar för all renhållning osv.

Förvaltningen saknar även en diskussion som belyser andra alternativ till organisation. Kan det till och med vara värdefullt med visst ökat ansvar för stadsdelsnämnderna, exempelvis byggnader och anläggningar, för att tydliggöra ansvaret för exempelvis strandbad och koloniområden?

Parkinvesteringar

Förvaltningen delar utredningens erfarenheter att ansvaret för parkinvesteringar för större projekt med i praktiken två beställare ibland har varit tungrott och behöver en översyn för att nå högre effektivitet. Den del av investeringsansvaret som fördelas till stadsdelsnämnderna via fördelningsnyckeln har dock fungerat bra. Många gånger handlar det om mindre investeringar; parkvägar, trappor mm men även något större investeringar, exempelvis vissa parkupprustningar. Här har det varit bra att varje stadsdelsnämnd kunnat göra egna prioriteringar utifrån lokala behov och även genom särskilda satsningar och önskemål från boende eller andra intressenter.

Stadsdelsnämndens helhetssyn, samordningsroll och demokratiansvar

Ett sätt att överbrygga otydligheten för medborgaren kring stadens organisation har varit att stadsdelsnämnderna har en helhetssyn som också bygger på att lotsa rätt via medborgarkontor, eller om dessa inte finns, via tjänstemän på förvaltningen. Förvaltningen saknar i utredningen en diskussion kring de planerade kontaktcentren och deras framtida roll i detta avseende.

Stadsdelsnämndsreformen betonade att uppdraget för nämnderna skall bygga på en helhetssyn och goda kunskaper om förhållanden inom nämndens geografiska område. Även om stadsdelsnämndernas ansvarsområden har varierat under åren betonas fortsatt uppdraget att stadsdelsnämnderna ska stärka demokratin och delaktigheten i respektive stadsdelsområde. Eftersom parkfrågor och andra stadsmiljöfrågor (och tidigare skolfrågor) utgör en så stor del allmänhetens frågor till stadsdelsnämnden bör en diskussion föras kring stadsdelsnämndernas fortsatta roll och stadsdelsnämndernas reglemente när det gäller demokrati- och befolkningsansvaret om parkansvaret centraliseras. Finns det då anledning att ändra reglementet och att ha kvar öppna sammanträden, när så få frågor av allmänintresse ligger inom nämndens ansvar? Ska andra nämnders demokratiansvar i så fall tydliggöras?

Stadsdelsnämndernas och stadsdelförvaltningarnas goda lokalkännedom samt kännedom om olika tekniska förvaltningars planer och aktiviteter har i hög grad bidragit till en positiv utveckling av stadsmiljön. Förvaltningen upplever sig ha haft ett gott samarbete med centrala tekniska förvaltningar och att många frågor har lösts vid sittande bord vid så kallade områdesmöten eller andra samverkansgrupper, exempelvis trygghetsvandringar mm. Enskilda medborgare och nämndledamöter har också kunnat få svar direkt vid exempelvis nämndens öppna sammanträden.

Vem tar hand om boendes och synpunkter, önskemål, initiativ och om det dessutom berör flera nämnders ansvarsområden? Ska stadsdelsnämnderna fortsätta att ta ett helhetsansvar kring dessa frågor? Och i så fall ska stadsdelsnämnderna få en fortsatt tilldelning ur stadsmiljönyckeln för att finansiera denna administration?

Kompetens och kvalitet

Förvaltningen delar inte bilden av att stadsdelsnämndernas stadsmiljö-verksamheter brister i parkkompetens. Självklart kan kvaliteten ha varierat beroende på varje nämnds prioriteringar

och resurser. Resursfördelningssystemet inom stadsmiljöverksamheten har reviderats och är idag mer rättvisande, men kan förstås behöva ytterligare justeringar. Tidigare har flera stadsdelsnämnder tvingats omfördela medel till stadsmiljöverksamheten för att täcka behoven. Många stadsdelsförvaltningar har också brottats med ett stort eftersläpande underhållsbehov av olika parker och anläggningar, inte minst vid strandbaden har det gjorts insatser för att höja kvaliteten.

Många stadsdelsnämnder har gjort särskilda satsningar inom stadsmiljöområdet, vässat kvalitetsarbetet, uppföljningar av klagomål, förbättrat förfrågningsunderlag vid upphandlingar mm. De uppföljningar som USK gjort genom åren visar på (1996 - 2007) att stockholmarna (trots ökande folkmängd, besökare mm) i stort sett är lika nöjda över tiden med renhållning och parkskötsel. Anmärkningsvärt i detta sammanhang är att vissa stadsdelar höjt kvaliteten utifrån låga ingångsvärden.

Önskemål om fördjupad utredning för en långsiktigt hållbar organisation

Förvaltningen önskar att utredaren getts mera tid och resurser att bättre inventera respektive förvaltnings erfarenheter och förslag för att skapa en långsiktig hållbar organisation som både är kostnadseffektiv och borgar för kvalitet och kan hantera frågor ur ett demokratiskt perspektiv. Exempelvis genom referensgrupper, djupintervjuer, inventeringar och inte minst kanske fokusgrupper mm för att tillföra ett brukarperspektiv. Följande frågeställningar borde utredas vidare.

- Att, i samråd med stadsdelsförvaltningar och tekniska förvaltningar, utreda ett alternativ med funktionsansvar, exempelvis renhållningsansvar och parkskötsel hos stadsdelsnämnderna.
- Att utreda alternativet med att större parkinvesteringar ska beslutas och handläggas helt av central teknisk förvaltning och att stadsdelsnämnderna har fortsatt ansvar för mindre investeringar.
- Att utreda om vissa tekniska anläggningar (och byggnader) kan överföras till stadsdelsnämnderna.
- Att utreda vem som ansvarar för spontanidrotten.
- Demokrati- och befolkningsansvar. Om parkdriften centraliseras, ska stadsdelsnämndernas reglemente ändras? Tar i så fall andra nämnder över demokrati- och befolkningsansvar? Vem tar över samordningen av olika former av samverkansprojekt?
- Att tydligare beskriva organisation och genomförandeplan.

Sammanfattande synpunkter kring centralisering av stadsmiljöverksamheten

Förvaltningen har invändningar mot att all kvarvarande stadsmiljöverksamhet inom stadsdelsnämndernas ansvarsområde nu föreslås centraliseras. Underlaget saknar en diskussion kring andra alternativ för att uppnå en effektivare drift, inte minst ur ett brukarperspektiv. Förvaltningen saknar även en mer genomgripande diskussion kring hur nämndernas demokrati- och befolkningsansvar ska hanteras. Därför föreslås att stadsdelsnämnden avslår remissen i denna del och att frågan utreds ytterligare.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2008 att som svar på remissen överlämna och åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Margareta Johansson (v), ledamoten Liliane Svensson m.fl. (s) samt ledamoten Rebwar Hassan (mp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Margareta Johansson (v), ledamoten Liliane Svensson m.fl. (s) samt ledamoten Rebwar Hassan (mp), *bilaga*.

Ersättaryttrande gjordes av ersättaren Mikael Nordstedt (kd), *bilaga*.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 14 juli 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Utifrån sina ansvarsområden, bl a skötsel av park, naturmark och strandbad, samt ansvaret för förskola, äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade samt socialtjänst svarar stadsdelsnämnden regelbundet på remisser gällande plan- och markfrågor. Nämndernas arbete utgår dock inte bara från det interna perspektivet utan bygger även på en helhetssyn och goda kunskaper om förhållandena i respektive stadsdelsområde. Det innebär att nämnden i sina remissvar gällande planfrågor kan beröra frågorna utifrån perspektiven trygghet, trivsel, framkomlighet och trafiksäkerhet.

Om remissvaren från stadsdelarna ska bygga på en helhetssyn så är det viktigt att remissvaren tas upp i nämnden och inte enbart besvaras av förvaltningen såsom föreslås i ärendet. Vidare föreslås att absoluta remisstider på 6 veckor ska tillämpas vid normalt planförfarande. Eftersom stadsdelsnämnderna endast sammanträder en gång i månaden kommer det nästintill vara omöjligt att klara en så kort remisstid.

Om remissvaren enbart ska belysa påverkan på den egna verksamheten, kan en förvaltningsremiss dock vara tillräcklig.

Ansvaret för park- och naturmark samt strandbad bör enligt förvaltningens uppfattning ligga kvar på stadsdelsnämnderna. Om dessa frågor förs över till trafikkontoret så försvinner visserligen de olika problem som idag finns kring gränsdragning och ansvar, men de positiva effekterna av att parkfrågorna får finnas kvar ute på stadsdelarna väger tyngre. Förvaltningens uppfattning är att en lokalt placerad parkpersonal är mer tillgänglig och har en mycket god lokalkännedom, vilket ökar möjligheterna att ge en snabb och effektiv service. Personal som har personlig kontakt med invånare, medborgarkontor, medarbetarna på stadsdelen och ofta rör sig i området, kan snabbt kontrollera och åtgärda de anmälningar som kommer in. Förvaltningen ställer sig mycket frågande till utredarens generella slutsatser om att det är svårt att upprätthålla erforderlig parkkompetens på de enskilda stadsdelsförvaltningarna och är dessutom tveksam till om en centralisering av parkfrågorna verkligen per automatik leder till bättre ekonomiskt effektivitet och högre kvalitet.

Inom Skärholmens stadsdelsnämndsområde bedrivs sedan några år tillbaka parkskötseln i egen regi, d v s uppgifterna utförs av personal som är anställd av förvaltningen. Tidigare har uppgifterna skötts av upphandlad entreprenör och skötselåtgärderna har visat sig vara mycket dyrare, ha sämre kvalitet och inte vara lika effektiva jämfört med rådande hantering i egen regi.

Frågor som rör park och mark är något som intresserar och engagerar allmänheten. Både nämnd och förvaltning får många frågor och synpunkter kring dessa områden. Om parkfrågorna centraliseras försvinner det lokala perspektiv som stadsdelsnämndens ledamöter kan tillföra. Under frågestunderna vid de öppna nämndsammanträdena uppkommer alltid frågor om t.ex. parker, naturområden och strandbad.

En av stadsdelsnämndens uppgifter är att ”stärka den lokala demokratin och delaktigheten i respektive stadsdelsområde”.

Utifrån allmänhetens synpunkt är det naturligt att förvänta sig att stadsdelsnämnderna har ansvar för merparten av de kommunala frågorna inom sitt geografiska område.

För att minska problemen med den nuvarande gränsdragningen mellan trafiknämnden och stadsdelsnämnderna föreslås en ny gränsdragning som är tydligare och enklare att förstå för både allmänheten och stadens anställda. Förvaltningen föreslår att all vinterväghållning

på gatu- och parkmark hanteras av trafikkontoret och att ansvaret för all barmarksrenhållning på både gatu- och parkmark läggs på stadsdelarna, inkl träd, planteringar och blomsterprogram på gator och torg. Det som skapat frågor och osäkerhet i dagens situation är främst gränsdragningen mellan gatemark och parkmark. Med ovanstående förslag behövs inga studier av detaljplanerna för att avgöra vad som är vad, utan gränsen utgår istället från funktion, d.v.s. vinterväghållning respektive barmarksrenhållning och denna gräns är betydligt enklare att fastställa.

I förslaget anges att kommunala byggnader på parkmark ska överföras till fastighetskontoret. Merparten av dessa byggnader förvaltas redan av fastighetskontoret med några få undantag.

Stadsdelsförvaltningen anser att ansvaret för den kulturhistoriska klassificeringen och bedömningen kan överföras från kulturnämnden till stadsbyggnadsnämnden. Det bör dock tydligt framgå för medborgarna hur stadsbyggnadsnämnden vägt denna bedömning och dessa frågor mot andra mål.

Strandbaden bör inte, enligt förvaltningen, betraktas som idrottsanläggningar utan som parkmark, eftersom de används på det sättet. Förvaltningen anser därmed att ansvaret för baden inte ska överföras till idrottsnämnden.

Om det blir beslut om att centralisera parkfrågorna och överföra ansvaret till trafikkontoret så anser förvaltningen det vara av största vikt att frågorna samlas/hanteras på en särskild parkavdelning som leds av en stadsträdgårdsmästare. Frågan bör inte splittras upp på flera avdelningar och riskera att underordnas trafikfrågorna.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 augusti 2008 att lämna ärendet utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av ledamoten Rune Olofsson m.fl. (s), ledamoten Awad Hersi (mp) samt ledamoten Jonas Ljungstedt (v), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Ann-Katrin Åslund m.fl. (fp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Ole-Jörgen Persson m.fl. (m), *bilaga*.

Ersätтарыttrande gjordes av ersättaren Gabriel Dison (kd), *bilaga*.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 juni 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen har valt att kommentera de förslag som berör nämnden indirekt mer summariskt och övergripande. Mer ingående synpunkter lämnas på förslagen som innebär direkta förändringar för stadsdelsnämndens ansvarsområde.

Det är bra att man ser över nuvarande rutiner och ansvarsfördelningar när det gäller plan- och byggprocessen. Framförallt är det viktigt att processen blir tydlig och förståelig och kan kommuniceras ut i ett begripligt format så att varje intresserad medborgare kan tillgodogöra sig informationen. Idag vänder sig många förtvivlade boende till stadsdelsnämnden och dess tjänstemän för att ifrågasätta hur processen egentligen har gått till.

Stadens ambition att effektivisera och minska byråkrati och onödig tidsåtgång för administration är bra det är dock viktigt att bejaka den demokratiska processen. Det måste få finnas utrymme att skapa delaktighet hos medborgarna så att inte ännu fler känner sig förbigångna. Här har stadsdelsnämnden en viktig roll trots att nämnden inte har direkt ansvar för

processen.

Det är viktigt att stadsdelsnämnden får kännedom om planerade projekt i ett tidigt skede av planprocessen. Då ges bättre förutsättningar för nämndens tjänstemän att planera in den omsorg som kan behövas i och med en utbyggnad. Det undanröjer också onödiga kostnader det medför att lösa frågan i ett senare skede.

Det är önskvärt att stadsbyggnadskontoret även framledes prioriterar bygglovsärenden som berör byggnation av förskolor och omsorgsboenden.

Parkförvaltning

Det blir oerhört ottydligt och obegripligt för medborgarna att behålla stadsdelsnämnderna samtidigt som ansvaret för allt fler beslut centraliseras. Medborgarna vilseleds tro att resurser finns lokalt för olika ärenden och kommunen i sin helhet framstår som inkompetent när varken tid eller resurser finns lokalt för att vara behjälplig i olika forum. Det kan knappast vara i linje med vision 2030 att avståndet till kommunens tjänstemän ökar och inskränks till telefonsamtal i olika kontaktcenter. Med fördel skulle de planerade centrala centren kompletteras med handläggare lokalt som kan utveckla frågeställningarna och omsätta önskemålen i verklig handling tillsammans med medborgarna. Så länge stadsdelsnämnderna finns kvar bör verksamheter som står medborgarna nära ligga kvar ute lokalt. Än mer viktigt är det nu, för att lyckas med arbetet och upprustningen inom ramen för Järvalyftet.

Stadsdelsförvaltningens arbete

Stadsmiljöfrågorna är av en sådan karaktär att de passar alldeles utmärkt att handläggas lokalt. Det är mycket riktigt så att det ”utgör en mycket liten del av stadsdelsnämndernas ansvar” men frågorna upptar en mycket stor del av invånarnas intresse. Stadsmiljöfrågorna utgör en del av ett större sammanhang där många verksamheter inom nämndens ansvarområde ingår. Det sitter samman med det pedagogiska arbetet inom förskola och skola, det brottsförebyggande arbetet, kontakten med föreningar och näringsliv, förvaltningens arbete med trygghet- och trivsel, parklekarnas verksamhet m.m.

Förvaltningen anser att det mer handlar om hur man organisatoriskt löst situationen lokalt och vilka arbetssätt och metoder man använder. I utredarens beskrivning av att det skulle vara ett ”sårbart ensamarbete” känns inte igen då ett stort antal människor är inblandade i varje process.

Innerstaden kontra ytterstaden

Förvaltningen har förståelse för att den enskilde utredaren inte har kunskap om hur arbetet bedrivs i sin helhet i en lokal förvaltning. Att ytterstaden dessutom har en annan ”profil” än innerstaden är ytterligare nåt man bör beakta.

I stadens stadsmiljöarbete ligger mycket starkt fokus på innerstaden. Alla resonemang, utvärderingar och riktlinjer formas därför utifrån innerstadens förutsättningar vilket ofta får konsekvenser för ytterstaden. Denna kultur finns inom Tekniska nämndhuset vars beslutande tjänstemän har ”för långt ut” till ytterstadens stadsdelar.

I förvaltningens miljöarbete ingår att försöka begränsa antalet transporter inom staden. Utifrån det arbetet kan man ifrågasätta om det är försvarbart i miljöhänseende att central driftpersonal ska transporteras ut till ytterstaden dagligen för kontroll, uppföljning och byggmöten.

Gränssnittet

Alla gränssnitt har sina för- och nackdelar. Fördelen med gränssnittet som genomfördes 2007 är att förvaltningen har kunnat lägga stort fokus på parkområdena. Förvaltningen har kunnat jobba mer utåtriktat tillsammans med alla aktörer inom stadsdelen där en ny grupp, grannstöderna tillsammans med polisen, har varit ett utvecklingsområde.

I sin iver att effektivisera allt så är risken stor att man tappar stora delar av det som demokratin står för, att skapa delaktighet, dialog och engagemang så att flertalet känner att de

får vara med och bestämma.

Tendensen är tydlig över de verksamheter som har centraliserats. Kontrollen och uppföljningen lokalt blir sämre och kontakten med medborgarna begränsas till telefonsamtal genom felanmälan till stadens Driftcentral. Medborgarna vänder sig till stadsdelens ledamöter och tjänstemän som tvingas hänvisa till centrala nämnder.

Att driften såsom snöröjning och barmarksrengöring m.m. ska kunna bli märkbart bättre vid en centralisering ter sig något underlig då både beställande personal, entreprenörer och entreprenadområden är de samma oavsett om det ligger lokalt eller centralt. Den enda skillnaden i ytterstaden är ju att beställaren kommer längre ifrån entreprenören och de som betalar för tjänsten, det vill säga de boende.

Utrednings- och statistikkontorets (USK) kontinuerliga medborgarenkäter visar dessutom att skötseln upplevs ha förbättrats när den drivs lokalt medan upplevelsen av skötseln från centrala förvaltningen försämrats.

I remissen föreslås att kommunala parklekslokaler ska överföras till fastighetsnämnden och därefter hyras ut till stadsdelsnämnden. Den överföringen genomfördes redan inför år 2002 (till dåvarande Gat- och fastighetskontoret) efter att Kultur- och idrottsförvaltningen ägt och förvaltat lokalerna. Stadsdelsnämnden hyr med andra ord redan idag in lokalerna från fastighetsnämnden.

Information och dialog

Att kunna bestämma över sin egen omsorg när man blir äldre och i vilken skola eller förskola man vill att sina barn ska gå i, är naturligt. När det gäller stadsmiljöfrågor så krävs en mer gemensam process där den lokala demokratin har en viktig roll.

Hur informationen och dialogen bör utformas skiljer sig betydligt mellan de olika stadsdelarna i staden. Medborgarna runt Järvafältet behöver helt andra informationskanaler än de som t.ex. bor på Östermalm.

De invandrartäta stadsdelarna, där boende ofta har låg utbildningsnivå eller ingen utbildning alls, måste få möjlighet till fler personliga möten där resurser frigörs för att föra en dialog på olika språk. Det är en förutsättning för att lyckas i integrationsarbetet så att alla känner sig delaktiga och får mer direkt inflytande över sin stadsdel. Att traditionellt kalla till ett samrådsmöte via Internet eller annons i en tidning när inte medborgarna utan blir mer ett uttryck för att klara den formella processen.

Önskemål om utökad ansvar

Utifrån Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings perspektiv så skulle i stället en utökad utlokalisering av stadsmiljöverksamhet vara välkommet. Ur ett demokrati-perspektiv och utifrån ovanstående resonemang så bör lokala frågor såsom markupplåtelse, torghandel tillföras stadsdelsnämnden. Dessutom vore det naturligt att Järvafältet återgår till nämndens ansvar istället för att som idag ligga under Exploateringskontoret.

Förstärkt roll hos Trafikkontoret

I stället för att centralisera parkskötseln och dess investeringar bör nuvarande ansvarsfördelning utvecklas och förtydligas. Att återgå till samma centraliserade organisation som under 90-talet ser förvaltningen inte som någon utveckling och inte i linje med vision 2030.

För de investeringsmedel som ej fördelas via fördelningsnyckeln ska med gällande regler stadsdelsförvaltningen beställa projektledningen genom Trafikkontoret. Trafikkontorets roll som projektledare behöver dock förstärkas så kompetens finns att driva ett projekt från start till mål. Idag uppstår en otydlighet i projekten då ansvaret för projektledningen lämnas över till olika tjänstemän inom kontoret under processen. Både helhetssynen och den ekonomiska redovisningen blir bristfällig vilket skapar onödigt frustration där ingen ställs ansvarig för resultat och ekonomi.

Dessutom upphandlas alltför mycket kostsamma konsulttimmar istället för att projektledaren tar ett större ansvar och en tydligare roll i projekten. Idag får upphandlade arkitekter

ett alltför stort utrymme att förverkliga sina egna ideér istället för stadens.

Kommunfullmäktiges uppdrag till Trafik- och renhållningsnämnden att rekrytera en stadsträdgårdsmästare för Stockholm är bra. Det behövs en samlad resurs centralt för att överblicka helheten. Stadsträdgårdsmästaren kan formulera gemensamma policys och riktlinjer för hela staden, vara delaktig i framtagandet av lokala parkplaner och vara stödjande och rådgivande åt alla parkingenjörer i staden.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2008 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Jan Forsell m.fl. (s), ledamoten Birger Jeansson (mp) samt ledamoten Heinz Spira (v), *bilaga*.

Ersätтарыttrande gjordes av ersättaren Pia Toremar (c), *bilaga*.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Plan- och byggprocesser

Idag behandlar Södermalms stadsdelsnämnd alla planremisser med få undantag. Stadsdelsnämnden svarar på remisserna utifrån sina ansvarsområden såsom förskola, äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, social omsorg och drift- och underhåll av parker och grönområden. Enligt reglementet för stadsdelsnämnderna ska nämndernas arbete bygga på helhetsyn och goda kunskaper om förhållandena i respektive stadsdelsområde. Detta innebär att stadsdelsnämnden i sina remissvar på planärenden lämnar synpunkter kring till exempel trygghet, tillgänglighet, miljö och trafikfrågor utifrån sin lokalkännedom och kontakt med medborgarna. Om stadsdelsnämnderna även i fortsättningen ska arbeta utifrån en helhetssyn, som reglementet föreskriver, anser förvaltningen att planremisserna som regel ska nämndbehandlas på samma sätt som gjorts hittills.

Om utredningsförslaget om att planremisserna inte ska nämndbehandlas annat än om det medför betydande ekonomiska eller principiella konsekvenser för den aktuella nämnden genomförs, anser förvaltningen att det ur demokratisk synpunkt är av stor vikt att aktuella planer informeras till stadsdelsnämndernas ledamöter. Dessa har då möjlighet att lämna lokala synpunkter till stadsbyggnadsnämndens ledamöter. Nuvarande rutin vad gäller information till stadsdelsnämndernas ledamöter om aktuella markanvisningar bör enligt förvaltningen bibehållas under alla förhållanden.

Förvaltningen anser inte att kulturnämnden ska fråntas ansvaret för den kulturhistoriska klassificeringen och bedömningen och att denna ska läggas över på stadsbyggnadsnämnden. Bedömningen av dessa frågor bör göras i en oberoende utredning vilken sedan ingår i stadsbyggnadsnämndens sammantagna bedömning. Förvaltningen anser också att skönhetsrådets kansli fortsättningsvis ska vara fristående och inte organisatoriskt knytas till stadsbyggnadsnämnden eftersom det kan innebära en risk för mindre oberoende bedömningar.

Bygglov

För att effektivisera bygglovsprocessen föreslås att stadsbyggnadskontoret endast skickar bygglovsansökningar på remiss i de fall man saknar egen kompetens att bedöma ärendet. Förvaltningen anser förslaget vara rimligt i det fall att stadsdelsnämnderna förlorar ansvaret för parkfrågorna.

Parkdrift och parkinvesteringar

I enlighet med vad som påtalas i utredningen anser förvaltningen att ansvarsfördelningen för drift- och underhåll av parker, naturreservat och naturområden samt investeringar i dessa områden är otydlig i nuläget. Då ansvaret för dessa är placerat hos tre olika nämnder är det svårt både för allmänheten och anställda inom staden att hålla isär vilken nämnd som har ansvar för vad. Inte minst gäller detta de större parkinvesteringarna som är förenade med en mycket omfattande administration. Dessa investeringar genomförs idag i praktiken av trafik- och renhållningsnämnden då denna bereder stadsdelsnämndernas önskemål och föreslår kommunfullmäktige, via stadsledningskontoret, vilka projekt om ska prioriteras samt även genomför projektering och anläggning. Trafik- och renhållningsnämnden har idag även det samordnande ansvaret för parkfrågorna då den ansvarar för parkpolicy, parkdatabasen och är i färd med att rekrytera en stadsträdgårdsmästare.

Trafik- och renhållningsnämnden har dessutom sedan den 1 januari 2007 ansvaret för gatudrift samt för klottersanering och skadedjursbekämpning, även i de områden stadsdelsnämnderna sköter om.

Förvaltningen anser att det sammantaget utifrån nuvarande situation skulle innebära en större effektivitet och tydlighet om ansvaret för drift och underhåll av parkerna samt parkinvesteringarna samlades under en och samma nämnd – trafik- och renhållningsnämnden. Förvaltningen anser även att ansvaret för strandbaden, motionsspår och konstfrusna isbanor ska förläggas till idrottsnämnden i det fall att parkfrågorna övertas av trafik- och renhållningsnämnden.

En centralisering av parkförvaltningen kan ge utvidgade förutsättningar för satsningar på att utveckla verksamheten eftersom kompetens och ekonomiska resurser samlas på en och samma plats. I arbetet med att erhålla en ren och vacker stad blir sannolikt en större fokusering möjlig när det totala ansvaret för renhållning samlas under trafik- och renhållningsnämnden istället för att som idag delas mellan en facknämnd och 14 stadsdelsnämnder.

Förvaltningen vill i sammanhanget framhålla vikten av att både drift och underhåll av parkerna samt parkinvesteringarna, vid en centralisering, samlas på en och samma parkavdelning under ledning av en stadsträdgårdsmästare. En sådan organisation främjar snabb och effektiv kommunikation mellan de olika ansvarsområdena samt minskar risken för dubbelarbete. För allmänheten blir det också tydligt vart man ska vända sig med frågor och synpunkter kring diverse parkfrågor.

Avslutningsvis vill förvaltningen framhålla de fördelar som ändå finns med att vissa stadsmiljöfrågor sköts lokalt på stadsdelsnivå. Genom att parkingenjörerna, eller motsvarande, fysiskt är placerade i stadsdelsområdena och besitter stor lokalkännedom kan felanmälningar snabbt kontrolleras och åtgärdas. Tjänstemännen med ansvar för stadsmiljöfrågor kan även upplevas som mer tillgängliga för allmänheten jämfört med om de vore placerade centralt. Samarbetet mellan stadsmiljöverksamheten och övriga verksamheter på stadsdelsförvaltningen underlättas också när de är lokaliserade till samma kontor, exempelvis då lekplatser i anslutning till förskolor eller parklekar ska upprustas eller då gångvägar i anslutning till äldreboenden ska hållas halk- och snöfria.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2008 att överlämna stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande utan eget ställningstagande, samt att därutöver anföra följande:

Plan och byggprocessfrågor samt frågor som berör park, naturmark och strandbad väcker stort intresse och engagemang hos medborgarna i Älvsjö. SDN politiker är engagerade och har lokal kännedom i dessa frågor.

Enligt reglementet för stadsdelsnämnder, § 2, skall stadsdelsnämnderna stärka

den lokala demokratin och delaktigheten i respektive stadsdelsnämndsområde och nämndens arbete skall bygga på en helhetssyn och goda kunskaper i de frågor som rör nämndens ansvarsområden.

Vi finner att förvaltningen har avgett ett nyanserat svar på remissen, men finner att de föreslagna förändringarna i denna remiss bäst avgörs vid förhandlingarna mellan allianspartierna inför 2009 års budget, varför remissen överlämnas utan eget ställningstagande.

Reservation anfördes av vice ordföranden Majvi Andersson m.fl. (s), ledamoten Kenneth Rönnquist (mp) samt ledamoten Maj-Len Eklund (v), *bilaga*.

Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 juni 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsnämnden svarar på planremisser utifrån sina ansvarsområden, såsom skötsel av park, naturmark och strandbad samt ansvaret för förskola, äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade och socialtjänst. Samtidigt ska stadsdelsnämndernas arbete enligt reglementet bygga på helhetssyn och goda kunskaper om förhållandena i respektive stadsdelsområde. Det innebär att nämnden vid svar på planremisser även förmedlar synpunkter kring t.ex. trygghet, trivsel, framkomlighet, trafiksäkerhet. Det görs utifrån nämndens och förvaltningens lokalkännedom och kontakter med invånare och företag. Förvaltningen är därför tveksam till förslaget att remissvaren inte ska behandlas av nämnden.

Vidare föreslås att absoluta remisstider på 6 veckor ska tillämpas vid normalt planförfarande. Eftersom stadsdelsnämnderna endast sammanträder en gång i månaden är det svårt att klara en så kort remisstid.

Förvaltningen anser inte att ansvaret för den kulturhistoriska klassificeringen och bedömningen ska överföras från kulturnämnden till stadsbyggnadsnämnden. Syftet med denna förändring är att inte behöva remittera planer och bygglov som berör kulturhistoriskt värdefull bebyggelse till stadsmuseet. Förvaltningen anser att den samlade kompetensen i dessa frågor ska ligga kvar på stadsmuseet och att en uppdelning skulle skapa otydliga gränsdragningar. När stadsmuseet lämnar ett remissvar utifrån en kulturhistorisk bedömning så blir det tydligt för medborgarna hur Stadsbyggnadsnämnden sedan väger denna bedömning mot andra mål. Görs bedömningen inom stadsbyggnadskontoret riskerar den att bli mindre självständig och beslutsprocessen mindre genomskinlig för medborgarna.

Förvaltning anser att ansvaret för park- och naturmark samt strandbad ska ligga kvar på stadsdelsnämnderna.

Om parkfrågorna förs över till trafik- och renhållningsnämnden så slipper man de problem som ibland finns idag kring gränsdragningen mellan facknämnden och stadsdelsnämnderna. Förvaltningen anser dock att de positiva effekterna av att parkfrågorna finns kvar på stadsdelsnämnderna väger tyngre. Att parkfrågorna sköts av stadsdelsförvaltningarna innebär en bra service till medborgarna, eftersom parkingenjörerna sitter lokalt, är tillgängliga och har mycket god lokalkännedom. De har personlig kontakt med invånare, medborgarkontor, medarbetarna på förvaltningen och rör sig ofta i området och kan snabbt kontrollera de anmälningar som kommer in. Många mindre fel skulle inte bli anmälda, om anmälaren måste vända sig till en central förvaltning istället för förvaltningens lokala medborgarkontor, eftersom det upplevs som krångligare.

Parkingenjören samarbetar också med andra verksamheter lokalt. Inom Älvsjö stadsdelsområde har parkingenjören ett samarbete med Solberga äldreboende kring Prästgårdsparken som är utformad som en sinnenas trädgård för äldre och dementa. Trygghetsvandringar genomförs årligen av parkingenjören tillsammans med hyresgästföreningar, närpolicen, ungdomsrådet, fältassistenter, bostadsbolag. Vidare samarbetar stadsdelsförvaltningen med loka-

la organisationer, skolor, förskolor och dagbarnvårdare kring utformning och skötsel av parker. Genom Älvsjö stadsdelsnämnds tvärpolitiska grupp, som har möte varje månad, sker ett informationsutbyte mellan förvaltningen och de lokala politikerna kring både plan-, trafik- och parkfrågor.

Om parkfrågorna centraliseras försvinner det lokala perspektiv som stadsdelsnämndens ledamöter kan tillföra. Parkfrågor är något som intresserar allmänheten och både nämnd och förvaltning får många frågor och synpunkter kring detta. Under frågestunderna vid de öppna nämndsammanträdena kommer ofta frågor om t.ex. parker, naturområden och strandbad.

Förvaltningen kan dela bedömningen att gränsdragningen idag kan upplevas som otydlig. Ett alternativ som borde kunna övervägas och som är tydligare och enklare att förstå för både allmänheten och stadens anställda är, att all barmarksrenhållning på både gatu- och parkmark sköts av stadsdelsförvaltningarna inkl. träd, planteringar och blomsterprogram på gator och torg. Det som skapat frågor och osäkerhet i dagens situation är främst gränsdragningen mellan gatumark och parkmark. Med ovanstående förslag behöver man inte titta i detaljplanerna för att avgöra vad som är vad, utan gränsen utgår istället från funktion d.v.s. vinterväghållning resp. barmarksrenhållning och denna gräns är betydligt enklare att fastställa.

I förslaget anges att kommunala byggnader på parkmark ska överföras till fastighetsnämnden. Sådana byggnader inom Älvsjö stadsdelsområde förvaltas redan av fastighetskontoret med undantag av några små bodar.

Strandbaden bör inte överföras till idrottsnämnden. Strandbaden ska inte betraktas som idrottsanläggningar utan som parkmark, eftersom de används på det sättet. Långsjöbadet är en av de mest frekventerade parkytorna i Älvsjö. När stadsdelsnämnden tog över Långsjöbadet från idrottsnämnden 1997 var underhållet mycket eftersatt. Genom ett långsiktigt upprustningsarbete är nu badet i gott skick.

Om parkfrågorna trots allt centraliseras till trafik- och renhållningsnämnden så är det viktigt att de samlas på en parkavdelning som leds av en stadsträdgårdsmästare och inte splittras på flera avdelningar där de underordnas trafikfrågorna. En sådan avdelning måste också få tillräckliga resurser så att inte en omorganisation leder till besparingar, som försämrar underhållet av parkerna.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 28 augusti 2008 att som svar på remissen överlämna och åberopa stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Helena Bonnier m.fl. (m) samt ledamoten Helen Gustafsson (fp), *bilaga*.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Rolf Lindell m.fl. (s) samt ledamoten Marion Sundqvist (mp), *bilaga*.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 augusti 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsdelsförvaltningen instämmer i att det finns, både när det gäller parkskötsel och plan- och byggprocess, sådant som säkert kan förbättras och effektiviseras. Stadsdelsförvaltningen anser att dock inte att de problem som utredningen tar upp är skäl till att i grunden förändra verksamheten, utan att de kan avhjälpas genom förbättringar inom nuvarande organisation. Utredningens förslag när det gäller parkfrågorna och plan- och byggprocessen skulle innebära att stockholmarnas delaktighet och inflytande i dessa frågor skulle försvåras och att det

lokala demokratiska inflytandet skulle reduceras.

I samband med årsskiftet 2006/2007 överfördes en större del av stadsdelsnämndernas tidigare ansvar för stadsmiljöfrågor till trafik- och renhållningsnämnden. Stadsdelsnämndernas ansvar för drift och underhåll av parker, parkinvesteringar och samhällsplanering kvarstod. För att på ett effektivt sätt kunna utföra sitt uppdrag beslutade Kungsholmens, Norrmalms och Östermalms stadsdelsnämnder om att organisera en gemensam stadsmiljöverksamhet, Parkmiljögruppen Norra Innerstaden, som trädde i kraft den 1 maj 2007. Förändringen innebar en effektivisering av verksamheten med bibehållen hög kvalitet och nära kontakt med medborgare och lokala politikerna. De är svårt att se att det skulle bli effektivare eller bättre kvalitet genom att föra över Parkmiljögruppens verksamhet till trafik- och renhållningsnämnden. I USK:s senaste brukarundersökning fick de av stadsdelsnämnderna hanterade områden bättre betyg av stockholmarna än de av trafik- och renhållningsnämnden hanterade områdena.

Planfrågor

Genom bildandet av Parkmiljögruppen har de problem som beskrivs i remissen och som berör stadsdelsnämndernas ansvarsområde kunnat hanteras på ett bra sätt. Samarbetet har gjort det möjligt att behålla en bred kompetens i såväl parkfrågor som övriga stadsmiljöfrågor. För de tre stadsdelarnas tre stora stadsutvecklingsområden NV Kungsholmen, Norra Stationsområdet och Hjorthagen-Värtahamnen-Frihamnen-Loudden har genom ett effektivt samarbete med förvaltningarnas stora verksamheter och med stadsbyggnads- och exploateringskontoret, frågor om förskola, skola, handikappbostäder och parkfrågor tagits in i planeringen på ett tidigt stadium. Effekter som har uppnåtts är t.ex. en resurseffektiv remisshantering när det gäller plan- och bygglovsärenden, en kapacitet att fånga upp medborgarnas frågor och synpunkter som rör parker och utemiljön i övrigt samt en förmåga att förvalta och utveckla parker och grönområden. Sammantaget ger detta stadsdelsnämnden ett bra underlag för sitt remissvar och som den remitterande förvaltningen kan väga in i sitt beslutsunderlag.

Att remisstiderna inte alltid har kunnat hållas kan lösas genom att remisstiderna bättre anpassas till stadsdelsnämndernas sammanträdestider, som i regel är i slutet på en månad. Stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande tillställs dock alltid stadsbyggnadskontoret i tid.

Stadsdelsförvaltningen instämmer i utredningens resonemang om att fler planer kan genomföras som enkelt planförfarande, att s k start-PM inte behöver upprättas vid enkelt förfarande, remisstidens längd och att en projektkoordinator tillsätts på exploateringskontoret. Genom att stadsbyggnadskontoret börjat med stadsdelsvis planinformation får förvaltningen också i god tid möjlighet till att analysera framtida behov och medverka i planeringen av social service.

Bygglov

Stadsdelsförvaltningen känner inte igen utredningens beskrivning om att stadsdelarnas bygglovshantering skulle vara ineffektiv eller beröra gatumark. Stadsdelsförvaltningen får bara bygglovsremisser som rör eller gränsar till parkmark. Stadsdelsnämnderna i norra innerstaden har delegerat till chefen för parkmiljögruppen att besvara bygglov, vilket gör att det kan gå snabbt och smidigt. Ändå kan chefen på obyråkratiskt sätt via e-post förankra remissvaren hos resp. nämnd.

Parkförvaltning

Stadsdelsnämnderna har huvudsakligen ansvar för drift och underhåll av parkmark, koloniområden, strandbad, motionsspår, konstfrusna isbanor och gatuplanteringar samt investeringar på parkmark. Alla åtgärder på parkmark är upphandlade av stadsdelsnämnden och utförs av konsulter och entreprenörer. Underlaget för upphandlingen utgår från en parkdatabas, PARK, som är ett yt- och kartredovisningsprogram. Norra innerstadens tre stadsdelsnämnder beslutade vid sina junisammanträden om ett nytt avtal för en ny tre till sexårsperiod för parkdriften from 2008-10-01. Resultatet blev högre kvalitetskrav på entreprenörerna till

ett lägre pris!

Det är riktigt som skrivs i utredningen att under stadsdelsnämndernas verksamhetstid har de centrala tekniska förvaltningarna i sina olika konstellationer under årens lopp haft uppdrag att samordna, följa upp och utveckla verksamheten inom gatu- och parkdriften. I praktiken har detta dock till största delen rört snöröjning och renhållning av gator och torg. Sedan gatudriften gick över till trafikkontoret har intresset centralt för parkfrågor varit litet. Exempelvis har parkdatabasen inte utvecklats enligt det uppdrag som gavs i samband med att resursfördelningssystemet sågs över.

Parkpolicyfrågorna har de tre stadsdelsnämnden i norra innerstaden utrett, samrått och beslutat om i samband med att parkplaner beslutats eller uppdaterats.

Stadsdelsförvaltningen känner inte heller igen sig i utredningens analys och är därmed tveksam till förslagen beträffande parkförvaltning. Stadsdelsförvaltningen anser att stadsdelsnämnden redan har ett tydligt ansvar för drift, underhåll och investeringar i parker. För stockholmarna är det nog lättare att förstå att ansvaret för deras närmiljö ligger hos deras egen stadsdelsnämnd än hos trafik- och renhållningsnämnden. När man har synpunkter vänder man sig ofta till stadsdelsnämnden, oavsett vilken nämnd i staden som har ansvaret. Snarare anser stadsdelsförvaltningen att de centrala parker och blomsterprogram som ligger hos trafikkontoret logiskt bör ligga hos stadsdelsnämnden. Visst förekommer olika tolkningar i ansvar men det rörde frågor som inledningsvis var ett problem men som regelbundet tagits upp och till stor del har lösts genom en tydligare gränssnittlista.

Utredningen avfärdar det av kommunfullmäktige beslutade resursfördelningssystemet till stadsdelsnämnderna som alltför förenklat och schabloniserat. Kommunfullmäktige avsätter en summa för drift och underhåll varje år. Stadsdelsförvaltningen tror att den summan kanske behöver ökas snarare än att resursfördelningssystemet ändras. Stockholms parker har till viss del ett eftersatt underhåll. En ökad befolkning i en tätare stad sliter på parker, lekplatser och grönområden.

Utredningen beskriver arbetet med parkinvesteringar som omfattande med flera förvaltningar och nämnder inblandade. Stadsdelsförvaltningens bild är att stadsdelsnämnden utifrån sin parkplan föreslår hur parken ska utvecklas efter samråd med lokalbefolkning och lokalpolitiker. Trafikkontorets ansvar är att på bästa sätt fördela det anslag som kommunfullmäktige beslutat. Förvaltningen instämmer i att det är ett problem att beloppen är årsvisa men hanterar det genom att koncentrera på projekten i parkplanen och komplettera med nämndens egna fördelade investeringsmedel. Beskrivningen av otydlighet mellan stadsdelsförvaltningar och trafikkontoret anser förvaltningen vara överdriven. Förvaltningen ser trafikkontorets projektansvariga som konsulter åt stadsdelsförvaltningen på samma sätt som de som förvaltningen upphandlat för nämndens egna investeringar. All planering utgår från parkplanen.

För de övriga ansvarsområdena som utredningen tar upp som strandbad, motionsspår och konstisbanor, är driften upphandlad av stadsdelsnämnden eller överenskommen med t ex lokalt föreningsliv. Stadsdelsförvaltningen kan inte se någon direkt anledning till att splittra huvudmannskapet genom att överföra verksamheten till idrottsförvaltningen vilket utredningen föreslår.

Utredningen påstår svepande att nuvarande organisation är ineffektiv, otydlig, tungrodd och personalkrävande med administrativt merarbete och omständliga internfaktureringar. Stadsdelsförvaltningen kan inte instämma inte i denna slutsats. Tvärtom anser stadsdelsförvaltningen att de tre stadsdelarna i norra innerstaden har en flexibel, kompetent och kostnadseffektiv organisation. Norra innerstadens organisering av park- och stadsmiljöfrågor i Parkmiljögruppen Norra Innerstaden har effektiviserat personalstyrkan från tolv till sex personer. Verksamhetsplan, verksamhetsberättelse och tertialrapporter samordnas för de tre nämnderna i det webbaserade integrerade ledningssystemet. Fakturering sker månadsvis enligt upprättade betalplaner, vilket innebär att det administrativa arbetet minskat och den ekonomiska hanteringen effektiviserats.

Utredningen nämner ingenting om samhällsplaneringsfrågorna som idag ligger inom

stadsdelsnämndens ansvarsområde. Förvaltningen deltar i ett tidigt skede tillsammans med fackförvaltningarna i arbetet kring analys och planering av framtida behov av social service. Därigenom underlättas planprocessen för utvecklingsområdena i de olika stadsdelarna. Genom dialog med medborgare ges också dessa inflytande i stadsutvecklingsfrågor och andra frågor som rör deras närmiljö. Dialogen kan ske på olika sätt. Medborgare kan lämna in medborgarförslag som får offentlighet genom att de behandlas i stadsdelsnämnden. Förvaltningen kan också genomföra webbaserade brukarundersökningar eller fördjupade samråd kring specifika frågor. Lokal information om park- och övriga stadsmiljöfrågor ges på webbplatsen och i lokaltidningar.

Till skillnad från många av stadsdelsnämndernas övriga frågor som främst berör särskilda målgrupper, engagerar park- och stadsplanefrågorna alla i lokalbefolkningen och alla lokalpolitiker. Park- och stadsmiljöfrågorna tillhör de frågor som bevakas mest i lokalpressen. Stadsdelsnämnderna har av naturliga skäl andra förutsättningar än central nämnd att föra en lokal dialog och förankra dessa frågor på ett bra sätt, vilket sedan underlättar genomförandet. Eftersom stadsmiljöfrågorna ofta innehåller intressekonflikter och svåra avvägningar är en bra lokal dialog och en bra förankringsprocess ofta en förutsättning för ett effektivt genomförande.

Stadsdelsnämndernas politiker har ofta stor lokalkännedom och har därtill ofta god kunskap om lokalt näringsliv, bostadsrättsföreningar, fastighetsägare, idrottsföreningar m fl viktiga opinionsbildare i stadsmiljöfrågor. För Östermalms stadsdelsnämnd gäller liksom för de flesta stadsdelsnämnderna att stadsmiljöfrågor parkfrågor, stadsplanefrågor är de frågor som leder till i särklass flest besök vid nämndens öppna sammanträden. Stadsdelsnämnderna har även möjlighet till medborgarförslag.

Stockholms Stadshus AB

Stockholms Stadshus AB:s koncernledning har avgivit ett kontorsyttrande daterat den 22 augusti 2008 med i huvudsak följande lydelse.

Underremiss

Svenska Bostäder har inget att erinra utan samtycker till stadsledningskontorets förslag till beslut och understödjer uppfattningen att kortare handläggningstider är en central fråga för Stockholms fortsatta tillväxt och för att Svenska Bostäder ska kunna nå sina nybyggnadsmål (*bilaga 1*).

Familjebostäder anger i sitt svar att bolagets byggverksamhet av bostäder är ytterst beroende av en väl fungerande och smidig plan- och exploateringsprocess för att uppnå de av staden beslutade målen för nyproduktion.

Familjebostäder saknar en analys av nuvarande problem där många aktörer på Stockholms bostadsmarknad upplever att för få markanvisningar delas ut för att målet för bostadsbyggandet i staden skall kunna realiserars.

I utredningen görs en översiktlig genomgång av gällande bestämmelser i PBL om upprättandet av detaljplaner, där planärenden skall behandlas så snabbt som möjligt. Familjebostäder hade gärna sett att större vikt lagts vid den ovan redovisade bestämmelsen i PBL och att ett resonemang förts om nuvarande väntetider är förenliga med PBL:s krav.

Familjebostäder finner utredarens principiella taxekonstruktion intressant och tror att det kan bidra till att nå utredningens syften men avråder från en ökad kostnadsöverföring av plankostnaderna till byggherrarna.

Familjebostäder är positiva till den föreslagna förenklingen av detaljplaneprocessen och anser att förslagen om absoluta remisstider ska gälla även remisser i samband med bygglovsprövningen.

Familjebostäder tror med erfarenheter från 20K-projektet, att tjänsten projektkoordinator på exploateringskontoret kan bidra till en bättre och snabbare planprocess.

Familjebostäder delar förslagen till åtgärder för bygglovshanteringen, men saknar förslag som med tvingande verkan tidsbegränsar stadsbyggnadskontorets handläggningstid.

Bolaget är positivt till att ansvaret för kulturhistorisk bedömning bör överföras till stadsbyggnadskontoret samt att skönhetsrådet knyts närmare till stadsbyggnadskontoret genom att dess kansli förläggs dit (*bilaga 2*).

Stockholmshem anser sammanfattningsvis att förslagen är bra, men att vissa punkter kan förbättras.

Bolaget ifrågasätter rimligheten i fördelningen av de kostnadsökningar som drabbar byggandet i Stockholm med högre markpriser/tomträttsavgälder, större risktagande i exploatering och planarbete och nu högre taxor.

En utökad användning av planavtal föreslås, vilket innebär att stadsbyggnadskontoret tillförs mer resurser. Eftersom exploaterings- och planarbetet i hög grad sker i samarbete med exploateringskontoret bör det därför övervägas att tillföra även exploateringskontoret extra resurser.

Om användningen av planavtal ska öka ytterligare och exploatören står för kostnaden är det rimligt att villkoren i avtalen skärps till dennes fördel.

Stockholmshem menar att stadsbyggnadskontorets planförslag som är en sammanvägning av olika aspekter och synpunkter på planen, vid nämndbehandlingen borde kompletteras med byggherrens, risktagarens, synpunkter på planen (*bilaga 3*).

Micasa Fastigheter står inför omfattande ombyggnader och ser förslaget med en effektivare plan- och byggprocess som positivt.

De delar som *Micasa Fastigheter* har synpunkter kring rör dels förslag om förändringar i planavgiften, dels förslaget om stadsbyggnadskontorets delegation avseende avslag av ansökningar där ärenden strider mot gällande plan etc. (*bilaga 4*).

Stockholm Parkering tillstyrker starkt att föreslagna åtgärder genomförs för såväl planarbete som bygglovshantering, som torde medföra en kapacitetsökning innebärande kortare handläggningstider i båda leden.

Enligt bolagets uppfattning har det ofta tagit alltför lång tid att få fram erforderliga beslut när det gäller såväl markanvisningar som detaljplaner och bygglov. Bolaget tycker därför att det känns angeläget att möjligheterna också ses över för att korta ned handläggningstiderna för markanvisningarna.

En annan ofta mycket tidsfördröjande faktor är de otaliga möjligheter som finns att överklaga detaljplaner och bygglov i många instanser. Staden bör därför verka för att staten på motsvarande sätt ser över möjligheterna att begränsa denna besvärsmöjlighet utan att det demokratiska inflytandet åsidosätts (*bilaga 5*).

SISAB finner förslagen i remissen bra samt önskar betona vikten av att åtgärder vidtas syftande till att tidsutdräkten vid plan- och byggprocesser kortas (*bilaga 6*).

Koncernledningens synpunkter

Kommunfullmäktige gav i budget för 2007 och även 2008 i uppdrag att åtgärder skall vidtas för att förkorta plan- och byggprocessen i staden. Kommunfullmäktiges mål är att tiden från start-PM till beslutad detaljplan på sikt ska halveras.

En särskild utredningsman har utsetts till att utreda hur plan- och byggprocessen kan förkortas samt hur vissa ansvarsfrågor inom det tekniska området bör lösas för att skapa en mer ändamålsenlig och effektiv ansvarsfördelning.

I utredningen föreslås ett antal åtgärder som på olika sätt underlättar arbetet med under-

lag och beslut avseende bygg- och planprocessen. I ärendet föreslås också organisatoriska förändringar inom staden som bistår denna process. Vidare föreslås förändringar i nämndernas interna relationer, vilket kommer att förkorta tid från förslag till beslut.

Plan- och bygglovsprocessen effektiviseras genom förslag på ett antal åtgärder så som utökad tillämpning av planavtal, översyn av plantaxan, ökad tillämpning av enkelt planförfarande, ökad delegation från kommunfullmäktige till stadsbyggnadsnämnden och från stadsbyggnadsnämnden till stadsbyggnadskontoret samt effektivare remissförfarande i plan- och bygglovärenden. Ansvar för kulturhistorisk klassificering och bedömning överförs till stadsbyggnadsnämnden. Skönhetsrådets kansli knyts organisatoriskt och lokalmässigt till stadsbyggnadskontoret.

Bolagen är i sina remissvar överlag positiva till förslagen och välkomnar en effektivisering av plan- och byggprocessen. Flera bolag lämnar också förslag till kompletterande förändrings-/effektiviseringsmöjligheter avseende planavtal, markanvisningar, detaljplanearbete m.m.

Koncernledningen delar bolagens positiva uppfattning om stadsledningskontorets förslag men vill också poängtera den aviserade problematiken kring markanvisningsprocessen.

Koncernledningen delar även stadsledningskontorets uppfattning att det är av största vikt att plan- och byggprocessen effektiviseras och ställer sig därför frågande till om förstärkning av personella resurser är den bästa vägen. Stockholms Stadshus AB lät under 2003 genomföra en utredning i syfte att identifiera åtgärder för att minska byggkostnader. Denna analys gav vid handen att planutformning och gestaltning hade en betydande inverkan (ca 5-8%) på produktionskostnaderna i olika projekt. Detta berodde både på att planarbetet förlängde byggprocessen i tid, samt p.g.a. olika detaljplane- och bygglovskrav som är högre och mer detaljerade än PBL kräver. Koncernledningen vill därav bl.a. peka på de förslag till alternativa arbetsformer som bl.a. Familjebostäder och Stockholmshem tar upp. Den bästa vägen för en effektivisering torde vara en förenkling av arbetssätten och ett minskat kravställande.

Koncernledningen har inget att erinra kring den renodling av ansvarsområden som föreslås samt ändrad lokalisering av skönhetsrådet.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet

Rådet till skydd för Stockholms skönhet beslutade vid sitt sammanträde den 26 augusti 2008 att överlämna ett remissyttrande daterat den 18 augusti 2008 med i huvudsak följande lydelse.

Med anledning av finansrotelns remiss av rubricerat ärende vill skönhetsrådet anföra följande. Utredningens syfte är att korta tidsåtgången i plan- och bygglovsprocessen samt att renodla ansvaret i vissa frågor för att förenkla och effektivisera frågor mellan nämnder. Enligt uppdraget ska utredningen redovisa nuläge samt redogöra för situationen efter åtgärd och för tidsvinsten genom en genomförandeplan. Det formella material som krävs för beslut ska biläggas. Vad gäller skönhetsrådet har inte utredningen föregåtts av en undersökning av nuläget. Det har inneburit att förändringarna som föreslås varken innebär effektivisering av arbetsformerna eller medför tidsvinster för handläggningen utan istället skapar formella komplikationer avseende förutsättningen för rådets konstruktion, den oavhängiga rollen.

Sammanfattning

- Skönhetsrådet anser det olämpligt att knyta rådets kansli till stadsbyggnadskontoret med hänvisning till den beroendeställning det skapar mellan rådet och den förvaltning och nämnd vars förslag rådet är satt att lämna synpunkter på

- Skönhetsrådet anser att utredningens förslag att revidera reglementet för Rådet till skydd för Stockholms skönhet bör avstyrkas

- Rådet anser det också stå i strid med reglementet om en alltför stor andel ärenden kon-

Rådets uppdrag

Enligt reglemente och delegationsordning för Rådet till skydd för Stockholms skönhet (Kfs 2006:23) ska skönhetsrådet vara rådgivande åt Stockholms stad i frågor som rör natur-, kultur- och stadsbyggnadsfrågor i en vidare mening. Rådet får också initiera förslag och göra egna framställningar. Rådet består av tretton ledamöter varav tolv utses av kommunfullmäktige och en av rådet självt. Ledamöterna representerar olika grupper och institutioner och företräder med sin kompetens dessa genom sin plats i rådet. Dessutom har rådet rätt att få upplysningar och biträde av kommunens myndigheter. Rådet debiterar inte sina remissvar.

Skönhetsrådet är inte en kommunal nämnd utan en i förhållande till nämnderna fristående instans. Rådet lämnar sitt budgetförslag till kommunstyrelsen och svarar endast inför kommunfullmäktige. Liksom för andra granskande enheter är rådets fristående roll en förutsättning för det oberoende arbetet. Under tidigare perioder har man prövat att låta rådet vara administrativt knutet till kulturnämnden och senare stadsbyggnadsnämnden. Det visade sig dock vara svårt att hålla gränssnittet rent när det gällde budgetarbetet, vilket ytterligare komplicerades i verksamhetsredovisningen eftersom rådet inom sitt fält inte bara har stadsbyggnadsfrågor utan också natur- och kulturvårdsfrågor att hantera. I och med att stadsledningskontoret inrättades flyttades den administrativa tillhörigheten hit vilket säkerställde en i förhållande till andra nämnder oberoende ställning.

Rådet avstyrker utredningens förslag att knyta kansliets ekonomi och personal till stadsbyggnadsnämnden. Det förefaller rådet orimligt att äska pengar eller på annat sätt redovisa verksamheten till den nämnd respektive det kontor vars förslag rådet ska bedöma. Rådet väljer dessutom självt sin sekreterare vars fristående tjänst inte bör underställas en annan förvaltningschef.

Rådet beklagar att utredningen inte föregåtts av en granskning och analys av det faktiska nuläget för skönhetsrådet – inkluderande rådets formella status som remissorgan och den betydelse som en oberoende organisatorisk placering har för rådets möjlighet att fullgöra sin uppgift. En förståelse för rådets fristående funktion skulle ha givit ett annat resultat. Rådet ställer sig dock positivt till att, i samråd med stadsbyggnadskontoret och andra berörda nämnder, ytterligare effektivisera rutinerna för plan- och byggprocessen.

Remisstider och tidsåtgång

Mycket av utredningens fokus ligger på remisstider och tidsåtgång i ärendehantering. I stadsrevisionens "Årsrapport 2007: Stadsbyggnadsnämnden avseende stadsbyggnadskontoret" står att läsa att den genomsnittliga handläggningstiden för samtliga planer minskade från 17 till 13 månader under verksamhetsåret. Förklaringen var att nämnden hanterat fler planer med enkelt planförfarande. I fråga om bygglov och bygganmälan hade inkomna ärenden ökat med 13 % under året vilket delvis kan förklaras med att den bygglovshantering som tidigare handlades av stadsdelsnämnderna nu överförts till stadsbyggnadskontoret. Handläggningstiden för bygglov hade också ökat och åtagandet att 50 % av inkomna bygglovsärenden ska få ett beslut inom två månader kunde inte uppfyllas. Den reella siffran under året var 42 % med beslut inom två månader. Den ökade handläggningstiden går således att hänföra till ett större antal bygglovansökningar men också, enligt rapporten, till att anmälan om olovligt byggande ökat samt att kontoret haft vakanta tjänster. Revisionskontoret uppmanade stadsbyggnadsnämnden att följa utvecklingen samt genomföra åtgärder. Den föreliggande utredningen visar på tydliga möjligheter till förbättringar av en situation som är att ta på allvar, men innehåller också förslag som bör studeras vidare eller utgå för att inte leda till motsatt effekt.

En läsning av stadsrevisionens rapport visar alltså att det inte nödvändigtvis är remitteringen av ärenden som är ett problem utan rutiner i handläggningen av dessa. Tidsåtgången i ett ärendes hantering mellan markanvisning och bygglovshantering kan med fördel koncentreras utan att förlora den breddade kompetens remitteringen medger och utan att riskera att

beskåra medborgarens insyn i ett ärende.

Kvalitetssäkring

Utredningen anger att kortare handläggningstider är en central fråga för Stockholms fortsatta tillväxt och framtida utveckling liksom för genomförandet av ”Vision 2030”. Den fortsätter med konstaterandet att det finns anledning att se över rutiner och ansvarsfördelningar inom staden för att effektivisera och förtydliga ansvaret för verksamheterna, utan att det demokratiska inflytandet reduceras.

För att Stockholm ska kunna utvecklas i enlighet med visionen krävs kvalitetssäkring i stadsbyggnadsprocessen. Kommunfullmäktiges ”Vision 2030” förutsätter en organisation som är väl förberedd för ett ökat medborgarintresse. Visionen anger nämligen att det inte är stadens uppgift att ta över och kontrollera, men genom att erbjuda en organisation med bred kompetens kan staden se och förstå helheten i medborgarnas önsningar och behov. Det är en styrka för stadsbyggandet att kunna erbjuda remissinstansernas bidrag till planeringen och det vore en brist för det visionära stadsutvecklingsarbetet om möjligheterna begränsades. Skönhetsrådet kan genom sin unika sammansättning av sakkunniga och politiska företrädare bidra med utvecklande synpunkter. Rådet har också som en viktig uppgift att väcka frågor och debattera ärenden för att föra stadsbyggnadsdebatten i ett vidare forum och för att ge perspektiv och referenser åt sakfrågor.

Skönhetsrådet är inte avsett att vara en estetiskt dömande instans vid utformningen av Stockholms fysiska gestalt. Det är, som namnet antyder, en rådgivande instans. Genom sitt stadgemässiga oberoende och varierade sammansättning bidrar det till en fördjupning av den demokratiska processen. I moderna termer kan rådet beskrivas som en referensgrupp med uppgift att förstärka beslutsunderlaget till nytta för stadens gestaltning. Det har inte en granskande uppgift liknande den som exempelvis gäller för revisorer. Det är definitivt inte en institution med polisiära befogenheter. Det representerar en helt annan kvalitet – att ställa sin sakkunskap till medborgarnas förfogande.

Med hänvisning till att ökat medborgarintresse i stadsbyggnadsfrågor också medfört fler överklaganden och anmälningar om olovligt byggande anser rådet det vara ett felslut att föreslå effektiviseringar som minskar medborgarens insyn i ett tidigt skede – som t.ex. restriktivitet i remitteringen av markanvisningar eller slopade programsamråd. Däremot anser rådet det vara föredömligt att i en allt högre grad använda enkelt planförfarande i ärenden som är rutinmässiga och där man säkerställt att konflikter eller motstridiga intressen inte existerar.

Rådets handläggning

Rådet anser det således inte vara självklart att remisstiderna i den interna kommunala hanteringen är den verkliga orsaken till att lång tid förlöper mellan markanvisning och byggnämnan, men anser att förslaget med absoluta remisstider på 3 respektive 6 veckor är rimligt och därför bör genomföras. Vad gäller remittering till skönhetsrådet har inte utredningens förslag föregåtts av någon kartläggning beträffande tidsåtgången. Utredningen uppger t.ex. felaktigt att bygglovsärenden regelmässigt remitteras skönhetsrådet. För att sätta rådets faktiska verksamhet i relation till ärendehanteringens volymer kan konstateras att 116 av de 6 000 till stadsbyggnadskontoret inkomna bygglovsärenden remitterades till skönhetsrådet år 2007, vilket är en minskning sedan tidigare år. De knappa 2 procenten av stadsbyggnadskontorets ärenden som remitteras rådet är komplicerade och berör påtagliga stadsmiljöförändringar men besvaras i majoriteten av fallen inom utsatt remisstid.

Frågan om de långa handläggningstiderna är inte ny. Skönhetsrådet började redan år 2003 följa och utvärdera de rutiner som rör handläggningen av bygglovsärenden. Rådet kunde konstatera att ett beslutsfattande sammanträde i månaden utgjorde ett problem för ärendehanteringens om remisstiden på tre veckor skulle kunna hållas och nya rutiner utarbetades. Sekreterarens delegationsrätt har utökats och en vidaredelegering till kansliets handläggare gällande enklare bygglovsärenden har kommit till stånd. Rådet har också, i samarbe-

te med stadsbyggnadskontoret, utarbetat en rutin för bygglovshandläggning under särskilda dragningar på stadsbyggnadskontoret där beslut kan avges på plats. Under senare tid handläggs även enklare planärenden av kansliet enligt den delegationsrätt som givits sekreteraren.

Vad gäller problemet med långa remisstider bör även detaljplanehanteringen (som i fallet med bygglovsremitteringen) sättas i relation till den faktiska volymen. Under 2007 remitterades rådet 66 detaljplaner – att jämföra med de 418 diarieförda planärendena som finns inskrivna i stadsbyggnadskontorets registratur för året. Även där besvarades ärendena under utsatt remisstid. Endast undantagsvis förlängdes remisstiden, närmare bestämt för tio av 66 ärenden, och då oftast på handläggarens begäran. Ytterligare en jämförelse kan göras: Stadsbyggnadsnämnden antog enligt stadsrevisionens årsrapport endast 87 detaljplaner under året 2007. Det finns alltså inte belägg för att remitteringen av ärenden är den största anledningen till att detaljplaner inte kommer till stånd.

För att korta remisstiderna föreslås vidare att fler ärenden ska kontorsberedas och endast anmälas eller informeras i nämnden. När det gäller detaljplaneärenden av mer komplicerat slag, men också områdesplaner och ett antal bygglov med särskild betydelse för stadsbilden, omöjliggör rådets konstruktion och reglemente en ytterligare ökad delegering av ärenden till kansliet. Rådets kompetens är knuten till de ledamöter som valts till skönhetsrådet. Inga tjänsteutlåtanden föreligger vid behandlingen utan varje ärende föredras av respektive handläggare eller tjänsteman och följs av diskussion i rådet. För skönhetsrådet kan inte grundprincipen vara att lämna kontorsyttranden utan en föregående nämndhantering eftersom besluten fattas under sammanträdet. En konsekvent hävdad och absolut remisstid på 6 veckor är dock inte något problem då rådets sammanträdestider ligger i tätare spann. Observera dock att förslaget om absoluta remisstider förutsätter ett samarbete med länsstyrelsen för att få avsedd verkan.

Slutledning

Skönhetsrådet anser det olämpligt att knyta rådets kansli till stadsbyggnadskontoret med hänvisning till den beroendeställning det skapar mellan rådet och den förvaltning och nämnd vars förslag rådet ska lämna synpunkter på. Rådet önskar också påminna om att det är långt ifrån endast stadsbyggnadsfrågor som behandlas av rådet. Samma fria ställning bör rådet ha till exempelvis exploateringsnämnden och kulturnämnden för att säkerställa den funktion som rådet är menad att ha. Den nuvarande organisatoriska placeringen hos kommunstyrelsen via stadsledningskontorets administration är en garanti för rådets oavhängighet. Rådet anser det också stå i strid med reglementet om en alltför stor andel ärenden kontorsbereds. I övrigt välkomnar rådet de effektiviseringsförslag som föreslås avseende förenklad ärendehantering och absoluta remisstider. Skönhetsrådet anser att utredningens förslag att revidera reglementet för Rådet till skydd för Stockholms skönhet bör avstyrkas. Detta med hänvisning till att förändringarna varken innebär effektivisering av arbetsformerna eller medför tidsvinster för handläggningen utan istället skapar formella komplikationer avseende förutsättningen för rådets konstruktion, den fristående rollen.

RESERVATIONER M.M.

Exploateringsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Mirja Räihä Järvinen m.fl. (s) enligt följande

Exploateringsnämnden beslutar

att ej tillstyrka utredningen,

samt

att därutöver anför följande:

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller – framförallt – medborgarna. Många förslag tycks dessutom ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet. Det får snarare betraktas som något som stadsledningskontoret vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Vi är också oroliga för att man utan analys för över ansvaret för värmandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till Stadsbyggnadsnämnden. Exploateringsintresset kommer fortfarande att ha en företrädare, samtidigt som den avvägande nämnden även ska ansvara för kultur- och skönhetsintressena. Detta föreslås egentligen utan analys.

Reservation anfördes av ledamoten Emilia Hagberg (mp) och ledamoten Ann-Margarethe Livh (v) enligt följande

Exploateringsnämnden beslutar

att avslå förvaltningens förslag,

att därutöver anför följande:

Vi är negativa till att överföra klassificering och bedömning av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse från stadsmuseet till stadsbyggnadsnämnden. Dels har stadsmuseet den givna kompetensen för att utföra detta arbete och dels befäror vi konfliktsituationer om stadsbyggnadsnämnden både ska ge tillstånd och vara en kontrollant av dessa. Vi motsätter oss att ansvaret för kulturhistorisk klassificering och bedömning överförs till stadsbyggnadsnämnden och att Skönhetsrådets kansli knyts organisatoriskt och lokalmässigt till stadsbyggnadskontoret.

De sätt man här försöker förkorta plan- och byggprocessen på är oroväckande. Medborgarinflytandet är viktigt och ska inte försvagas. Att försöka snabba upp processen genom att försvaga det demokratiska inflytandet är inget bra tillvägagångssätt. Och risken är stor att miljöaspekter, lokalt viktiga aspekter såsom förskolor och skolor, kulturhistoriska värden inte lyfts fram tillräckligt i planprocessen.

I ärendet förs fram att tiden under en byggprocess spelar en viktig roll och att tiden från första planbeställning till antagande bör förkortas. Enligt ”Vision 2030” ska Stockholm bli en

stad i världsklass och för detta krävs ett ökat byggande, av framförallt bostäder för att logera alla nya och redan befintliga invånare i bostadsbristens Stockholm. Men vad innebär tid? Tid kan även vara en investering för framtiden, låt ett nytt bostadsområde få tid att växa fram och undvik på så sätt att göra fatala misstag som är svåra att reparera.

Många av Stockholm förorter som byggdes under miljonprogramsåren lider just av tidsbrist, det skulle gå snabbt, vara effektivt, och områden förlorade många viktiga kvalitéer som varit en del av en tidigare, långsammare byggprocess. Idag finns flera exempel på att dessa kvalitetsmissar går att rätta till men det krävs en omfattande platsstudie och en väl tilltagen budget för att göra en nedgången och sliten miljonprogramsförort till ett attraktivt bostadsområde. Den förskortade planprocessen riskerar också att leda till att överklaganden ökar, då möjligheterna till påverkan minskar. De projekt som genomförs bör förankras genom att granskas av viktiga remissinstanser och väl genomförda samråd. Praxisen som utvecklades genom s.k. omvänd planprocess ibland andra Kärrtorp och olika stadsdelsförnyelseprojekt bör tas implementeras i stadens byggprocesser och utvecklas vidare i andra projekt.

Stadsledningskontoret föreslår att en rad ansvarsområden ska tas bort från stadsdelsnämnderna.

- Ansvar för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och naturmark överförs till trafik- och renhållningsnämnden.
- Ansvar för strandbad med byggnader, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden.
- Ansvar för kommunala byggnader på parkmark och inom koloniområden överförs till fastighetsnämnden.

Detta är ytterligare ett steg i majoritetens politik att urholka stadsdelsnämndernas ansvar. Sedan förra valet har den moderatledda majoriteten dels minskat antalet stadsdelsnämnder från 18 till 14 dels urholkat nämndernas ansvar kraftigt. Hela skolverksamheten, renhållningen och vissa planförfaranden har redan tagits bort.

Då stadsdelsnämnderna infördes gjordes det i bred politisk enighet. Endast moderaterna stod utanför den uppgörelsen, men idag medverkar hela alliansen märkligt nog till detta.

Det är anmärkningsvärt att dessa omfattande förändringar föreslås utan att diskussioner förts vare sig med oppositionen eller med medborgarna. Majoriteten försöker i själva verket slakta stadsdelsnämnderna i smyg. Parker, planeringar och naturmark har i hög grad engagerat medborgarna. Att flytta dessa verksamheter till trafik- och renhållningsnämnden är ett effektivt sätt att minska medborgarnas intresse för stadsdelsnämnderna och troligen också ett sätt att i tysthet göra det möjligt att skära ned på anslagen för parkförvaltningen.

Vi motsätter oss även att nuvarande ansvar för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och fritidsträdgårdar inom stadsdelsnämnderna överförs till trafik- och renhållningsnämnden från 1 januari 2009. Stadsdelsnämnderna bör utformas så att de finns till för invånarna i stadsdelen och erbjuda den lokalkännedom och närhet som behövs. Det är även viktigt att det lokala perspektivet tas till vara och att invånarna i stadsdelen själva kan komma med förslag på förbättringar och förändringar i deras närmiljö. Trafik- och renhållningsnämnden har inte den närhet och lokalkännedom som behövs.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Gulan Avci (fp) enligt följande

Med pengsystem i stället för politisk styrning har en stor del av stadsdelsnämndernas nuvarande uppgifter flyttats över till de enskilda medborgarna. Det betyder inte att behovet av lokala nämnder i Stockholm upphör.

Samtidigt är bostadsförsörjningen en strategiskt viktig fråga för staden. Därför är det angeläget att ha en effektiv och ändamålsenlig organisation för plan- och bygglovsprocessen med mera. Korta handläggningstider är viktigt.

Folkpartiet kommer att ta slutligt ställningstagande till SLK:s förslag i samband med budget för 2009.

Ersätтарыttrande gjordes av ersättaren Torkel Tigerschiöld (mp) och ersättaren Lotten von Hofsten (v) med instämmande i den av Emilia Hagberg (mp) och Ann-Margarethe Livh (v) anförda reservationen.

Fastighetsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Martin Michel (mp) och ledamoten Åke Mezán (v) enligt följande

Fastighetsnämnden beslutar att

1. avslå förvaltningens remissvar
2. föreslå att återupprätta den status och funktion stadsdelsnämnderna hade före valet 1998 samt

3. därutöver anför följande

Stadsledningskontoret föreslår att en rad ansvarsområden ska tas bort från stadsdelsnämnderna bl a:

- Ansvar för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och naturmark överförs till trafik- och renhållningsnämnden.

- Ansvar för strandbad med byggnader, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden.

- Ansvar för kommunala byggnader på parkmark och inom koloniområden överförs till fastighetsnämnden.

Då stadsdelsnämnderna infördes under mandatperioden 1994-98 gjordes detta utifrån en bred politisk enighet. Endast moderaterna stod utanför den uppgörelsen, men idag medverkar folkpartiet och centern märkligt nog till det som sker nu.

Detta är ytterligare ett steg i den moderatledda alliansens politik att urholka stadsdelsnämndernas ansvar. Redan under mandatperioden 1998-2002 decimerades antalet stadsdelsnämnder från 24 till 18. Sedan förra valet har den moderatledda majoriteten dels minskat antalet stadsdelsnämnder från 18 till 14 dels urholkat nämndernas ansvar kraftigt. Hela skolverksamheten, renhållningen och vissa planförfaranden har redan tagits bort.

Det är anmärkningsvärt att dessa omfattande förändringar föreslås utan att diskussioner förts vare sig med oppositionen eller med medborgarna. Majoriteten försöker i själva verket slakta stadsdelsnämnderna i smyg. Parker, planeringar och naturmark har i hög grad engagerat medborgarna. Att flytta dessa verksamheter till trafik- och renhållningsnämnden är ett effektivt sätt att minska medborgarnas intresse för stadsdelsnämnderna och troligen också ett sätt att i tysthet göra det möjligt att skära ned på anslagen för parkförvaltningen.

Ett modernt samhälle med en välinformerad befolkning kräver en välfungerande lokal demokrati och där har stadsdelsnämnderna en viktig roll som behöver utvecklas vidare snarare än att inskränkas.

Stadsledningskontoret föreslår också att planprocesserna ska förkortas och att andelen enkla planförfaranden ska öka. Också det är ett hårt slag mot demokratin som inte leder till kortare processer då risken att ärendena överklagas ökar.

Att som det föreslås utesluta fristående granskare som Stockholms stadsmuseum ur planprocessen ökar risken för att man missar viktiga aspekter. Ett hus ska stå i minst 50 år och ogenomtänkt utformning blir då något man får ångra.

Den borgerliga majoritetens förslag om att korta planprocesserna är dessutom ett slag i luften då stadens höga markpriser är en betydligt mer hämmande faktor än långa planprocesser. I dagsläget vågar inte staden avsätta mark för förskolor etc. eftersom de inte kommer att löna sig. Vad som behövs för en balanserad stad och ett förnuftigt byggande är att staden tar ett helhetsgrepp över planeringen snarare än korta planprocesser. De projekt som genomförs bör förankras genom att granskas av viktiga remissinstanser och väl genomförda samråd.

Praxisen som utvecklades i den omvända planprocessen i Kärrtorp bör tas tillvara och utvecklas vidare i andra projekt.

Reservation anfördes av ledamoten Håkan Wahlén m.fl. (s) enligt följande

Fastighetsnämnden beslutar

att ej tillstyrka utredningen

samt

att därutöver anföra följande

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller – framförallt – medborgarna. Många förslag tycks dessutom ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet. Det får snarare betraktas som något som stadsledningskontoret vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Vi är också oroliga för att man utan analys för över ansvaret för värmandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till Stadsbyggnadsnämnden. Exploateringsintresset kommer fortfarande att ha en företrädare, samtidigt som den avvägande nämnden även ska ansvara för kultur- och skönhetsintressena. Detta föreslås egentligen utan analys.

Ersättaryttrande gjordes av ersättaren Yildiz Kafkas (mp) med instämmande i den av Marin Michel (mp) och Åke Mezán (v) anförda reservationen.

Kulturnämnden

Reservation anfördes av ledamoten Eva Louise Erlandsson Slorach m.fl. (s), ledamoten Kerstin Wickman (mp) samt ledamoten Ann-Mari Engel (v) enligt följande

Kulturnämnden beslutar

att tillstyrka förvaltningens förslag till beslut, samt

att därutöver anföra:

Demokratin är vårt samhälles grundpelare. Stockholmarnas vilja ska få genomslag i utformningen av stadens verksamheter. Vi tror att många beslut bäst fattas nära dem som berörs av besluten. Närdemokratin och den lokala förankringen är viktig. Medborgarna ska ha närhet både till sina förtroendevalda politiker och till stadens tjänstemän och handläggare.

Vi motsätter oss att man utan analys för över ansvaret för värmandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till Stadsbyggnadsnämnden. Den kompetens som Stadsmuseet innehar går därmed förlorad. Vi vill därför understryka vikten av de synpunkter som förvaltningen lämnar angående Stadsmuseets roll i plan- och byggprocesser.

Majoriteten förfaller vilja centralisera det mesta av stadsdelarnas verksamheter och endast behålla ett tomt stadsdelsnämndsskal utan innehåll. Det hade varit ärligare av majoriteten att skylta öppet med den urholkning som faktiskt sker av stadsdelsnämnderna och detta ärende innebär i sig ytterligare urholkningar av stadsdelarnas verksamheter. Det är beklagligt att detta sker utan en analys av de övergripande konsekvenserna för delaktighet, samhörighet,

samordningsvinster etcetera. Organisatoriska förändringar av denna karaktär kan inte enbart analyseras ur ett gränssnitts- och administrativt perspektiv.

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller – framförallt – medborgarna. Många förslag tycks dessutom ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet. Det får snarare betraktas som något som stadsledningskontoret vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Stadsbyggnadsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Teres Lindberg m.fl. (s) enligt följande

Stadsbyggnadsnämnden beslutar delvis godkänna kontorets förslag, att i övrigt avstyrka utredningen samt att därutöver anför följande:

Vi instämmer i stadsbyggnadskontorets analys att det inte är stadsbyggnadsnämndens uppgift som tillsynsmyndighet att klassificera kulturhistoriskt värdefulla fastigheter. Det finns en direkt intressekonflikt. Vi instämmer också i att det inte vore lämpligt att organisatoriskt sammankoppla skönhetsrådet. Rådet skulle mista sin roll och funktion om dom inte har en självständigt ställning gentemot stadsbyggnadsnämnden.

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller – framförallt – medborgarna. Många förslag tycks dessutom ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet. Det får snarare betraktas som något som stadsledningskontoret vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Vi är oroliga över att SLK utan analys för över ansvaret för värnandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till Stadsbyggnadsnämnden. Exploateringsintresset kommer fortfarande att ha en företrädare, samtidigt som den avvägande nämnden även ska ansvara för kultur- och skönhetsintressena. Detta föreslås egentligen utan analys.

Reservation anfördes av ledamoten Cecilia Obermüller (mp) enligt följande

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att till del bifalla stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande rörande punkterna 1 t.o.m. 3 samt nr 15 och att avstyrka remissen, samt att därutöver anför följande:

Stadsledningskontoret lägger fram en remiss som tycks ha intentionen att jämna marken för en ”odemokratisk panikplanering” eller ”fort och fel” och det bortses ifrån att planprocessen redan idag är oerhört snabb i Stockholm, troligen redan för snabb för sitt eget bästa.

Vid upprättande av planer ska främst två mål tillgodoses. Det ena är att berörda ska garanteras ett reellt inflytande på planutformning och genomförande. Det andra är att ärendena ska behandlas effektivt och rättsäkert. Det reella inflytandet kan idag ifrågasättas då motstånd till planer eller önskemål om förändringar allt oftare avfärdas som särintressen i Stockholm idag.

Ambition att halvera tiden för planprocesser får mycket negativa konsekvenser. Utöver att det demokratiska medborgarinflytandet minskas och remissinstanserna behandlas allt mer styvmoderligt riskerar man att nybebyggelsen utförs med undermålig utformning. (Bostäder uppförs så snabbt och billigt som möjligt för att sedan oftast säljas som bostadsrätt med stundande problem för ägaren. Långsiktiga ägande kan borge för högre kvalitet). Den demokratiska processen behöver tid och tid ger även möjlighet till granskning och justeringar av tillkommande bebyggelse till det bättre.

Planprocessen skall skötas rättssäkert och effektivt. En allt för snabb hantering leder ofta till formfel, överklaganden och fördröjningar. Stadsledningskontoret föreslår att planprocesserna ska förkortas ytterligare och att andelen enkla planförfaranden ska öka. Användningen av enkelt planförfarande används redan i allt för stor utsträckning. Ett programsamråd ska ges svar på om platsen är lämplig för bebyggelse. Idag genomförs mycket få programsamråd i Stockholm. Det är fördyrande och väcker stor irritation när markanvisningar ges på olämpliga platser, därutöver överklagas då planerna i stor utsträckning. Stockholms förfarande att ge markanvisningar innan frågan om platsens lämplighet är avgjord förorsakar mycket problem, givetvis bör markanvisningsförslag sändas till stadsdelsnämnderna för synpunkter.

Det är det stora antalet överklaganden och överklagandeprocessen i sig som är den största orsaken till att planer fördröjs. Höga markpriser och byggselarv är utöver långa planprocesser andra orsaker till att byggandet är dyrt i Staden.

Förslaget om absoluta remisstider måste bestämt avstyrkas. Självfallet ska remissinstanserna inte onödigt fördröja planprocessen, men stadsdels och andra nämnder måste ges möjlighet att ta upp och behandla ärenden.

Attityden till Länsstyrelsen är förvånande. Länsstyrelsen företräder staten samt ser till riksintressefrågor och ser även till avvägningar mellan enskilda och allmänna intressen. Det är väl bra med ett gott kommunalt självförtroende, men vi är del av staten Sverige och lyder under landets lagar.

Att ha möjlighet att få ärenden prövade av den politiska nämnden är en demokratisk rättighet, ytterligare delegation bör inte ske till stadsbyggnadskontoret.

Plan- och bygglagens regler för planprocessen tecknar bilden av en deliberativ, demokratisk process. Med andra ord ska de skilda, ofta motstående åsikter och intressen som finns i planprocessen – privatekonomiska, samhällsekonomiska, kulturella och miljömässiga – komma till tydligt uttryck, ventileras öppet och brytas mot varandra. Först när ett allsidigt beslutsunderlag har tagits fram ska kommunfullmäktige eller byggnadsnämnden väga samman allt som framkommit i en samlad politisk bedömning och fatta beslut. Planbeslutet får inte demokratisk legitimitet bara genom att det fattas av en majoritet, utan det måste även ske utifrån ett tillfredsställande beslutsunderlag där alla berörda intressen redovisas.

Stadsmuseets djupgående och oberoende stadsantikvarisk kunskap kan och bör inte försöka ersättas med den kunskap som finns internt på stadsbyggnadskontoret. Likaså måste även Skönhetsrådet givetvis fortsätta vara en självständig och fristående remissinstans.

Den statliga Byggprocessutredningen som stadsbyggnadskontoret hänvisar till föreslår ändringar i PBL som i mångt är oroande. Bl.a. förslaget om planbesked kan bli ett dyrköpt beslut för kommunerna i framtiden.

Vad som behövs för en balanserad stad och ett förnuftigt byggande är att staden tar ett helhetsgrepp över planeringen snarare än korta planprocesser. De projekt som genomförs bör förankras genom att granskas av viktiga remissinstanser och väl genomförda samråd. Praxisen som utvecklades i den omvända planprocessen i Kärrtorp bör i stället tas tillvara och utvecklas vidare i andra projekt.

Reservation anfördes av ledamoten Maria Hannäs (v) enligt följande

Stadsbyggnadsnämnden beslutar att avslå den del av remissen som avser förändrat ansvar för stadsdelsnämndernas stadsmiljöverksamhet, stadsbyggnadsnämnden avslår den del av remissen som avser förkortning av remisstider och förändring av remissinstanser samt anför nämnden därutöver följande:

Nämnden instämmer helt i kontorets förslag till beslut som gäller överföring av ansvaret för klassificering och bedömning av kulturhistoriskt värdefulla miljöer från stadsmuseets antikvariska expertis till stadsbyggnadskontoret. Likaså Skönhetsrådets organisatoriska och funktionella tillhörighet. Vänsterpartiet avvisar bestämt båda förslagen.

Utredningen saknar analys av hur förslagen minskar medborgarinflytandet och den lokala demokratin. Vi menar att den lokala kännedomen och helhetssynen om det samlade behovet finns på stadsdelsnivå. Det är en demokratifråga att medborgare har god insyn i planer som rör deras närmiljö, oavsett om det handlar om bebyggelse, nya cykelstråk, eller inrättande av naturreservat.

Vi kan inte acceptera att planremisser endast skall behandlas på förvaltningsnivå. Med föreliggande förslag sätts medborgarna på undantag och möjlighet till insyn och påverkan går förlorad. Kortare remisstider för bostadsbyggandet är självklart viktigt för bostadslösa, samtidigt som en sådan vinst aldrig kan ställas mot en urholkning av den lokala demokratin. Bris-tande lokal delaktighet kan tvärtom förlänga beslutsprocesserna. Remisserna ger både lokala politiker och medborgare information, insyn och påverkansmöjligheter. *Remissförfarandet när det gäller planärenden skall fortsättningsvis gälla stadsdelsnämnderna.*

Om parkverksamheten centraliseras har den borgerliga majoriteten i praktiken avskaffat stadsdelsnämnderna. Centralisering i kombination med allt fler pengsystem tar ifrån stadsdelsnämnderna viktiga styrmedel för att kunna anpassa verksamheter efter lokala behov.

När dessutom medborgarförslagen om parkfrågor inte kan besvaras på stadsdelsnivå minskar medborgarinflytandet drastiskt.

När makt flyttas till centrala nivåer minskar möjligheterna att beakta ett barnperspektiv i samhällsplaneringen, eftersom stadsdelsnämnderna har mycket mer kännedom om lokala förhållanden och mer kontakt med befolkningen än centrala nämnder.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Abit Dundar (fp) enligt följande

Med pengsystem i stället för politisk styrning har en stor del av stadsdelsnämndernas nuvarande uppgifter flyttats över till de enskilda medborgarna. Det betyder inte att behovet av lokala nämnder i Stockholm upphör.

Samtidigt är bostadsförsörjningen en strategiskt viktig fråga för staden. Därför är det angeläget att ha en effektiv och ändamålsenlig organisation för plan- och bygglovsprocessen med mera. Korta handläggningstider är viktigt.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Cecilia Obermüller (mp) enligt följande

Planprocessen i Stockholm innebär ofta mer grannliga överväganden än i många andra kommuner. Som huvudstad och storstad har vi ett stort exploateringsstryck, starka ekonomiska intressen och stor efterfrågan på nya bostäder. Samtidigt har vi som politiker fått som uppdrag att värna vår stads skönhet, fantastiska naturmiljö och unika kulturvärden. Att planera i Stockholm är inte enkelt! Det ställer höga krav på den politiska viljan att hålla en god kvalitet i planprocessen. Tyvärr är det en vilja som tyvärr saknas hos stadens nuvarande styre. Stadsbyggnadskontoret tyngs av besparingsbeting, som gör att tjänstemännen inte kan lägga ner så mycket omsorg som skulle krävas på varje planärende. Samtidigt kräver majoriteten att ärendena ska hanteras allt snabbare, vilket tas till intäkt för att hoppa över samråd med sakägare och låta bli att konsultera stadens egna sakkunniga i miljö- och kulturfrågor. De borgerliga företrädarnas sätt att hetsa och slarva fram planeringen av stadsdelar och byggnader som ska stå i hundra år är kortsiktigt och oförsvarligt.

Kunskap och forskning om Stockholms byggnadshistoria är en självklar kärnverksamhet för Stadsmuseet. Som institution med anknytning till akademisk forskning upprätthåller Stadsmuseet en bred och oberoende stadsantikvarisk kunskap som inte kan ersättas med den kunskap som finns internt på stadsbyggnadskontoret. Utredningsförslaget antyder att det faktum att stadsbyggnadskontoret har viss egen antikvarisk kompetens innebär att Stadsmuseets deltagande i planprocesser och kartläggning av byggnader är onödigt dubbelarbete. Enligt vår mening vore det tvärtom resursslöseri att införa vattentäta skott mellan stadens

förvaltningar så att Stadsmuseets utmärkta historiska kompetens inte tas till vara i nutidens stadsplanering.

Det nu föreliggande förslaget innebär att nästan allt inflytande över stadsmiljön centraliseras till stadsbyggnadskontoret och stadsbyggnadsnämnden. Stadens främsta stadsantikvariska kompetens – Stadsmuseets – ska inte anlitas i planärenden, utan stadsbyggnadskontoret ska göra sina egna antikvariska överväganden. Skönhetsrådet får finnas kvar på nåder, men dess kansli – som svarar för en stor del av yttrandena – inordnas organisatoriskt i stadsbyggnadskontoret och rådet förlorar därmed sitt unika oberoende. Stadsdelsnämnderna har redan tidigare i all tysthet avpollletterats som remissinstans. Sammanfattningsvis innebär förslaget att nästan allt inflytande över stadsmiljön centraliseras till stadsbyggnadskontoret och stadsbyggnadsnämnden. Detta gör sannolikt planprocessen något snabbare, till priset av att man blir mer beroende av byggbolagens ritningar, nonchalerar Stockholms kultur- och skönhetsvärden och kör över engagerade medborgare.

Att de överkörda medborgarna kommer att överklaga fler planer är ingen vild gissning...

Stadsledningskontoret föreslår också att en rad ansvarsområden ska tas bort från stadsdelsnämnderna.

- Ansvar för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och naturmark överförs till trafik- och renhållningsnämnden.

- Ansvar för strandbad med byggnader, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden.

- Ansvar för kommunala byggnader på parkmark och inom koloniområden överförs till fastighetsnämnden.

Detta är ytterligare ett steg i majoritetens politik att urholka stadsdelsnämndernas ansvar. Sedan förra valet har den moderatledda majoriteten dels minskat antalet stadsdelsnämnder från 18 till 14 dels urholkat nämndernas ansvar kraftigt. Hela skolverksamheten, renhållningen och vissa planförfaranden har redan tagits bort.

Då stadsdelsnämnderna infördes gjordes det i bred politisk enighet. Det är anmärkningsvärt att dessa omfattande förändringar föreslås utan att diskussioner förts vare sig med oppositionen eller med medborgarna. Majoriteten försöker i själva verket slakta stadsdelsnämnderna i smyg. Parker, planeringar och naturmark har i hög grad engagerat medborgarna. Att flytta dessa verksamheter till trafik- och renhållningsnämnden är ett effektivt sätt att minska medborgarnas intresse för stadsdelsnämnderna och troligen också ett sätt att i tysthet göra det möjligt att skära ned på anslagen för parkförvaltningen.

Ett modernt samhälle med en välinformerad befolkning kräver en välfungerande lokal demokrati och där har stadsdelsnämnderna en viktig roll som behöver utvecklas vidare snarare än att inskränkas.

Även samfundet S:t Erik borde få remissen för utlåtande.

Ersätтарыttrande gjordes av ersättaren Lukas Forslund (c) enligt följande

Centerpartiet anser att intentionen med utredningen är viktig. Det finns mycket att göra när det handlar om att förkorta tiderna i plan- och byggprocesserna.

Avseende stadsdelsnämnderna anser Centerpartiet att det är dags för en övergripande diskussion om den framtida organisationen av staden. I denna diskussion är det viktigt att belysa demokratiska aspekter, ekonomi och effektivitet. Vi finner det olyckligt att föra denna stora och viktiga diskussion utifrån det snäva perspektiv som nu är aktuellt.

Mot denna bakgrund anser vi att den del av ärendet som berör stadsdelarnas ansvar ska utgå.

Därutöver är vi mycket tveksamma till att den föreslagna organisationsförändringen avseende Skönhetsrådet och Stadsmuseet skulle ha avsedd effekt.

Trafik- och renhållningsnämnden

Reservation anfördes av vice ordföranden Jan Valeskog m.fl. (s) enligt följande

Trafik- och renhållningsnämnden beslutar

att ej tillstyrka utredningen

samt

att därutöver anföra följande

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller – framförallt – medborgarna. Många förslag tycks dessutom ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet. Det får snarare betraktas som något som stadsledningskontoret vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Vi är också oroliga för att man utan analys för över ansvaret för värnandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till Stadsbyggnadsnämnden. Exploateringsintresset kommer fortfarande att ha en företrädare, samtidigt som den avvägande nämnden även ska ansvara för kultur- och skönhetsintressena. Detta föreslås egentligen utan analys.

Reservation anfördes av ledamoten Mats Lindqvist (mp) enligt följande

Trafik- och renhållningsnämnden beslutar att

1. avslå remissvaret
2. återremittera ärendet
3. därutöver anföra följande

Stadsledningskontoret föreslår att en rad ansvarsområden ska tas bort från stadsdelsnämnderna.

- Ansvaret för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och naturmark överförs till trafik- och renhållningsnämnden.

- Ansvaret för strandbad med byggnader, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden.

- Ansvaret för kommunala byggnader på parkmark och inom koloniområden överförs till fastighetsnämnden.

Förslaget är i flera delar undermåligt. Bland annat genom ogrundade ifrågasättanden av stadsdelsförvaltningarnas hittillsvarande parkskötselkompetens. Inte heller känner man till var inom staden fastighetsägaransvaret för parkleksbyggnaderna ligger.

Detta är ytterligare ett steg i majoritetens politik att urholka stadsdelsnämndernas ansvar. Sedan förra valet har den moderatledda majoriteten dels minskat antalet stadsdelsnämnder från 18 till 14 dels urholkat nämndernas ansvar kraftigt. Hela skolverksamheten, renhållningen och vissa planförfaranden har redan tagits bort.

Då stadsdelsnämnderna infördes gjordes det i bred politisk enighet. Endast moderaterna stod utanför den uppgörelsen, men idag medverkar hela alliansen märkligt nog till detta.

Det är anmärkningsvärt att dessa omfattande förändringar föreslås utan att diskussioner förts vare sig med oppositionen eller med medborgarna. Majoriteten försöker i själva verket slakta stadsdelsnämnderna i smyg. Parker, planeringar och naturmark har i hög grad engagerat medborgarna. Att flytta dessa verksamheter till trafik- och renhållningsnämnden är ett effektivt sätt att minska medborgarnas intresse för stadsdelsnämnderna och troligen också ett sätt att i tysthet göra det möjligt att skära ned på anslagen för parkförvaltningen.

Ett modernt samhälle med en välinformerad befolkning kräver en välfungerande lokal demokrati och där har stadsdelsnämnderna en viktig roll som behöver utvecklas vidare snarare än att inskränkas.

Stadsledningskontoret föreslår också att planprocesserna ska förkortas och att andelen enkla planförfaranden ska öka. Också det är ett hårt slag mot demokratin som inte leder till kortare processer då risken att ärendena överklagas ökar.

Att som det föreslås utesluta fristående granskare som Stockholms stadsmuseum ur planprocessen ökar risken för att man missar viktiga aspekter. Ett hus ska stå i minst 50 år och ogenomtänkt utformning blir då något man får ångra.

Den borgerliga majoritetens förslag om att korta planprocesserna är dessutom ett slag i luften då stadens höga markpriser är en betydligt mer hämmande faktor än långa planprocesser. I dagsläget vågar inte staden avsätta mark för förskolor etc. eftersom de inte kommer att löna sig. Vad som behövs för en balanserad stad och ett förnuftigt byggande är att staden tar ett helhetsgrepp över planeringen snarare än korta planprocesser. De projekt som genomförs bör förankras genom att granskas av viktiga remissinstanser och väl genomförda samråd. Praxisen som utvecklades genom s k omvänd planprocess ibland andra Kärrtorp och olika stadsdelsförnyelseprojekt bör tas implementeras i stadens byggprocesser och utvecklas vidare i andra projekt.

Reservation anfördes av som ledamot tjänstgörande ersättaren Kajsa Stenfelt (v) enligt följande

Att i huvudsak godkänna förslaget till beslut
Att därutöver anföra följande:

De sätt man här försöker förkorta plan- och byggprocessen på är oroväckande. Medborgarinflytandet är viktigt och ska inte försvagas. Att försöka snabba upp processen genom att försvaga det demokratiska inflytandet är inget bra tillvägagångssätt.

Tiden för miljöprövning bör inte minskas. Och inga ärenden ska tas utan miljökonsekvensbeskrivning. Miljöförvaltningen har störst kompetens i dessa frågor och bör få tid att yttra sig över planärenden.

Vi delar dessutom trafikkontorets skepsis mot att överföra klassificering och bedömning av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse från stadsmuseet till stadsbyggnadsnämnden.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Inge-Britt Lundin (fp) enligt följande

Med peng-system i stället för politisk styrning har en stor del av stadsdelsnämndernas nuvarande uppgifter flyttats över till de enskilda medborgarna. Det betyder dock inte att behovet av lokala nämnder i Stockholm upphör.

Samtidigt är bostadsförsörjningen en strategisk viktig fråga för kommunen, likaså är trafik- och renhållningsfrågor. Därför är det angeläget att ha en effektiv och ändamålsenlig organisation för plan- och bygglovprocessen m m. Korta handläggningstider är viktigt.

Folkpartiet kommer att ta slutligt ställningstagande till SLKs förslag i samband med budget för 2009.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Anders Broberg (kd) enligt följande

Det är positivt att det nu kommer konkreta förslag på hur Stockholms stad ska kunna korta handläggningstiderna och ändå uppfylla gällande regelverk kring plan- och byggprocessen. En effektiv plan- och byggprocess är en förutsättning för en fortsatt stark tillväxt och utveckling av huvudstaden.

Vi tror dock inte att effektivisering alltid innebär att centralisera. Parker, naturområden med mera är kommunala ansvarsområden som ofta engagerar medborgarna och där lokalkännedom är viktigt för att ge en bra service och för samverkan med andra lokala aktörer.

Av liknande skäl är det angeläget att få in synpunkter på större projekt från berörda stadsdelsnämnder.

Ersättaryttrande gjordes av ersättaren Hampus Rubaszkin (mp) med instämmande i den av Mats Lindqvist (mp) anförda reservationen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Magnus Dannqvist m.fl. (s), ledamoten Jonas Eklund (mp) samt ledamoten Rosa Lundmark (v) enligt följande

Stadsledningskontorets förslag avslås i remissvar till kommunstyrelsen

Därutöver framföra följande.

Demokratin är vårt samhälles grundpelare. Stockholmarnas vilja ska få genomslag i utformningen av stadens verksamheter. Vi tror att många beslut bäst fattas nära dem som berörs av besluten. Närdemokratin och den lokala förankringen är viktig. Medborgarna ska ha närhet både till sina förtroendevalda politiker och till stadens tjänstemän och handläggare.

Den borgerliga majoriteten har systematiskt centraliserat stora delar av stadsdelsnämndernas verksamheter. Stadsdelsnämnderna infördes i bred politisk enighet. Endast moderaterna stod utanför, men idag medverkar märkligt nog alla majoritetspartier till att stadsdelsnämnderna monteras ned. Under mandatperioden har man dels minskat antalet stadsdelsnämnder från 18 till 14, dels kraftigt urholkat nämndernas ansvar. Hela skolverksamheten, renhållningen och vissa planförfaranden har redan tagits bort. Även centraliseringen av jobbtorgen är en stor förändring. Vidare genomförs en omfattande centralisering av stadsdelarnas upphandling.

Majoriteten förfaller vilja centralisera det mesta av stadsdelarnas verksamheter och endast behålla ett tomt stadsdelsnämndsskal utan innehåll. Det hade varit ärligare att skylta öppet med den urholkning som faktiskt sker av stadsdelsnämnderna. Detta ärende innebär i sig ytterligare inskränkningar av stadsdelarnas verksamheter. Det är beklagligt att det sker utan en analys av de övergripande konsekvenserna för delaktighet, samhörighet, samordning etcetera. Organisatoriska förändringar av denna karaktär kan inte enbart analyseras ur ett gränssnittsperspektiv och administrativt perspektiv.

Om även park- och naturförvaltningen centraliseras har den borgerliga majoriteten i praktiken reducerat stadsdelsnämnderna till sociala distriktsnämnder. Det är anmärkningsvärt att det sker utan diskussioner vare sig med oppositionen eller med medborgarna. Majoriteten försöker avskaffa stadsdelsnämnderna i smyg. Det kan betonas att just plan-, trafik- och parkfrågor hör till de frågor som engagerat medborgarna i stadsdelarna mest och där dialogen och remisserna via stadsdelsnämnderna varit viktiga inslag i den demokratiska processen.

Majoriteten verkar inte lägga särskilt stor vikt vid stadsdelsnämndernas många styrkor. Stadsdelsnämnderna kan vara slagkraftiga verktyg för att förverkliga politikens mål. Genom en stark lokal förankring skapas möjligheter till effektiv förvaltning och samordningsvinster. I

en alltför centraliserad organisation blir det svårt att ta till vara lokala initiativ och få överblick över samverkansmöjligheter.

Ett modernt samhälle med en välinformerad befolkning kräver en välfungerande lokal demokrati. Där har stadsdelsnämnderna en viktig roll, som behöver utvecklas snarare än inskränkas. Parker, planering och naturmark engagerar medborgarna i hög grad. När synpunkter och medborgarförslag om parkfrågor inte kan besvaras på stadsdelsnivå minskar medborgarinflytandet drastiskt. Att parkförvaltningen är sårbar beror främst på bristande resurser. Enskede-Årsta-Vantör med 85 000 invånare är större än de flesta svenska städer. I likhet med många betydligt mindre städer bör avsevärt mer resurser kunna avsättas i stadsdelarna och t.ex. öka bemanningen av parkingenjörer och trädgårdsmästare.

Utredningen saknar analys av hur förslagen minskar medborgarinflytandet och den lokala demokratin, vilket förvaltningen lyfter fram på ett bra sätt. Vi delar förvaltningens uppfattning att den lokala kännedomen och helhetssynen om det samlade behovet finns på stadsdelsnivå.

Stadsledningskontoret föreslår att planprocesserna ska förkortas och att andelen enkla planförfaranden ska öka. Detta innebär att kvaliteten och allsidigheten i planprocessen försämras betydligt, och är en oacceptabel urholkning av den lokala demokratin. Som förvaltningen påpekar kan bristande möjligheter för medborgare att göra sig hörda tvärtom förlänga beslutsprocesserna genom fler överklaganden. En förkortning av planprocessen och samtidig centralisering av besluten riskerar även att öka medborgarnas främlingskap inför den kommunala beslutsgången och deras känsla av maktlöshet och bristande inflytande.

Absoluta remisstider är ett förslag som kommer att minska den lokala insynen, eftersom en nämndbehandling inte hinns med. Mejl till nämndledamöter i likhet med dagens hantering vid markremisser kan aldrig ersätta en formell remiss, som ger både lokala politiker och medborgare insyn och påverkansmöjligheter. När makt flyttas till centrala instanser minskar möjligheten att ha ett barnperspektiv i samhällsplaneringen, eftersom stadsdelsnämnderna har mycket mer lokal kännedom och kontakt med befolkningen än de centrala nämnderna.

Vi är också oroliga för att man utan analys för över ansvaret för värnandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till stadsbyggnadsnämnden. Exploateringsintresset kommer fortfarande att ha en företrädare, samtidigt som den avvägande nämnden även ska ansvara för kultur- och skönhetsintressena. Förslaget antyder att stadsbyggnadskontorets antikvariska kompetens innebär att stadsmuseets deltagande i planprocesser och kartläggning av byggnader är onödigt. Enligt vår mening vore det tvärtom resursslöseri att inte ta till vara stadsmuseets unika byggnadshistoriska och antikvariska kompetens i nutidens stadsplanering.

Begreppet ”lång tid” behöver problematiseras när det handlar om att bygga nya hus eller stadsdelar som ska stå kvar i generationer. I det sammanhanget är dagens handläggningstider relativt korta. För att få en balanserad stad och ett förnuftigt byggande behövs ett helhetsgrepp över planeringen snarare än korta planprocesser. Projekt som ska genomföras bör förankras genom att granskas av viktiga remissinstanser och med väl genomförda samråd. Arbets sättet i den s.k. omvända planprocessen i Kärrtorp bör tas tillvara och utvecklas i andra projekt.

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller – framförallt – medborgarna. Många förslag tycks ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet utan får snarare betraktas som något som stadsledningskontoret vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Gunnar Sandell m.fl. (s) enligt följande

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande samt anför därutöver

Stadsledningskontorets förslag är ytterligare en spik i Stadsdelsnämndernas likkista. Borgarna är konsekventa i att välja fel väg. Stockholm är för stort för att ledas och handläggas från en central punkt. Förhållandena är för olika. Invånarna har olika förutsättningar i olika delar av staden.

Stockholmarnas vilja ska vara grunden för utformningen av stadens verksamheter. Invånarna tar ställning till vilka politiker som ska styra i valen vart fjärde år. Besluten ska fattas nära dem som berörs av besluten. Närdemokratin och den lokala kunskapen och dialogen är viktig. Invånarna ska ha nära till förtroendevalda och till stadens medarbetare.

Den moderatledda borgliga majoriteten har under denna mandatperiod systematiskt centraliserat stadsdelsnämndernas verksamheter. Majoriteten centraliserar och behåller ett tomt stadsdelsnämndsskal. Det är ett hån mot demokratin att detta sker utan beslut om helheten, utan analys av konsekvenserna för invånarna, medarbetarna, styrningen, maktbalansen, delaktigheten, samhörigheten, samordningsvinsterna, effektiviteten. Politikerföraktet ökar vilket är farligt för demokratin.

Den moderatledda borgerliga majoriteten lägger inte särskilt stor vikt vid stadsdelsnämndernas många styrkor. Stadsdelsnämnderna har varit slagkraftiga verktyg för att förverkliga politikens mål. Genom en stark lokal beslutskraft och verksamhet skapas möjligheter till effektiv förvaltning och stora samordningsvinster.

Detta ärende innebär i sig ytterligare urholkning av stadsdelarnas verksamheter. Det är beklagligt att detta sker utan en analys av de övergripande konsekvenserna för delaktighet, samhörighet, samordningsvinster etcetera. Organisatoriska förändringar av denna karaktär kan inte enbart analyseras ur ett gränssnitts- och administrativt perspektiv.

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller, framförallt, invånarna. Många förslag tycks dessutom ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet. Det får snarare betraktas som något som stadsledningskontoret vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Vi är också oroliga för att man utan analys för över ansvaret för värnandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till Stadsbyggnadsnämnden. Exploateringsintresset kommer fortfarande att ha en företrädare, samtidigt som den avvägande nämnden även ska ansvara för kultur- och skönhetsintressena.

Utredningen saknar analys av hur förslagen minskar invånarnas inflytande och den lokala demokratin, vilket förvaltningen lyfter fram på ett bra sätt. Vi delar också uppfattningen att den lokala kännedomen och helhetssynen om det samlade behovet finns på stadsdelsnivå.

I detta ärende delar vi stadsdelsförvaltningens synpunkter.

Det är angeläget att genomföra plan- och byggprocessen så att invånarnas, och de blivande invånarnas, behov av bostäder tillgodoses. Det får dock inte innebära att invånare som berörs av förslagen hindras från att yttra sig. Stadsdelsförvaltningarna måste få överväga vilka krav som ställs på service mm. Remisser måste ske till Stadsdelsnämnderna.

Ett sätt att få en bättre process är att årligen sammanställa förslag till förändringar inom området och få en bred och konstruktiv debatt om detta bland invånarna.

Det förefaller vidare möjligt att snabba på processen genom att minska antalet centrala nämnder som är inblandade samt ha tillräckligt många handläggare som arbetar med ärendena. Dessutom måste kraven på byggarna skärpas så att de verkligen bygger det som planeras.

Vi delar även helt förvaltningens uppfattning om att parkverksamheten ska vara kvar inom stadsdelsnämnderna. Här finns kompetensen och kontakterna med invånarna och andra lokala intressegrupper.

Reservation anfördes av ledamoten Mats Lindqvist (mp) enligt följande

Stadsdelsnämnden beslutar att

1. avslå förvaltningens förslag till beslut
2. Att yrka på att ärendet återremitteras till SLK
3. därutöver anför följande

Stadsledningskontoret föreslår att en rad ansvarsområden ska tas bort från stadsdelsnämnderna.

- Ansvar för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och naturmark överförs till trafik- och renhållningsnämnden.

- Ansvar för strandbad med byggnader, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden.

- Ansvar för kommunala byggnader på parkmark och inom koloniområden överförs till fastighetsnämnden.

Förslaget är i flera delar undermåligt. Bland annat genom ogrundade ifrågasättanden av stadsdelsförvaltningarnas hittillsvarande parkskötselkompetens. Inte heller känner man till var inom staden fastighetsägaransvaret för parkleksbyggnaderna ligger.

Detta är ytterligare ett steg i majoritetens politik att urholka stadsdelsnämndernas ansvar. Sedan förra valet har den moderatledda majoriteten dels minskat antalet stadsdelsnämnder från 18 till 14 dels urholkat nämndernas ansvar kraftigt. Hela skolverksamheten, renhållningen och vissa planförfaranden har redan tagits bort.

Då stadsdelsnämnderna infördes gjordes det i bred politisk enighet. Endast moderaterna stod utanför den uppgörelsen, men idag medverkar hela alliansen märkligt nog till detta.

Det är anmärkningsvärt att dessa omfattande förändringar föreslås utan att diskussioner förts vare sig med oppositionen eller med medborgarna. Majoriteten försöker i själva verket slakta stadsdelsnämnderna i smyg. Parker, planeringar och naturmark har i hög grad engagerat medborgarna. Att flytta dessa verksamheter till trafik- och renhållningsnämnden är ett effektivt sätt att minska medborgarnas intresse för stadsdelsnämnderna och troligen också ett sätt att i tysthet göra det möjligt att skära ned på anslagen för parkförvaltningen.

Ett modernt samhälle med en välinformerad befolkning kräver en välfungerande lokal demokrati och där har stadsdelsnämnderna en viktig roll som behöver utvecklas vidare snarare än att inskränkas.

Stadsledningskontoret föreslår också att planprocesserna ska förkortas och att andelen enkla planförfaranden ska öka. Också det är ett hårt slag mot demokratin som inte leder till kortare processer då risken att ärendena överklagas ökar.

Att som det föreslås utesluta fristående granskare som Stockholms stadsmuseum ur planprocessen ökar risken för att man missar viktiga aspekter. Ett hus ska stå i minst 50 år och ogenomtänkt utformning blir då något man får ångra.

Den borgerliga majoritetens förslag om att korta planprocesserna är dessutom ett slag i luften då stadens höga markpriser är en betydligt mer hämmande faktor än långa planprocesser. I dagsläget vågar inte staden avsätta mark för förskolor etc. eftersom de inte kommer att löna sig. Vad som behövs för en balanserad stad och ett förnuftigt byggande är att staden tar ett helhetsgrepp över planeringen snarare än korta planprocesser. De projekt som genomförs

bör förankras genom att granskas av viktiga remissinstanser och väl genomförda samråd. Praxisen som utvecklades genom sk omvänd planprocess ibland andra Kärrtorp och olika stadsdelsförnyelseprojekt bör tas implementeras i stadens byggprocesser och utvecklas vidare i andra projekt.

Reservation anfördes av ledamoten Malin Larsson (v) enligt följande

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande återopas som yttrande till kommunstyrelsen.
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Utredningen saknar analys av hur förslagen minskar medborgarinflytandet och den lokala demokratin, vilket förvaltningen lyfter fram på ett bra sätt. Vi delar också uppfattningen att den lokala kännedomen och helhetssynen om det samlade behovet finns på stadsdelsnivå.

Om parkförvaltningen centraliseras har den borgerliga majoriteten i praktiken avskaffat stadsdelsnämnderna. Centralisering i kombination med allt fler pengssystem tar ifrån stadsdelsnämnderna viktiga styrmedel för att kunna anpassa verksamheter efter lokala behov.

När dessutom medborgarförslagen om parkfrågor inte kan besvaras på stadsdelsnivå minskar medborgarinflytandet drastiskt.

Kortare remisstider för bostadsbyggandet är självklart viktigt för bostadslösa, samtidigt som en sådan vinst aldrig kan ställas mot en urholkning av den lokala demokratin. Bristande lokal delaktighet kan tvärtom förlänga beslutsprocesserna.

Begreppet ”lång tid” behöver problematiseras när det handlar om att bygga hus på en obebyggd plats, hus som kanske ska stå kvar i flera generationer. I det sammanhanget är dagens handläggningstider korta.

Införandet av absoluta remisstider är ett förslag som kommer att minska den lokala insynen, eftersom en nämndbehandling inte hinns med. Mejl till nämndledamöter i likhet med dagens hantering vid markremisser kan aldrig ersätta en formell remiss, som ger både lokala politiker och medborgare information, insyn och påverkansmöjligheter.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Vladan Bošković (fp) enligt följande

Med pengssystem i stället för politisk styrning har en stor del av stadsdelsnämndernas nuvarande uppgifter flyttats över till de enskilda medborgarna. Det betyder inte att behovet av lokala nämnder i Stockholm upphör. I ett antal viktiga frågor som exempelvis socialtjänst och lokal fysisk planering är behovet av en lokal beslutsnivå stort.

Samtidigt är bostadsförsörjningen en strategiskt viktig fråga för staden. Därför är det angeläget att ha en effektiv och ändamålsenlig organisation för plan- och bygglovsprocessen med mera. Korta handläggningstider är viktigt.

Folkpartiet kommer att ta slutligt ställningstagande till SLK:s förslag i samband med budget för 2009.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Bertil Fredriksson (kd) enligt följande

Det är positivt att det nu kommer konkreta förslag på hur Stockholms stad ska kunna korta handläggningstiderna och ändå uppfylla gällande regelverk kring plan- och byggprocessen. En effektiv plan- och byggprocess är en förutsättning för en fortsatt stark tillväxt och utveckling av huvudstaden.

Vi tror dock inte att effektivisering alltid innebär att centralisera. Parker, naturområden med mera är kommunala ansvarsområden som ofta engagerar medborgarna och där lokalkännedom är viktigt för att ge en bra service och för samverkan med andra lokala aktörer. Det är därför viktigt att stadsdelsnämnderna även fortsättningsvis har ansvar för denna del av stadens tekniska service.

Av liknande skäl är det angeläget berörda stadsdelsnämnder har möjlighet att ge in synpunkter på större stadsbyggnadsprojekt.

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamoten Helena Söderlind Paues m.fl. (s) samt ledamoten Kjell Marténg (v) enligt följande

1. Förvaltningens tjänsteutlåtande återopas delvis som yttrande till kommunstyrelsen.
2. Därutöver vill vi framföra följande.

Utredningen saknar analys av hur förslagen minskar medborgarinflytandet och den lokala demokratin, vilket förvaltningen lyfter fram på ett bra sätt. Vi delar också uppfattningen att den lokala kännedomen och helhetssynen om det samlade behovet finns på stadsdelsnivå.

Om parkförvaltningen centraliseras har den borgerliga majoriteten i praktiken avskaffat stadsdelsnämnderna. Centralisering i kombination med allt fler pengsystem tar ifrån stadsdelsnämnderna viktiga styrmedel för att kunna anpassa verksamheter efter lokala behov.

När dessutom medborgarförslagen om parkfrågor inte kan besvaras på stadsdelsnivå minskar medborgarinflytandet drastiskt. Att den lokala parkförvaltningen är sårbar beror främst på bristande resurser. Hägersten – Liljeholmen med cirka 66 000 invånare är större än många flesta svenska städer, vilket bemanningen av parkingenjörer behöver ta hänsyn till.

Kortare remisstider för bostadsbyggandet är självklart viktigt för bostadslösa, samtidigt som en sådan vinst aldrig kan ställas mot en urholkning av den lokala demokratin. Bristande lokal delaktighet kan tvärtom förlänga beslutsprocesserna.

Begreppet ”lång tid” behöver problematiseras när det handlar om att bygga hus på en obebodd plats, hus som kanske ska stå kvar i flera generationer. I det sammanhanget är dagens handläggningstider mycket korta.

Införandet av absoluta remisstider är ett förslag som kommer att minska den lokala insynen, eftersom en nämndbehandling inte hinns med. Mejl till nämndledamöter i likhet med dagens hantering vid markremisser kan aldrig ersätta en formell remiss, som ger både lokala politiker och medborgare information, insyn och påverkansmöjligheter.

När makt flyttas till centrala nivåer minskar möjligheterna att beakta ett barnperspektiv i samhällsplaneringen, eftersom stadsdelsnämnderna har mycket mer kännedom om lokala förhållanden och mer kontakt med befolkningen än centrala nämnder.

Reservation anfördes av som ledamot tjänstgörande ersättaren Jimmy Mannung (mp) enligt följande

1. avslå remissvaret
2. återremittera ärendet
3. därutöver anföra följande

Stadsledningskontoret föreslår att en rad ansvarsområden ska tas bort från stadsdelsnämnderna.

- Ansvar för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och naturmark överförs till trafik- och renhållningsnämnden.

- Ansvar för strandbad med byggnader, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden.

- Ansvar för kommunala byggnader på parkmark och inom koloniområden överförs till fastighetsnämnden.

Detta är ytterligare ett steg i majoritetens politik att urholka stadsdelsnämndernas ansvar. Sedan förra valet har den moderatledda majoriteten dels minskat antalet stadsdelsnämnder

från 18 till 14 dels urholkat nämndernas ansvar kraftigt. Hela skolverksamheten, renhållningen och vissa planförfaranden har redan tagits bort.

Då stadsdelsnämnderna infördes gjordes det i bred politisk enighet. Endast moderaterna stod utanför den uppgörelsen, men idag medverkar hela alliansen märkligt nog till detta.

Det är anmärkningsvärt att dessa omfattande förändringar föreslås utan att diskussioner förts vare sig med oppositionen eller med medborgarna. Majoriteten försöker i själva verket slakta stadsdelsnämnderna i smyg. Parker, planeringar och naturmark har i hög grad engagerat medborgarna. Att flytta dessa verksamheter till trafik- och renhållningsnämnden är ett effektivt sätt att minska medborgarnas intresse för stadsdelsnämnderna och troligen också ett sätt att i tysthet göra det möjligt att skära ned på anslagen för parkförvaltningen.

Ett modernt samhälle med en välinformerad befolkning kräver en välfungerande lokal demokrati och där har stadsdelsnämnderna en viktig roll som behöver utvecklas vidare snarare än att inskränkas.

Stadsledningskontoret föreslår också att planprocesserna ska förkortas och att andelen enkla planförfaranden ska öka. Också det är ett hårt slag mot demokratin som inte leder till kortare processer då risken att ärendena överklagas ökar.

Att som det föreslås utesluta fristående granskare som Stockholms stadsmuseum ur planprocessen ökar risken för att man missar viktiga aspekter. Ett hus ska stå i minst 50 år och ogenomtänkt utformning blir då något man får ångra.

Den borgerliga majoritetens förslag om att korta planprocesserna är dessutom ett slag i luften då stadens höga markpriser är en betydligt mer hämmande faktor än långa planprocesser. I dagsläget vågar inte staden avsätta mark för förskolor etc. eftersom de inte kommer att löna sig. Vad som behövs för en balanserad stad och ett förnuftigt byggande är att staden tar ett helhetsgrepp över planeringen snarare än korta planprocesser. De projekt som genomförs bör förankras genom att granskas av viktiga remissinstanser och väl genomförda samråd.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Abit Dundar m.fl. (fp) samt ledamoten Marita Liljeqvist m.fl. (m) enligt följande

Med pengsystem i stället för politisk styrning har en stor del av stadsdelsnämndernas nuvarande uppgifter flyttats över till de enskilda medborgarna. Det betyder inte att behovet av lokala nämnder i Stockholm upphör.

Samtidigt är bostadsförsörjningen en strategiskt viktig fråga för staden. Därför är det angeläget att ha en effektiv och ändamålsenlig organisation för plan- och bygglovsprocessen med mera. Korta handläggningstider är viktigt.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Berit Kruse m.fl. (s) enligt följande

1. Stadsdelsnämnden avslår förslaget
2. Stadsdelsnämnden anför därutöver följande

Ärendet handlar i grunden om demokrati. Vi anser att besluten fattas bäst nära dem som berörs av besluten. Närdemokratin och den lokala förankringen är viktig. Det är därför som stadsdelsnämnderna införts – för att utveckla demokratin. Förslagen i remissen innebär att stadsdelsnämnderna utarmas och människors möjligheter att påverka minskar.

Förslaget strider också mot andan och målet i plan- och bygglagen (PBL) att berörda ska ha ett reellt inflytande över planutformningen. Bland annat skulle den förkortade remisstiden i praktiken göra det omöjligt för nämnden att ha kontakt med allmänheten innan beslut ska fattas. I flera fall ska stadsdelsnämnden inte ens tillfrågas utan endast få information.

Det anser vi förödande för människors möjligheter att kunna påverka. Vi instämmer med förvaltningen att det är viktigt att värna om den demokratiska processen när det gäller plan- och bygglovsärenden och att stadsdelsnämnden där har en viktig roll som aktör i lokalsamhället.

Vår erfarenhet är att plan- och byggärenden engagerar många medborgare. Ofta när vi har träffat medborgarna har vi fått ett brett underlag och många tips och värdefulla kontakter som gjort att vi kunna lämna bra remissvar. Detta skulle inte fungera med ett allt mer centralt beslutsfattande.

Likaså är stadsmiljöverksamheten något som ligger nära människor och där stödjer vi förvaltningen helt och fullt. Det finns inget som visar att det skulle vara mer ekonomiskt, kvalitetshöjande eller mer effektivt med en centralisering. Tvärtom kan det leda till större missnöje bland allmänheten.

Förslaget måste därför tolkas som att det enbart har politiskt grund. Allt ska centraliseras enligt den borgerliga majoriteten, oavsett vilka konsekvenser det får. De har systematiskt centraliserat stora delar av stadsdelsnämndernas verksamhet. Vi anser att det är en mycket olycklig utveckling. Skolan var först att centraliseras. Alla samordningsvinster som fanns i det lokala samarbetet försvann därmed.

Våra bad, friluftsområden och parker sköts och utvecklas bäst av stadsdelsnämnderna med en förvaltning med lokalkännedom och nära kontakt med dem som bor i området. Rör inte stadsdelsnämnderna – de behövs inte minst för att demokratin ska fungera i praktiken.

Motivet till förändringarna sägs vara att de är nödvändiga för Stockholms tillväxt.

Vi vill påpeka att under förra mandatperioden då vi hade makten lyckades vi med att bygga 20 000 lägenheter utan att göra avkall på den demokratiska processen. Det lyckades bland annat genom att ge mer personalresurser till berörda förvaltningar.

Tillväxt sker genom satsningar inte genom försämringar och neddragningar som alltmer tycks vara ett signum för den nuvarande borgerliga majoritetens politik.

Reservation anfördes av ledamoten Leif Larsson (v) enligt följande

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas delvis som yttrande till kommunstyrelsen.

Därutöver vill vi framföra följande.

Utredningen saknar analys av hur förslagen minskar medborgarutflytandet och den lokala demokratin, vilket förvaltningen lyfter fram på ett bra sätt. Vi delar också uppfattningen att den lokala kännedomen och helhetssynen finns på stadsdelsnivå.

Om parkförvaltningen centraliseras har den borgerliga majoriteten i praktiken avskaffat stadsdelsnämnderna. Centralisering i kombination med allt fler pengssystem tar ifrån stadsdelsnämnderna viktiga styrmedel för att kunna anpassa verksamheter efter lokala behov.

Kortare remisstider för bostadsbyggandet är självklart viktigt för bostadslösa, samtidigt som en sådan vinst aldrig kan ställas mot en urholkning av den lokala demokratin. Bristande lokal delaktighet kan tvärtom förlänga beslutsprocesserna.

Begreppet ”lång tid” behöver problematiseras när det handlar om att bygga hus på en obebbyggd plats, hus som kanske ska stå kvar i flera generationer. I det sammanhanget är dagens handläggningstider mycket korta.

Införandet av absoluta remisstider är ett förslag som kommer att minska den lokala insynen,

Eftersom en nämndbehandling inte hinns med. Mejl till nämndledamöter i likhet med dagens hantering vid markremisser kan aldrig ersätta en formell remiss, som ger både lokala politiker och medborgare information, insyn och påverkansmöjligheter.

När makt flyttas till centrala nivåer minskar möjligheterna att beakta ett barnperspektiv i samhällsplaneringen, eftersom stadsdelsnämnderna har mycket mer kännedom om lokala förhållanden och mer kontakt med befolkningen än centrala nämnder.

Det saknas sakliga motiv till att överföra bedömningen av kulturhistoriskt värdefulla miljöer till stadsbyggnadskontoret där denna 30-åriga expertkunskap och erfarenhet inte lär kunna byggas upp. Genom att Stadsmuseet får planer och bygglov på remiss har man där en stor kunskap också om aktuella frågor. Något som är ovärderligt då man ger råd och besvarar frågor från allmänheten.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Birgitta Wahlman m.fl. (m) enligt följande

Förslaget att föra över ansvaret för parkfrågor, utomhusbad med mera till fackförvaltningar ser vi i den moderata gruppen mycket positivt på.

Vi utgår ifrån att man i och med detta finner former för att tillvarata lokala synpunkter från medborgare och valda lokala företrädare. Insyn, dialog och påverkansmöjligheter måste tillvaratas i den mån det är möjligt.

De samordningsfördelar och rationaliseringsvinster som kan göras med denna centralisering har stor betydelse av både ekonomiska och kvalitets-skäl.

Likåsa blir ansvaret tydliggjort när samma geografiska område sköts och ansvaras för av samma instans.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Ingela Gille Rausén (fp) enligt följande

Med pengsystem i stället för politisk styrning har en stor del av stadsdelsnämndernas nuvarande uppgifter flyttats över till de enskilda medborgarna. Det betyder inte att behovet av lokala nämnder i Stockholm upphör. I ett antal viktiga frågor som exempelvis socialtjänst och lokal fysisk planering är behovet av en lokal beslutsnivå stort.

Samtidigt är bostadsförsörjningen en strategiskt viktig fråga för staden. Därför är det angeläget att ha en effektiv och ändamålsenlig organisation för plan- och bygglovsprocessen med mera. Korta handläggningstider är viktigt.

Folkpartiet kommer att ta slutligt ställningstagande till SLK:s förslag i samband med budget för 2009.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Fredrik Wallén (kd) enligt följande

Jag vill framföra att jag delar förvaltningens "ytterst negativa" inställning till förslaget om en centraliserad parkförvaltning i Stockholms stad. Den lokala parkförvaltningen kräver en lokal kännedom och en förankring i berörda områden som bäst uppnås just lokalt, inom stadsdelsnämndens ansvarsområde. I sammanhanget bör vi också komma ihåg att centraliserad förvaltningen av olika kommunala åtaganden i en stad av Stockholms storlek erfarenhetsmässigt inte alls behöver innebära ens ekonomiska besparingar. Parkförvaltningen i Hässelby-Vällingby sköts alltså sannolikt inte bara bäst utan även mest kostnadseffektivt som en del av stadsdelsförvaltningens arbetsuppgifter.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Tomas Melin (mp) enligt följande

Kortare plan- och byggprocesser är positivt i sig, men får på intet vis inkräkta på möjligheten att i alla stadier av processen få en god insyn för stadens medborgare samt en bred förankring hos dessa. En god demokratisk process tål att väntas på.

Förankringen bör också ske genom att stadsdelsnämnderna, likväl som lokala medborgarmöten eller dylikt, ges avgörande inflytande över såväl planering som beslut. Här ska makten decentraliseras, snarare än att centraliseras ytterligare.

Ett Stockholm i världsklass byggs inte genom att dess medborgare körs över i korta och förhastade byggprocesser. Inte heller är det ett vinnande koncept att, som idag, dutta in nya byggnader i befintligt bestånd. Istället bör Stockholm byggas genom att områden, stadsdelar och kvarter planeras och byggs/byggs om som en helhet. Sådana planprocesser kan också tillåtas ta längre tid, eftersom de också är menade att vara betydligt längre.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Ingegerd Akselsson Douaron (mp), ledamoten Håkan Wahlén m.fl. (s) samt ledamoten Reijo Kittilä (v) enligt följande

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och framför därutöver följande.

En kortare plan- och byggprocess har inget värde i sig. Det demokratiska inflytandet i stadsbyggnadsfrågor är av yttersta vikt. Vi har alltför ofta fått konstatera att bl.a. barn- och tillgänglighetsperspektiven glömts bort i de centrala processerna. Både de lokala demokratiskt valda politikerna och invånarna måste ha möjlighet till rejält inflytande utifrån underlag som förberetts av tjänstemän med god lokalkännedom. När ett hus eller en stadsdel väl har byggts kommer den att påverka stadsbilden under lång tid framöver. En förhastad plan- och byggprocess kan därmed få långvariga negativa konsekvenser. Det är dock naturligtvis självklart att onödig byråkrati bör undvikas.

Vi delar fullt ut förvaltningens argument för att ansvaret för drift och underhåll av parkmark bör ligga kvar hos stadsdelsnämnden. Dessa frågor engagerar starkt både de lokala politikerna och allmänheten.

Den lokala politiska nivån i stadsdelsnämnderna måste förstärkas, inte försvagas. Stadsdelsnämnderna bör få ett större ansvar för stadsmiljö- samt plan- och byggfrågorna än vad de har i dag. Drift och underhåll av parkmark bör även i fortsättningen vara stadsdelsnämndernas ansvar.

Ersätтарыttrande gjordes av ersättaren Oscar Fredriksson (c) enligt följande

Jag delar i allt väsentligt det svar på remissen som förvaltningen givit i sitt tjänsteutlåtande vilket väl beskriver hur vi inom Kungsholmens stadsdelsnämnd lyckats väl med att effektivisera och förbättra vår organisation tillsammans med stadsdelsnämnderna på Östermalm och Norrmalm.

Av tjänsteutlåtandet framgår också att stadsdelsnämnden nyligen utarbetat en mycket ambitiös parkplan med en långsiktig satsning på att rusta upp och utveckla våra grönområden. Att i detta skede lämna över ansvaret för själva genomförandet till trafik- och renhållningsnämnden riskerar att omintetgöra denna satsning och kan även komma att påverka den pågående upprustningen av Rålambshovsparken.

Förslaget att låta en central nämnd handlägga alla frågor som rör Kungsholmens stadsmiljö motverkar dessutom vår uttalade ambition om en ökad medborgardialog och vi riskerar att förlora det lokala inflytandet över vår egen närmiljö.

Jag önskar därför som svar på remissen framföra följande synpunkter.

Jag anser att intentionen med utredningen är viktig. Det finns mycket att göra när det handlar om att förkorta tiderna i plan- och byggprocesserna och i denna del finns anledning att återkomma med ytterligare förslag.

Avseende stadsdelsnämnderna anser jag att det är dags för en övergripande diskussion om den framtida organisationen av staden. I denna diskussion är det viktigt att belysa demokratiska aspekter, ekonomi och effektivitet. Jag finner det olyckligt att föra denna stora och viktiga diskussion utifrån det snäva perspektiv som nu är aktuellt.

Mot denna bakgrund anser jag att den del av ärendet som berör stadsdelarnas ansvar ska utgå.

Därutöver är jag tveksam till om den föreslagna organisationsförändringen avseende Skönhetsrådet och Stadsmuseet kommer att ha avsedd effekt.

Norrmalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Lars Arell m.fl. (s) enligt följande

Remissen besvaras i huvudsak i enlighet med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Stadsdelsnämnden anför därutöver följande:

En effektiv planprocess är både önskvärd och nödvändig för att Stockholm ska kunna fortsätta att utvecklas. Många av de förslag till effektivisering som föreslås, t.ex. absoluta remisstider, är värda att pröva.

I en detaljplaneprocess ska olika allmänna intressen ställas mot varandra, och mot enskilda intressen. Stadsledningskontoret redovisar i sin utredning helt korrekt att detaljplaner numera ofta initieras av enskilda företag. Den ”planbeställning” som lämnas till stadsbyggnadsnämnden representerar i dessa fall ett enskilt intresse, som måste prövas mot en stor mängd allmänna intressen. Med den ansvarsfördelning som råder inom staden innebär det att stadsdelsnämnderna, med huvudansvar för t.ex. barn- och äldreomsorg, bör få tillfälle att yttra sig i ett planärende.

I utredningen ingår också ett antal förslag till organisatoriska förändringar. Det finns inget som styrker att dessa förändringar skulle innebära några effektivitetsvinster eller kostnadsbesparingar. De organisatoriska förändringarna bör därför inte genomföras eftersom de uppenbart försvarar för stadsdelsnämnden att fullgöra sitt demokratiska uppdrag.

Avslutningsvis är det oacceptabelt att stadsledningskontoret lämnar ut förslag till reglementen daterade 2007, detta utan att markera i vilka avseenden de nya förslagen är ändrade.

Reservation anfördes av ledamoten Amelie Tarschys Ingre (fp) enligt följande

1. Överlämna förslaget utan eget ställningstagande.

2. Därutöver anför följande:

Med pengsystem i stället för politisk styrning har en stor del av stadsdelsnämndernas nuvarande uppgifter flyttats över till de enskilda medborgarna. Det betyder inte att behovet av lokala nämnder i Stockholm upphör. I ett antal viktiga frågor som exempelvis socialtjänst och lokal fysisk planering är behovet av en lokal beslutsnivå stort.

Samtidigt är bostadsförsörjningen en strategiskt viktig fråga för staden. Därför är det angeläget att ha en effektiv och ändamålsenlig organisation för plan- och bygglovsprocessen med mera. Korta handläggningstider är viktigt.

Folkpartiet kommer att ta slutligt ställningstagande till SLK:s förslag i samband med budget för 2009.

Reservation anfördes av ledamoten Yildiz Kafkas (mp) enligt följande

1. Delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut.

2. Avslå stadsledningskontorets förslag.

3. Därutöver anför följande:

Stadsledningskontoret föreslår att en rad ansvarsområden ska tas bort från stadsdelsnämnderna. Ansvaret för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och naturmark överförs till trafik- och renhållningsnämnden. Ansvaret för strandbad med byggnader, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden. Ansvaret för kommunala byggnader på parkmark och inom koloniområden överförs till fastighetsnämnden.

Detta är ytterligare ett steg i majoritetens politik att urholka stadsdelsnämndernas ansvar. Sedan förra valet har den moderatledda majoriteten dels minskat antalet stadsdelsnämnder från 18 till 14 dels urholkat nämndernas ansvar kraftigt. Hela skolverksamheten, renhållningen och vissa planförfaranden har redan tagits bort.

Då stadsdelsnämnderna infördes gjordes det i bred politisk enighet. Endast moderaterna stod utanför den uppgörelsen, men idag medverkar hela alliansen märkligt nog till detta.

Det är anmärkningsvärt att dessa omfattande förändringar föreslås utan att diskussioner förts vare sig med oppositionen eller med medborgarna.

Majoriteten försöker i själva verket slakta stadsdelsnämnderna i smyg. Parker, planeringar och naturmark har i hög grad engagerat medborgarna. Att flytta dessa verksamheter till trafik- och renhållningsnämnden är ett effektivt sätt att minska medborgarnas intresse för stadsdelsnämnderna och troligen också ett sätt att i tysthet göra det möjligt att skära ned på anslagen för parkförvaltningen.

Ett modernt samhälle med en välinformerad befolkning kräver en välfungerande lokal demokrati och där har stadsdelsnämnderna en viktig roll som behöver utvecklas vidare snarare än inskränkas.

Stadsledningskontoret föreslår att planprocesserna ska förkortas och att andelen enkla planförfaranden ska öka. Också det är ett hårt slag mot demokratin som inte leder till kortare processer då risken att ärendena överklagas ökar.

Att som det föreslås utesluta fristående granskare som Stockholms stadsmuseum ur planprocessen ökar risken för att man missar viktiga aspekter. Ett hus ska stå i minst 50 år och ogenomtänkt utformning blir då något man får ångra.

Vad som behövs för en balanserad stad och ett förnuftigt byggande är att staden tar ett helhetsgrepp över planeringen snarare än korta planprocesser. De projekt som genomförs bör förankras genom att granskas av viktiga remissinstanser och väl genomförda samråd.

Det av styrande politiska majoriteten redan införda systemet att inte skicka planärendena till berörd stadsdelsnämnd är bara den sista av åtgärder i raden som majoriteten vidtar för att öka toppstyrningen, minska demokratin, delaktigheten och insynen för stadsdelarna. Det anmärkningsvärda är att stoppa remissomgången till berörd stadsdel har redan genomförts innan ett sådant beslut formellt fattats. Ett färskt exempel på det är att exploateringsnämnden har skickat det nya förslaget om ”Markanvisning för kommersiellt ändamål under och på Odenplan till Centrum Terre AB” till Norrmalms stadsdelsnämnd endast för kännedom, inte som remiss. Det innebär att vi i Norrmalms stadsdel får veta vad som är på gång som berör Odenplans framtid, men inte får yttra oss i frågan. Att anvisa mark innan staden tar fram en konkret plan är också bekymmersamt.

Reservation anfördes av ledamoten Hans Enroth (v) enligt följande

Förvaltningens tjänsteutlåtande åberopas delvis som yttrande till kommunstyrelsen.

Stadsdelsnämnden anför därutöver följande:

Utredningen saknar analys av hur förslagen minskar medborgarinflytandet och den lokala demokratin, vilket förvaltningen lyfter fram på ett bra sätt. Vi delar också uppfattningen att den lokala kännedomen och helhetssynen om det samlade behovet finns på stadsdelsnivå.

Centralisering i kombination med allt fler pengsystem tar ifrån stadsdelsnämnderna viktiga styrmedel för att kunna anpassa verksamheter efter lokala behov.

När dessutom medborgarförslagen om parkfrågor inte kan besvaras på stadsdelsnivå minskar medborgarinflytandet drastiskt. Att den lokala parkförvaltningen är sårbar beror främst på bristande resurser.

Kortare remisstider för bostadsbyggandet är självklart viktigt för bostadslösa, samtidigt som en sådan vinst aldrig kan ställas mot en urholkning av den lokala demokratin.

Införandet av absoluta remisstider är ett förslag som kommer att minska den lokala insynen, eftersom en nämndbehandling inte hinns med. Mejl till nämndledamöter i likhet med dagens hantering vid markremisser kan aldrig ersätta en formell remiss, som ger både lokala politiker och medborgare information, insyn och påverkansmöjligheter.

När makt flyttas till centrala nivåer minskar möjligheterna att beakta ett barnperspektiv i samhällsplaneringen, eftersom stadsdelsnämnderna har mycket mer kännedom om lokala förhållanden och mer kontakt med befolkningen än centrala nämnder.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Hanna Broberg m.fl. (m) samt ledamoten Johanna Jämstorp (kd) enligt följande

Det är positivt att det nu kommer konkreta förslag på hur Stockholms stad ska kunna korta handläggningstiderna och ändå uppfylla gällande regelverk kring plan- och byggprocessen. En effektiv plan- och byggprocess är en förutsättning för en fortsatt stark tillväxt och utveckling av huvudstaden.

Vi tror dock inte att effektivisering alltid innebär att centralisera. Parker, naturområden med mera är kommunala ansvarsområden som ofta engagerar medborgarna och där lokalkännedom är viktigt för att ge en bra service och för samverkan med andra lokala aktörer. Det är därför viktigt att stadsdelsnämnderna även fortsättningsvis har ansvar för denna del av stadens tekniska service.

Av liknande skäl är det angeläget att berörda stadsdelsnämnder har möjlighet att lämna in synpunkter på större stadsbyggnadsprojekt.

Ersätтарыtrande gjordes av ersättaren Cecilia Önfelt (c) enligt följande

Centerpartiet stöder förvaltningens förslag till beslut och vill därutöver framföra följande:

Centerpartiet anser att intentionen med utredningen är viktig. Det finns mycket att göra när det handlar om att förkorta tiderna i plan- och byggprocesserna.

Avseende stadsdelsnämnderna anser centerpartiet att det är dags för en övergripande diskussion om den framtida organisationen av staden. I denna diskussion är det viktigt att belysa demokratiska aspekter, ekonomi och effektivitet. Vi finner det olyckligt att föra denna stora och viktiga diskussion utifrån det snäva perspektiv som nu är aktuellt.

Mot denna bakgrund anser vi att den del av ärendet som berör stadsdelarnas ansvar ska utgå.

Därutöver är vi tveksamma till att den föreslagna organisationsförändringen avseende Skönhetsrådet och Stadsmuseet skulle ha avsedd effekt.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Abebe Hailu m.fl. (s) enligt följande

1 att delvis bifalla förvaltningens förslag till beslut

2 att därutöver anföra följande.

Demokratin är vårt samhälles grundpelare. Stockholmarnas vilja ska få genomslag i utformningen av stadens verksamheter. Vi tror att många beslut bäst fattas nära dem som berörs av besluten. Närdemokratin och den lokala förankringen är viktig. Medborgarna ska ha närhet både till sina förtroendevalda politiker och till stadens tjänstemän och handläggare.

Den borgerliga majoriteten har systematiskt centraliserat stora delar av stadsdelsnämndernas verksamheter. Mest omfattande är flytten av grundskolan och skolbarnomsorgen, men även centraliseringen av jobbtorgen är påtaglig. Vidare genomförs en omfattande centralisering av stadsdelarnas upphandling. Den mest dolda centraliseringen utgör systemet med försköle- och äldrepeng. Pengsystemen innebär i praktiken att stadsdelsnämnderna förlorar möjligheten till både effektiv planering och verksamhetsstyrning.

Majoriteten förefaller vilja centralisera det mesta av stadsdelarnas verksamheter och endast behålla ett tomt stadsdelsnämndsskal utan innehåll. Det hade varit ärligare av majoriteten att skylta öppet med den urholkning som faktiskt sker av stadsdelsnämnderna.

Majoriteten verkar inte lägga särskilt stor vikt vid stadsdelsnämndernas många styrkor. De kan vara slagkraftiga verktyg att förverkliga politikens mål. Genom en stark lokal förankring skapas möjligheter till effektiv förvaltning och stora samordningsvinster mellan olika verksamheter. I en alltför centraliserad organisation blir det svårt att ta tillvara lokala initiativ och att få överblick över samverkansmöjligheter.

Vi vill starkt understryka förvaltningens skrivning angående bygglovsprocessen där man framför att det är viktigt att bejaka den demokratiska processen samt att det måste få finnas utrymme att skapa delaktighet hos invånarna. Här har stadsdelsnämnden en viktig roll trots att nämnden inte har direkt ansvar för bygglovsprocessen.

Betydelsen av stadsdelsnämnden för invånarna i stadsdelen har tydligt framgått i samband med Järvalyftet. Frågor angående detta har ständigt ställts vid nämndmötena trots att besluten där olyckligtvis fattas centralt i staden.

Stadsledningskontorets aktuella förslag innebär i sig ytterligare urholkningar av stadsdelarnas verksamheter. Det är beklagligt att detta sker utan en analys av de övergripande konsekvenserna för delaktighet, samhörighet, samordningsvinster etcetera. Organisatoriska förändringar av denna karaktär kan inte enbart analyseras ur ett gränssnitts- och administrativt perspektiv.

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller – framförallt – medborgarna. Många förslag tycks dessutom ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet. Det får snarare betraktas som något som stadsledningskontoret vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Vi är också oroliga för att man utan analys för över ansvaret för värnandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till Stadsbyggnadsnämnden. Exploateringsintresset kommer fortfarande att ha en företrädare, samtidigt som den avvägande nämnden även ska ansvara för kultur- och skönhetsintressena. Detta föreslås egentligen utan analys.

Reservation anfördes av ledamoten Jakob Dencker (mp) samt ledamoten Gunilla Bhur (v) enligt följande

1. avslå remissvaret
2. återremittera ärendet
3. därutöver anföra följande

Stadsledningskontoret föreslår att en rad ansvarsområden ska tas bort från stadsdelsnämnderna.

- Ansvaret för parker, naturområden, naturreservat, gatuplanteringar, koloniområden och naturmark överförs till trafik- och renhållningsnämnden.

- Ansvaret för strandbad med byggnader, motionsspår och konstfrusna isbanor överförs till idrottsnämnden.

- Ansvaret för kommunala byggnader på parkmark och inom koloniområden överförs till fastighetsnämnden.

Detta är ytterligare ett steg i majoritetens politik att urholka stadsdelsnämndernas ansvar. Sedan förra valet har den moderatledda majoriteten dels minskat antalet stadsdelsnämnder från 18 till 14 dels urholkat nämndernas ansvar kraftigt. Hela skolverksamheten, renhållningen och vissa planförfaranden har redan tagits bort.

Då stadsdelsnämnderna infördes gjordes det i bred politisk enighet. Endast moderaterna stod utanför den uppgörelsen, men idag medverkar hela alliansen märkligt nog till detta.

Det är anmärkningsvärt att dessa omfattande förändringar föreslås utan att diskussioner förts vare sig med oppositionen eller med medborgarna. Majoriteten försöker i själva verket slakta stadsdelsnämnderna i smyg. Parker, planeringar och naturmark har i hög grad engagerat medborgarna. Att flytta dessa verksamheter till trafik- och renhållningsnämnden är ett effektivt sätt att minska medborgarnas intresse för stadsdelsnämnderna och troligen också ett sätt att i tysthet göra det möjligt att skära ned på anslagen för parkförvaltningen.

Ett modernt samhälle med en välinformerad befolkning kräver en välfungerande lokal demokrati och där har stadsdelsnämnderna en viktig roll som behöver utvecklas vidare snarare än att inskränkas.

Stadsledningskontoret föreslår också att planprocesserna ska förkortas och att andelen enkla planförfaranden ska öka. Också det är ett hårt slag mot demokratin som inte leder till kortare processer då risken att ärendena överklagas ökar. En längre planprocess behöver inte heller alltid vara dålig eftersom det ger mer tid för medborgare att följa plan- och byggprocessen och komma med synpunkter.

Att som det föreslås utesluta fristående granskare som Stockholms stadsmuseum ur planprocessen ökar risken för att man missar viktiga aspekter. Ett hus ska stå i minst 50 år och ogenomtänkt utformning blir då något man får ångra.

Den borgerliga majoritetens förslag om att korta planprocesserna är dessutom ett slag i luften då stadens höga markpriser är en betydligt mer hämmande faktor än långa planprocesser. I dagsläget vågar inte staden avsätta mark för förskolor etc. eftersom de inte kommer att löna sig. Vad som behövs för en balanserad stad och ett förnuftigt byggande är att staden tar ett helhetsgrepp över planeringen snarare än korta planprocesser. De projekt som genomförs bör förankras genom att granskas av viktiga remissinstanser och väl genomförda samråd. Praxisen som utvecklades i den omvända planprocessen i Kärrtorp bör tas tillvara och utvecklas vidare i andra projekt.

Särskilt uttalande gjordes av som ledamot tjänstgörande ersättaren Martin Ängeby (fp) enligt följande

Med pengsystem i stället för politisk styrning har en stor del av stadsdelsnämndernas nuvarande uppgifter flyttats över till de enskilda medborgarna. Det betyder inte att behovet av lokala nämnder i Stockholm upphör. I ett antal viktiga frågor som exempelvis socialtjänst och lokal fysisk planering är behovet av en lokal beslutsnivå stort.

Samtidigt är bostadsförsörjningen är en strategiskt viktig fråga för staden. Därför är det angeläget att ha en effektiv och ändamålsenlig organisation för plan- och bygglovsprocessen med mera. Korta handläggningstider är viktigt.

Folkpartiet kommer att ta slutligt ställningstagande till SLK:s förslag i samband med budget för 2009.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Anders Tilly (kd) enligt följande

Det är positivt att det nu kommer konkreta förslag på hur Stockholms stad ska kunna korta handläggningstiderna och ändå uppfylla gällande regelverk kring plan- och byggprocessen.

En effektiv plan- och byggprocess är en förutsättning för en fortsatt stark tillväxt och utveckling av huvudstaden.

Vi tror dock inte att effektivisering alltid innebär att centralisera. Parker, naturområden med mera är kommunala ansvarsområden som ofta engagerar medborgarna och där lokalkännedom är viktigt för att ge en bra service och för samverkan med andra lokala aktörer. Det är därför viktigt att stadsdelsnämnderna även fortsättningsvis har ansvar för denna del av stadens tekniska service.

Av liknande skäl är det angeläget berörda stadsdelsnämnder har möjlighet att ge in synpunkter på större stadsbyggnadsprojekt.

Skarpnäcks stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Maria Hannäs (v), ledamoten Monika Lindh m.fl. (s), samt ledamoten Birgitta Hansen (mp) enligt följande

1. Skarpnäcks stadsdelsnämnd avslår den del av remissen som avser förändrat ansvar för stadsdelsnämnds stadsmiljöverksamhet
2. Skarpnäcks stadsdelsnämnd anför utöver detta även följande:

Utredningen saknar analys av hur förslagen minskar medborgarinflytandet och den lokala demokratin, vilket förvaltningen lyfter fram på ett bra sätt. Vi delar också uppfattningen att den lokala kännedomen och helhetssynen om det samlade behovet finns på stadsdelsnivå.

Om parkförvaltningen centraliseras har den borgerliga majoriteten i praktiken avskaffat stadsdelsnämnderna. Centralisering i kombination med allt fler pengsystem tar ifrån stadsdelsnämnderna viktiga styrmedel för att kunna anpassa verksamheter efter lokala behov.

När dessutom medborgarförslagen om parkfrågor inte kan besvaras på stadsdelsnivå minskar medborgarinflytandet drastiskt. Skarpnäcks med cirka 41000 invånare är större än de flesta svenska städer, vilket bemanningen av parkingenjörer behöver ta hänsyn till.

Kortare remisstider för bostadsbyggandet är självklart viktigt för bostadslösa, samtidigt som en sådan vinst aldrig kan ställas mot en urholkning av den lokala demokratin.

Bristande lokal delaktighet kan som förvaltningen påpekar tvärtom förlänga beslutsprocesserna.

Begreppet ”lång tid” behöver problematiseras när det handlar om att bygga hus på en obyggd plats, hus som kanske ska stå kvar i flera generationer. I det sammanhanget är dagens handläggningstider mycket korta.

Införandet av absoluta remisstider är ett förslag som kommer att minska den lokala insynen, eftersom en nämndbehandling inte hinns med. Mejl till nämndledamöter i likhet med dagens hantering vid markremisser kan aldrig ersätta en formell remiss, som ger både lokala politiker och medborgare information, insyn och påverkansmöjligheter. Remissförfarandet när det gäller planärenden skall fortsättningsvis gälla stadsdelsnämnderna. Stadsdelsnämndens lokala kunskaper är ytterst viktiga vid den samlade bedömningen som görs av stadsbyggnadsnämnden inför t.ex. ett antagande av en plan.

När makt flyttas till centrala nivåer minskar möjligheterna att beakta ett barnperspektiv i samhällsplaneringen, eftersom stadsdelsnämnderna har mycket mer kännedom om lokala förhållanden och mer kontakt med befolkningen än centrala nämnder.

Remissen tar även upp att föra över ansvaret för klassificering och bedömning av kulturhistoriskt värdefulla miljöer från stadsmuseets antikvariska expertis till stadsbyggnadskonto-

ret. Likaså Skönhetsrådets organisatoriska och funktionella tillhörighet och vill sammanföra det med stadsbyggnadskontoret. Vi avvisar bestämt båda förslagen.

Reservation anfördes av ledamoten Vlasta Marcikic (fp) enligt följande

Folkpartiet föreslår att Skarpnäcks stadsdelsnämnd beslutar att överlämna förslaget utan eget ställningstagande och anför därutöver följande:

Med pengsystem i stället för politisk styrning har en stor del av stadsdelsnämndernas nuvarande uppgifter flyttats över till de enskilda medborgarna. Det betyder inte att behovet av lokala nämnder i Stockholm upphör. I ett antal viktiga frågor som exempelvis socialtjänst och lokal fysisk planering är behovet av en lokal beslutsnivå stort.

Samtidigt är bostadsförsörjningen en strategiskt viktig fråga för staden. Därför är det angeläget att ha en effektiv och ändamålsenlig organisation för plan- och bygglovsprocessen med mera. Korta handläggningstider är viktigt.

Folkpartiet kommer att ta slutligt ställningstagande till stadsledningskontorets förslag i samband med budget för 2009.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Maria Hannäs (v), ledamoten Monika Lindh m.fl. (s), samt ledamoten Birgitta Hansen (mp) enligt följande

Stadsmiljöfrågor är av hävd och tradition frågor som starkt engagerar medborgarna i Skarpnäck. Om medborgarna i Skarpnäck inte länge skulle ha ett direkt inflytande och kunna diskutera stadsmiljöverksamheten, som berör alla åldrar, skulle de bli minst sagt arga! Våra medborgare deltar i fokusgrupper, brukarråd, har brukaravtal med stadsdelen, medborgardialog, öppna möten och gemensamt utformade förslag såsom t.ex. Brandparken. Detta är mycket positivt för stadsdelen, för befolkningen och för deras hälsa! En centralisering av denna verksamhet skulle vara dödsstöten för närdemokratin, och en fortsättning på nedrustningen av stadsdelsnämnderna och vår gemensamma välfärd.

Ersättaryttrande gjordes av ersättaren Jonathan Lindgren (kd) enligt följande

Kristdemokraterna överlämnar stadsdelsförvaltningens förslag till remissvar utan eget ställningstagande och anför:

Det är positivt att det nu kommer konkreta förslag på hur Stockholms stad ska kunna korta handläggningstiderna och ändå uppfylla gällande regelverk kring plan- och byggprocessen. En effektiv plan- och byggprocess är en förutsättning för en fortsatt stark tillväxt och utveckling av huvudstaden.

Vi tror dock inte att effektivisering alltid innebär att centralisera. Parker, naturområden med mera är kommunala ansvarsområden som ofta engagerar medborgarna och där lokalkännedom är viktigt för att ge en bra service och för samverkan med andra lokala aktörer. Det är därför viktigt att stadsdelsnämnderna även fortsättningsvis har ansvar för denna del av stadens tekniska service.

Av liknande skäl är det angeläget att berörda stadsdelsnämnder har möjlighet att ge in synpunkter på större stadsbyggnadsprojekt.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Margareta Johansson (v), ledamoten Liliane Svensson m.fl. (s) samt ledamoten Rebwar Hassan (mp) enligt följande

Utredningen saknar analys av hur förslagen minskar medborgarinflytandet och den lokala demokratin, vilket förvaltningen lyfter fram på ett bra sätt. Vi delar också uppfattningen att den lokala kännedomen och helhetssynen om det samlade behovet finns på stadsdelsnivå.

Om parkförvaltningen centraliseras har den borgerliga majoriteten i praktiken avskaffat stadsdelsnämnderna. Centralisering i kombination med allt fler pengsystem tar ifrån stadsdelsnämnderna viktiga styrmedel för att kunna anpassa verksamheter efter lokala behov.

När dessutom medborgarförslagen om parkfrågor inte kan besvaras på stadsdelsnivå minskar medborgarinflytandet drastiskt. Att den lokala parkförvaltningen är sårbar beror främst på bristande resurser. Skärholmen är med sina dryga 30 000 innevånare som en medelstor svensk stad, vilket bemanningen av parkingenjörer behöver ta hänsyn till.

Kortare remisstider för bostadsbyggandet är självklart viktigt för bostadslösa, samtidigt som en sådan vinst aldrig kan ställas mot en urholkning av den lokala demokratin. Bristande lokal delaktighet kan tvärtom förlänga beslutsprocesserna.

Begreppet ”lång tid” behöver problematiseras när det handlar om att bygga hus på en obyggd plats, hus som kanske ska stå kvar i flera generationer. I det sammanhanget är dagens handläggningstider mycket korta.

Införandet av absoluta remisstider är ett förslag som kommer att minska den lokala insynen, eftersom en nämndbehandling inte hinns med. Mejl till nämndledamöter i likhet med dagens hantering vid markremisser kan aldrig ersätta en formell remiss, som ger både lokala politiker och medborgare information, insyn och påverkansmöjligheter.

När makt flyttas till centrala nivåer minskar möjligheterna att beakta ett barnperspektiv i samhällsplaneringen, eftersom stadsdelsnämnderna har mycket mer kännedom om lokala förhållanden och mer kontakt med befolkningen än centrala nämnder.

Vi vill inte överföra klassificering och bedömning av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse från stadsmuseet till stadsbyggnadsnämnden. Stadsmuseet besitter den givna kompetensen för att utföra detta arbete och det vore slöseri att inte begagna sig av den. En konfliktsituation kan uppstå då man både är tillståndsgivare och kontrollant.

Vi är även skeptiska till att Skönhetsrådet samlokaliseras och knyts till stadsbyggnadskontoret. Skönhetsrådets oberoende ställning och långa erfarenhet är en viktig instans för en seriös och trovärdig byggprocess.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Margareta Johansson (v), ledamoten Liliane Svensson m.fl. (s) samt ledamoten Rebwar Hassan (mp) enligt följande

Demokratin är vårt samhälles grundpelare. Medborgarnas vilja måste få genomslag i utformningen av stadens verksamheter. Vi tror att många beslut bäst fattas nära dem som berörs av besluten. Demokratin och den lokala förankringen är viktig. Medborgarna ska ha närhet både till sina förtroendevalda politiker och till stadens tjänstemän och handläggare.

Den borgliga alliansen har systematiskt centraliserat stora delar av stadsdelsnämndernas verksamheter. Mest omfattande är flytten av grundskolan och skolbarnomsorgen, men även centraliseringen av jobbtorgen är påtaglig. Vidare genomförs en omfattande centralisering av ansvar samt stadsdelarnas upphandling. Den mest dolda centraliseringen utgör systemet med förskole- och äldrepenng. Pengsystemen innebär i praktiken att stadsdelsnämnderna förlorar möjligheten till både effektiv planering och verksamhetsstyrning.

Alliansens vilja att centralisera det mesta av stadsdelarnas verksamheter och endast behålla ett tomt stadsdelsnämndsskal utan innehåll är uppenbar. Det hade varit ärligare av den styrande majoriteten att öppet tala om sina avsikter med den urholkning som faktiskt sker av stadsdelsnämnderna.

Alliansen verkar inte lägga särskilt stor vikt vid stadsdelsnämndernas många styrkor. Stadsdelsnämnderna kan vara slagkraftiga verktyg att förverkliga politikens mål. Genom en stark lokal förankring skapas möjligheter till effektiv förvaltning och stora samordningsvins-

ter mellan olika verksamheter. I en centraliserad organisation blir det svårt att ta till vara på lokala initiativ och att få överblick över samverkansmöjligheter, samt inte minst tillsynen, man tar inte tillvara den lokalkännedom som är så viktig .

Detta ärende innebär i sig ytterligare urholkningar av stadsdelarnas verksamheter. Det är beklagligt att detta sker utan en analys av de demokratiska påverkansmöjligheterna de övergripande konsekvenserna för delaktighet, samhörighet, samordningsvinster etcetera. Organisatoriska förändringar av denna karaktär kan inte enbart analyseras ur ett gränssnitts- och administrativt perspektiv.

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller – framförallt – medborgarna. Många förslag tycks dessutom ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet. Det får snarare betraktas som något som stadsledningskontoret under den borgerliga alliansen vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Vi är också oroliga för att man utan analys för över ansvaret för värmandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till Stadsbyggnadsnämnden.

Exploateringsintresset kommer fortfarande att ha en företrädare, samtidigt som den avvägande nämnden även ska ansvara för kultur- och skönhetsintressena. Detta föreslås utan egentlig analys.

Enligt det reglemente för Stadsdelsnämnderna som är fastställt av Kommunfullmäktige under den borgerliga alliansens ledning så är en av dess uppgifter att: - ”*stärka den lokala demokratin och delaktigheten i sitt område*”

Att påstå att detta liggande förslag inte innebär en nedmontering av den demokratiska påverkansprocessen är för oss socialdemokrater obegripligt.

Ersättaryttrande gjordes av ersättaren Mikael Nordstedt (kd) enligt följande

Vi kristdemokrater tycker att det är viktigt att inte frånta stadsdelsnämnderna mer ansvar för frågor som i mycket hög grad engagerar och berör stockholmarna lokalt, och där lokal samverkan mellan olika aktörer är extra betydelsefull. Stadsmiljöfrågorna är ett mycket tydligt exempel på en sådan fråga, och bör därför inte centraliseras ytterligare.

Kontakten med lokala politiker i frågor som berör de boende i Skärholmen är själva livsnerven i en demokrati ,där ska finnas möjlighet att påverka och ge synpunkter om beslut som berör de boende i området.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av ledamoten Rune Olofsson m.fl. (s), ledamoten Awad Hersi (mp) samt ledamoten Jonas Ljungstedt (v), enligt följande

Att huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut
Att därutöver anföra följande.

Demokratin är vårt samhälles grundpelare. Stockholmarnas vilja ska få genomslag i utformningen av stadens verksamheter. Vi tror att många beslut bäst fattas nära dem som berörs av besluten. Närdemokratin och den lokala förankringen är viktig. Medborgarna ska ha närhet både till sina förtroendevalda politiker och till stadens tjänstemän och handläggare.

Den borgliga majoriteten har systematiskt centraliserat stora delar av stadsdelsnämndernas verksamheter. Mest omfattande är flytten utav grundskolan och skolbarnomsorgen, men även centraliseringen av jobbtorgen är påtaglig. Vidare genomförs en omfattande centralisering av

stadsdelarnas upphandling. Den mest dolda centraliseringen utgör systemet med förskole- och äldrepenng. Pengsystemen innebär i praktiken att stadsdelsnämnderna förlorar möjligheten till både effektiv planering och verksamhetsstyrning.

Majoriteten förfaller vilja centralisera det mesta av stadsdelarnas verksamheter och endast behålla ett tomt stadsdelsnämndsskal utan innehåll. Det hade varit ärligare av majoriteten att skylta öppet med den urholkning som faktiskt sker av stadsdelsnämnderna.

Majoriteten verkar inte lägga särskilt stor vikt vid stadsdelsnämndernas många styrkor. Stadsdelsnämnderna kan vara slagkraftiga verktyg att förverkliga politikens mål. Genom en stark lokal förankring skapas möjligheter till effektiv förvaltning och stora samordningsvinster mellan olika verksamheter. I en alltför centraliserad organisation blir det svårt att ta till vara på lokala initiativ och att få överblick över samverkansmöjligheter.

Detta ärende innebär i sig ytterligare urholkningar av stadsdelarnas verksamheter. Det är beklagligt att detta sker utan en analys av de övergripande konsekvenserna för delaktighet, samhörighet, samordningsvinster etcetera. Organisatoriska förändringar av denna karaktär kan inte enbart analyseras ur ett gränssnitts- och administrativt perspektiv.

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller – framförallt – medborgarna. Många förslag tycks dessutom ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet. Det får snarare betraktas som något som stadsledningskontoret vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Vi är också oroliga för att man utan analys för över ansvaret för värnandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till Stadsbyggnadsnämnden. Exploateringsintresset kommer fortfarande att ha en företrädare, samtidigt som den avvägande nämnden även ska ansvara för kultur- och skönhetsintressena. Detta föreslås egentligen utan analys.

Då stadsdelsnämnderna infördes gjordes det i bred politisk enighet. Endast moderaterna stod utanför den uppgörelsen, men idag medverkar hela alliansen märkligt nog till detta.

Det är anmärkningsvärt att dessa omfattande förändringar föreslås utan att diskussioner förts vare sig med oppositionen eller med medborgarna. Majoriteten försöker i själva verket slakta stadsdelsnämnderna i smyg. Parker, planeringar och naturmark har i hög grad engagerat medborgarna. Att flytta dessa verksamheter till trafik- och renhållningsnämnden är ett effektivt sätt att minska medborgarnas intresse för stadsdelsnämnderna och troligen också ett sätt att i tyshet göra det möjligt att skära ned på anslagen för parkförvaltningen.

Ett modernt samhälle med en välinformerad befolkning kräver en välfungerande lokal demokrati och där har stadsdelsnämnderna en viktig roll som behöver utvecklas vidare snarare än att inskränkas

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Ann-Katrin Åslund m.fl. (fp) enligt följande

Med pengsystem i stället för politisk styrning har en stor del av stadsdelsnämndernas nuvarande uppgifter flyttats över till de enskilda medborgarna. Det betyder inte att behovet av lokala nämnder i Stockholm upphör. I ett antal viktiga frågor som exempelvis socialtjänst och lokal fysisk planering är behovet av en lokal beslutsnivå stort.

Samtidigt är bostadsförsörjningen en strategiskt viktig fråga för staden. Därför är det angeläget att ha en effektiv och ändamålsenlig organisation för plan- och bygglovsprocessen med mera. Korta handläggningstider är viktigt.

Vi kommer att ta slutligt ställningstagande till SLK:s förslag i samband med budget för 2009.

Särskilt uttalande gjordes av ledamoten Ole-Jörgen Persson m.fl. (m) enligt följande

Vi stödjer i huvudsak den inriktning som läggs fram i Stadsledningskontorets förslag, och understryker särskilt vikten av att plan- och bygglovsprocessen förkortas. I frågan om Stockholms framtida utveckling är detta synnerligen viktigt.

För oss är det viktigt att ansvaret för förvaltning, drift och underhåll av t.ex. parker, grönområden, strandbad, motionsspår, isbanor samt kolonilottsområden, är tydligt, effektivt och till en så låg kostnad för skattebetalarna som möjligt. Det är också viktigt att den kunskap och kompetens som i dag finns bl.a. i stadsdelsförvaltningarna tas till vara även i en eventuell framtida ny organisation

Särskilt uttalande gjordes av ersättaren Gabriel Dison (kd) med instämmande i det av Ann-Katrin Åslund m.fl. (fp) anmälda särskilda uttalandet.

Södermalms stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Jan Forsell m.fl. (s), ledamoten Birger Jeansson (mp) samt ledamoten Heinz Spira (v) enligt följande

att avslå förvaltningens förslag till beslut samt

att som svar på remissen anföra följande.

Demokratin är vårt samhälles grundpelare. Stockholmarnas vilja ska få genomslag i utformningen av stadens verksamheter. Vi tror att många beslut bäst fattas nära dem som berörs av besluten. Närdemokratin och den lokala förankringen är viktig. Medborgarna ska ha närhet både till sina förtroendevalda politiker och till stadens tjänstemän och handläggare.

Den borgliga majoriteten har systematiskt centraliserat stora delar av stadsdelsnämndernas verksamheter. Mest omfattande är flytten av grundskolan och skolbarnomsorgen, men även centraliseringen av jobbtorgen är en påtaglig del av denna centralisering. Vidare genomförs en omfattande centralisering av stadsdelarnas upphandling. Den mest dolda centraliseringen utgör systemet med förskole- och äldrepenng samt ett eventuellt införande av barnomsorgspeng. Pengsystemen innebär i praktiken att stadsdelsnämnderna förlorar möjligheten till både effektiv planering och verksamhetsstyrning. Ytterligare en mängd viktiga verksamheter utreds eller håller på att centraliseras för närvarande.

Majoriteten förefaller vilja centralisera det mesta av stadsdelarnas verksamheter och endast behålla ett tomt skal utan innehåll för stadsdelsnämnderna. Det hade varit ärligare av majoriteten att öppet visa den urholkning som faktiskt sker av stadsdelsnämnderna.

Majoriteten verkar inte lägga särskilt stor vikt vid stadsdelsnämndernas många styrkor. Stadsdelsnämnderna kan vara slagkraftiga verktyg att förverkliga politikens mål. Genom en stark lokal förankring skapas möjligheter till effektiv förvaltning och stora samordningsvinster mellan olika verksamheter. I en alltför centraliserad organisation blir det svårt att ta till vara på lokala initiativ och att få överblick över samverkansmöjligheter.

Detta ärende innebär i sig ytterligare urholkning av medborgarinflytandet och krymper ytterligare stadsdelsnämndernas ansvarsområden. Det är beklagligt att detta sker utan en analys av de övergripande konsekvenserna för delaktighet, samhörighet, samordningsvinster etcetera. Organisatoriska förändringar av denna karaktär kan inte enbart analyseras ur ett gränssnitts- och administrativt perspektiv.

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller – framförallt – medborgarna. Många förslag tycks dessutom ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet. Det får snarare be-

traktas som något som stadsledningskontoret vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Vi vänder oss också emot att man utan analys för över ansvaret för värnandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till stadsbyggnadsnämnden. Exploateringsintresset kommer fortfarande att ha en företrädare, samtidigt som den avvägande nämnden även ska ansvara för kultur- och skönhetsintressena.

Klassificering och bedömning av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse skall inte överföras från stadsmuséet till Stadsbyggnadsnämnden. Stadsmuséet besitter den givna kompetensen för att utföra detta arbete och det vore ett slöseri att inte begagna sig av den.

Vi är även skeptiska till att Skönhetsrådet föreslås samlokaliseras och knyts till Stadsbyggnadskontoret. Skönhetsrådets oberoende ställning och långa erfarenhet är en viktig instans för en seriös och trovärdig byggprocess.

Ersättaryttrande gjordes av ersättaren Pia Toremar (c) enligt följande

Om jag hade haft yrkanderätt, hade jag röstat enligt majoritetens förslag.

Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Majvi Andersson m.fl. (s), ledamoten Kenneth Rönnquist (mp) samt ledamoten Maj-Len Eklund (v) enligt följande

Älvsjö Stadsdelsnämnd beslutar att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag till beslut samt att därutöver anför följande.

Demokratin är vårt samhälles grundpelare. Stockholmarnas vilja ska få genomslag i utformningen av stadens verksamheter. Vi tror att många beslut bäst fattas nära dem som berörs av besluten. Närdemokratin och den lokala förankringen är viktig. Medborgarna ska ha närhet både till sina förtroendevalda politiker och till stadens tjänstemän och handläggare.

I remissunderlaget saknas analys av hur förslagen påverkar medborgarinflytandet och den lokala demokratin. Förvaltningen lyfter på ett bra sätt fram hur viktiga parkfrågorna är för den lokala demokratin. Vi delar tillfullo förvaltningens uppfattning att den lokala kännedomen och helhetssynen om det samlade behovet finns på stadsdelsnivå. I remissen föreslås absoluta remisstider om sex veckor. Det innebär som förvaltningen också påpekar, svårigheter för stadsdelsnämnderna att klara den korta remisstiden.

Om parkförvaltningen centraliseras har den borgerliga majoriteten i praktiken avskaffat stadsdelsnämnderna. När dessutom medborgarförslagen om parkfrågor inte kan besvaras på stadsdelsnivå minskar medborgarinflytandet drastiskt. Att den lokala parkförvaltningen är sårbar beror främst på bristande resurser.

Den borgerliga majoriteten har använt sina första två år vid makten till att systematiskt centralisera stora delar av stadsdelsnämndernas verksamheter. Mest omfattande är flytten av grundskolan och skolbarnomsorgen, men även centraliseringen av jobbtorgen är påtaglig. Vidare genomförs en omfattande centralisering av stadsdelarnas upphandling.

Den mest dolda centraliseringen utgör systemet med förskole- och äldrepenng. Centralisering i kombination med allt fler pengsystem tar ifrån stadsdelsnämnderna viktiga styrmedel för att kunna anpassa verksamheterna efter lokala behov. Pengsystemen innebär i praktiken att stadsdelsnämnderna förlorar möjligheten till både effektiv planering och verksamhetsstyrning.

Majoriteten förfaller vilja centralisera det mesta av stadsdelarnas verksamheter och endast behålla ett tomt stadsdelsnämndsskal utan innehåll. Det hade varit ärligare av majoriteten att skylta öppet med den urholkning som faktiskt sker av stadsdelsnämnderna.

Majoriteten verkar inte lägga särskilt stor vikt vid stadsdelsnämndernas många styrkor. Stadsdelsnämnderna kan vara slagkraftiga verktyg att förverkliga politikens mål. Genom en stark lokal förankring skapas möjligheter till effektiv förvaltning och stora samordningsvinster mellan olika verksamheter. I en alltför centraliserad organisation blir det svårt att ta till vara på lokala initiativ och att få överblick över samverkansmöjligheter. Vi kan inte förstå varför borgerliga politiker envisas med sina förslag att lokala frågor ska behandlas i centrala nämnder.

Detta ärende innebär i sig ytterligare urholkning av stadsdelarnas verksamheter. Det är beklagligt att detta sker utan en analys av de övergripande konsekvenserna för delaktighet, samhörighet, samordningsvinster etc. Organisatoriska förändringar av denna karaktär kan inte enbart analyseras ur ett gränssnitts- och administrativt perspektiv.

Utredningens förslag innebär i praktiken att hela stadsmiljöverksamheten försvinner från stadsdelsnämnderna. Detta föreslås utan någon egentlig analys av effekterna, varken för stadsdelsnämnderna eller – framförallt – medborgarna. Många förslag tycks dessutom ha föga koppling till det kommunfullmäktigeuppdrag man hänvisar till i ärendet. Det får snarare betraktas som något som stadsledningskontoret vill initiera. I grunden är det motviljan mot stadsdelsnämnderna som motiverar förslagen. Vi anser att det är oacceptabelt att denna fråga hanteras på detta sätt.

Lokala frågor ska behandlas så nära medborgaren som möjligt.

Östermalms stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden Helena Bonnier m.fl. (m) samt ledamoten Helen Gustafsson (fp) enligt följande

Med pengsystem i stället för politisk styrning har en stor del av stadsdelsnämndernas nuvarande uppgifter flyttats över till de enskilda medborgarna. Det betyder inte att behovet av lokala nämnder i Stockholm upphör. I ett antal viktiga frågor som exempelvis socialtjänst och lokal fysisk planering är behovet av en lokal beslutsnivå stort.

Samtidigt är bostadsförsörjningen en strategiskt viktig fråga för staden. Därför är det angeläget att ha en effektiv och ändamålsenlig organisation för plan- och bygglovsprocessen med mera. Korta handläggningstider är viktigt. Likaså ett lokalt medborgarinflytande.

Alliansen kommer att ta slutligt ställningstagande till SLK:s förslag i samband med budget för 2009.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Rolf Lindell m.fl. (s) samt ledamoten Marion Sundqvist (mp) enligt följande

Förslaget från stadsledningskontoret, som ju är den nuvarande majoritetens tongivande instans, är illavarslande. Demokratien är vårt samhälles grundpelare. Stockholmarnas vilja ska få genomslag i utformningen av stadens verksamheter. Vi är övertygade om att närdemokratien och den lokala förankringen är viktig och att många beslut bäst fattas nära dem som berörs av besluten. Medborgarna ska ha närhet både till sina förtroendevalda politiker och till stadens tjänstemän och handläggare. Därför är det viktigt att slå vakt om stadsdelsnämndernas verksamhet och ansvar.

Stadsledningskontorets förslag skulle i stället innebära en fortsatt urholkning av stadsdelarnas verksamheter. Förslaget läggs fram utan analys av de övergripande konsekvenserna för delaktighet, samhörighet, samordningsvinster etcetera. Organisatoriska förändringar av denna karaktär kan inte enbart analyseras ur ett gränssnitts- och administrativt perspektiv. I grunden förefaller det vara motviljan mot stadsdelsnämnderna som sådana som motiverar förslagen.

Den borgerliga majoriteten har hittills under mandatperioden systematiskt centraliserat stora delar av stadsdelsnämndernas verksamheter. Mest omfattande hittills är bortflytten av

grundskolan och skolbarnomsorgen, men även centraliseringen av jobbtorgen är påtaglig. Vidare genomförs en omfattande centralisering av stadsdelarnas upphandling. En dold form av centralisering utgör systemet med förskole- och äldrepenng. Pengsystemen innebär i praktiken att stadsdelsnämnderna förlorar möjligheten till både effektiv planering och verksamhetsstyrning.

Majoriteten förfaller vilja centralisera det mesta av stadsdelarnas verksamheter och endast behålla ett tomt stadsdelsnämndsskal utan innehåll.

Majoriteten – kanske främst anförd av moderaterna - bortser från stadsdelsnämndernas många styrkor. Genom en stark lokal förankring skapas möjligheter till effektiv förvaltning och stora samordningsvinster mellan olika verksamheter. I en alltför centraliserad organisation blir det svårt att ta till vara lokala initiativ och att få överblick över de samverkansmöjligheter som ofta kan utnyttjas lokalt.

Vi är också starkt kritiska mot att man utan analys för över ansvaret för värnandet om stadens kulturhistoriska värden och skönhetsvärden till Stadsbyggnadsnämnden. I en tid med stora utbyggnadsbehov är det särskilt viktigt att dessa värden värnas och att exploateringsintresset inte ensamt får diktera utvecklingen. Det är i denna situation viktigt att kultur- och skönhetsintressena kan ges kraft genom sakkunniga utomstående organ i form av Stadsmuseet och Skönhetsrådet. Då kan Stadsbyggnadsnämnden bättre fungera som avvägande nämnd.